

Rijksoverheid

ERDE WOENSDAG
IN MEI

18 miljard monitor

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Totaalbeeld	5
	Regeerakkoord	5
	Ontwikkeling sinds regeerakkoord	7
3	Per begrotingshoofdstuk	12
	Staten-Generaal	14
	Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten van de Gouverneurs	15
	Algemene Zaken	16
	Koninkrijksrelaties	18
	Buitenlandse Zaken	20
	Veiligheid en Justitie	22
	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	25
	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	30
	Financiën	35
	Defensie	37
	Infrastructuur en Milieu	39
	Economische Zaken, Landbouw en Innovatie	43
	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	46
	Sociale Verzekeringen	50
	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	52
	Premiegefinancierd Budgettair Kader Zorg	55
	Gemeentefonds	59
	Provinciefonds	61
	Homogene Groep Internationale Samenwerking	62
	Lasten	64
	Lijst van afkortingen	67

Inleiding

Maatregelen in beeld

In deze 18 miljard monitor geeft het kabinet een overzicht van de voortgang van de uitvoering van de financiële maatregelen die in het regeerakkoord zijn afgesproken. Met deze halfjaarlijkse publicatie komt het kabinet tegemoet aan de wens van de Tweede Kamer om inzicht te krijgen en te houden in de stand van zaken van alle ombuigingen, intensiveringen, lastenverzwaringen en –verlichtingen.

Net als in de vorige editie, gepubliceerd op Prinsjesdag 2011, wordt ook per individuele maatregel gerapporteerd over de voortgang van de implementatie. In de toelichting wordt zo veel mogelijk aangegeven via welke Kamerstukken het parlement is geïnformeerd over de implementatie van de maatregel.

Opzet van de monitor

Deze 18 miljard monitor bevat een overzicht van de voortgang van het totaalpakket aan maatregelen uit het regeerakkoord. Verder wordt in de monitor enkeljarig (2011) ingegaan op maatregelen die het kabinet hiernaast nog extra heeft genomen om de uitgaven- en lastenontwikkeling binnen de budgettaire kaders te houden. Hierbij zijn de maatregelen die reeds bij de vorige editie waren opgenomen aangevuld met de relevante mutaties bij Najaarsnota 2011 en Slotwet 2011. Ten opzichte van de 18 miljard monitor die op Prinsjesdag is gepubliceerd zijn er geen wijzigingen opgetreden in de uitsplitsing van maatregelen over de uitgaven- en lastenzijde of in de oorspronkelijke verwerking van het regeerakkoord in de budgettaire kaders. De overzichten van de verwerking van het regeerakkoord zijn daarom in deze editie niet nogmaals opgenomen.

In deel 3 wordt per begrotingshoofdstuk ingegaan op de maatregelen. De voortgang van de maatregelen die betrekking hebben op het betreffende begrotingshoofdstuk, is weergegeven in een figuur. Ook is per begrotingshoofdstuk een figuur opgenomen met de stand van de uitgaven voor 2011. Van deze uitgaven worden de stand vóór en na het regeerakkoord, de stand uit de ontwerpbegroting 2012 en de stand uit het jaarverslag 2011 weergegeven.

Verder wordt in deel 3 in tabelvorm de afzonderlijke maatregelen per begroting gepresenteerd en toegelicht. Er wordt weergegeven of de implementatie is afgerond, op schema ligt, vertraging heeft opgelopen of een alternatieve invulling kent. Voor veel maatregelen geldt dat over de implementatie (diverse) beleidsstukken naar het parlement zijn gezonden. In dat geval is een verwijzing opgenomen naar deze stukken. Voor sommige maatregelen is een alternatieve invulling of een ander implementatietraject afgesproken, voorzien van alternatieve dekking. In die gevallen is de alternatieve dekking bekend en wordt dit gerapporteerd. Daarnaast kan het voorkomen dat de alternatieve dekking voor een vertraging of besparingsverlies is meegenomen in de integrale budgettaire afweging. In die situatie is niet aan te geven welke individuele maatregel de alternatieve dekking levert. Ook voor de lastenmaatregelen uit het regeerakkoord wordt de stand van zaken gegeven.

Box 1.1 Verschillen met 18 miljard monitor Prinsjesdag

Deze editie van de 18 miljard monitor verschilt op enkele punten van de publicatie die met Prinsjesdag verscheen. Het meest in het oog springende verschil is dat de grafieken en cijfers over wat het kabinet nog extra heeft gedaan om de budgettaire kaders te houden, in dit exemplaar uitsluitend over het jaar 2011 rapporteren. Daarmee wordt aangesloten bij de reguliere systematiek waarin op Verantwoordingsdag wordt teruggekeken op het afgelopen jaar.

De overzichten en grafieken over de voortgang van het implementeren van de maatregelen uit het regeerakkoord bevatten wel meerjarige informatie. Deze overzichten en grafieken (te vinden in hoofdstuk 3) vormen een update van de exemplaren die op Prinsjesdag zijn gepubliceerd. Gerapporteerd wordt over de voortgang die is geboekt tussen Prinsjesdag en het vaststellen van het Financieel Jaarverslag Rijk 2011, eind april. De informatie over de maatregelen is vastgesteld voordat het kabinet

demissionair werd. Op dat moment was nog niet bekend welke onderwerpen door het parlement controversieel zijn verklaard. Deze informatie kon dus niet worden meegenomen in de toelichting bij de maatregelen.

Aangezien er ten opzichte van de 18 miljard monitor die op Prinsjesdag is gepubliceerd geen wijzigingen zijn opgetreden in de uitsplitsing van maatregelen over de uitgaven- en lastenzijde of in de oorspronkelijke verwerking van het regeerakkoord in de budgettaire kaders, zijn deze overzichten niet opgenomen in deze editie.

Op koers

De maatregelen uit het regeerakkoord zijn voor de uitgavenkant bij Startnota verwerkt in de departementale begrotingen en daarmee in de budgettaire kaders Rijksbegroting-eng (RBG-eng), Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid (SZA) en Budgettair Kader Zorg (BKZ). Daarnaast is een deel van de 18 miljard euro ingeboekt in het inkomstenkader. In het inkomstenkader ligt de lastenontwikkeling voor de gehele kabinetsperiode vast. Het totaal van lastenverzwarende en lastenverlichtende maatregelen moet over de kabinetsperiode sluiten en niet per jaar zoals bij het uitgavenkader.

De begrotingssystematiek is gebaseerd op autorisatie en verslaglegging op het niveau van begrotingsartikelen. Een verandering in een artikelstand kan het gevolg zijn van een maatregel, maar ook van andere ontwikkelingen. Als bijvoorbeeld minder wordt uitgegeven aan GGZ zorg, is niet uit de cijfers af te leiden of dit het gevolg is van een bezuiniging uit het regeerakkoord, of dat er (endogeen) minder vraag naar deze zorg is dan vooraf werd geraamd. De begrotingssystematiek is, met andere woorden, niet gebaseerd op wat de overheid niet (meer) doet, maar op wat de overheid wel doet. Dit is een belangrijk gegeven om in het achterhoofd te houden bij deze monitor. Het is namelijk als gevolg hiervan voor diverse maatregelen niet mogelijk om ex-post realisaties te rapporteren. Dit kan alleen op artikelniveau. Zoals gezegd wordt kwalitatieve informatie over de voortgang van de maatregelen in alle gevallen gegeven.

Box 1.2 Aanbevelingen Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer heeft in de Bezuinigingsmonitor 2011 (32758, nr. 2) het kabinet aanbevolen om vanaf 2012 jaarlijks op Verantwoordingsdag te rapporteren over de mate waarin de budgettaire effecten van de maatregelen uit het regeerakkoord zijn gerealiseerd. Daarbij doet de Algemene Rekenkamer tevens de suggestie om dit in grafische overzichten vorm te geven, waarbij de overzichten in de Bezuinigingsmonitor 2011 als voorbeeld worden aangereikt. Het kabinet geeft met de 18 miljard monitor invulling aan deze aanbeveling van de Algemene Rekenkamer. Niet alleen op Verantwoordingsdag, maar ook op Prinsjesdag wordt de 18 miljard monitor gepresenteerd.

De Rijksbegroting bevat sinds jaar en dag een overzicht van doelstellingen en voornemens van beleid, gekoppeld aan een budget of uitgavenraming. Een 'maatregel' is het voornemen om beleidsdoelstellingen aan te passen en/of de bijbehorende budgetten te wijzigen. Met andere woorden: de begrotingssystematiek is gebaseerd op verantwoording over wat de overheid doet en niet op wat de overheid laat. Het is daarom veelal niet mogelijk om zonder diepgravend onderzoek de geïsoleerde budgettaire effecten van een maatregel te bepalen. De wereld staat immers niet stil, andere ontwikkelingen hebben ook invloed op de (budgettaire) uitkomst. De beste benadering van dergelijke effecten van beleidswijzigingen worden dan ook doorgaans gegenereerd door effectevaluaties, die bij grotere beleidswijzigingen goed gebruik zijn. Dit in ogenschouw nemend moet – als de aanbeveling van de Algemene Rekenkamer wordt gelezen als een rapportage van de budgettaire opbrengst per maatregel – worden opgemerkt dat dit voor veel maatregelen binnen de huidige begrotingssystematiek niet (goed) mogelijk is. Wel kan voor alle maatregelen in meer kwalitatieve zin worden aangegeven in hoeverre de uitvoering zijn beslag heeft gekregen.

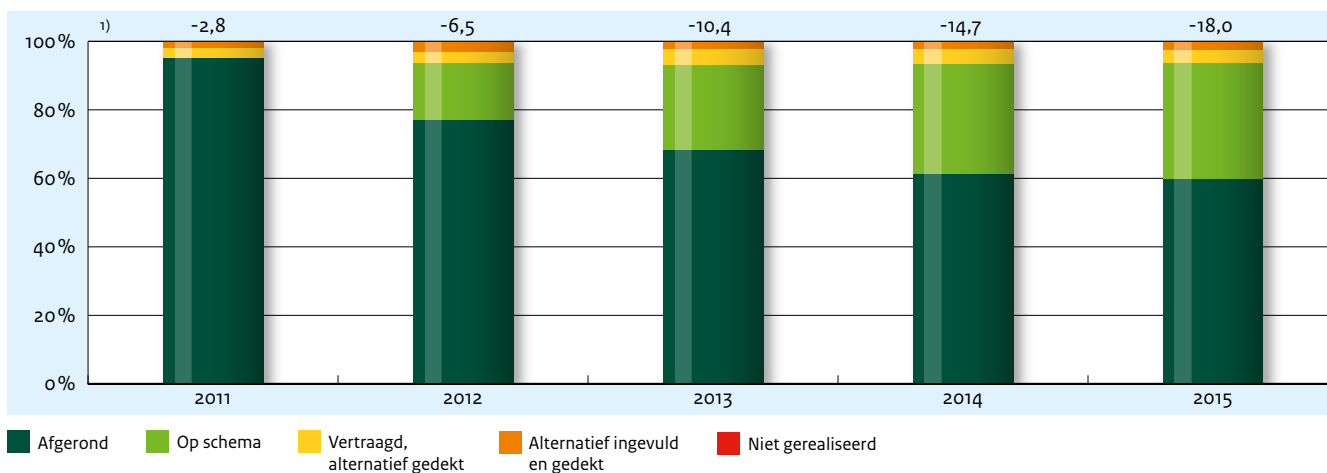
2

Totaalbeeld

Regeerakkoord

In de figuren in deze paragraaf wordt de voortgang van de uitvoering van het regeerakkoord zichtbaar gemaakt. Voor het hele pakket aan maatregelen wordt weergegeven of de implementatie is afgerond, op schema ligt, vertraging heeft opgelopen of een alternatieve invulling kent. De bedragen die met de maatregelen gemoeid zijn, zijn gewogen in het totaal.

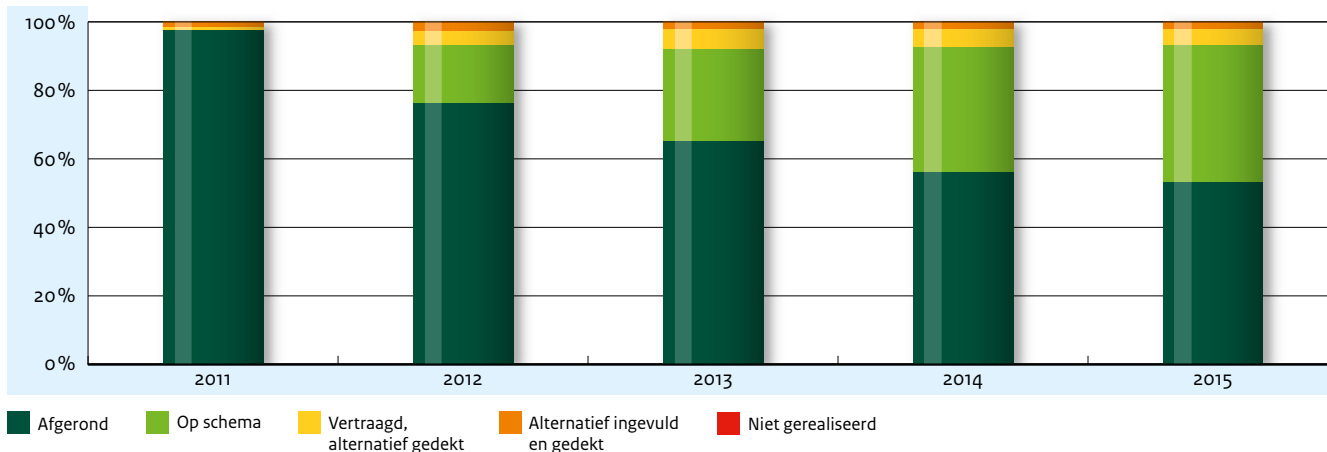
Figuur 2.1 Voortgang uitvoering regeerakkoord, totaal

¹⁾ Netto besparing in miljard euro.

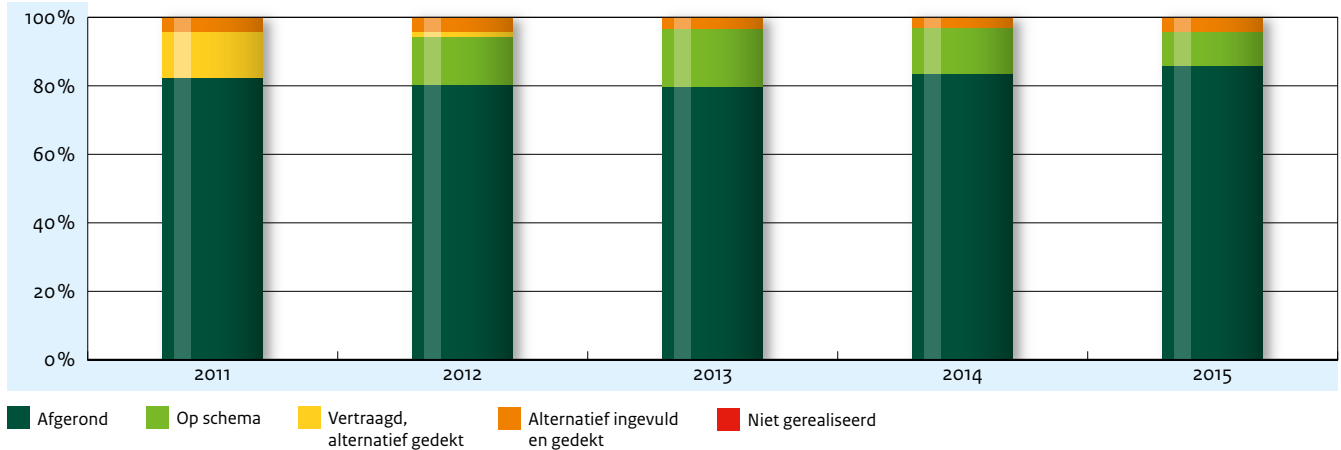
Figuur 2.1 geeft op totaalniveau weer wat de voortgang van de maatregelen uit het regeerakkoord is. Hiervoor is de absolute omvang van alle maatregelen (dus zowel ombuigingen als intensiveringen) genomen. Netto tellen alle ombuigingen en besparingen uit de monitor op tot 18 miljard in 2015. Van de maatregelen die in 2011 ingaan is 95 procent afgerond. De maatregelen waarbij vertraging is opgetreden beslaan 3 procent van de totale omvang in 2011, terwijl voor 2 procent van de maatregelen een alternatieve invulling is gekozen. Omdat een groot aantal maatregelen pas na 2011 ingaat daalt het percentage afgeronde maatregelen in die jaren. Ook in latere jaren beslaan de maatregelen die op dit moment zijn afgerond bijna 60 procent van de totale omvang.

Figuur 2.2 Voortgang uitvoering regeerakkoord, ombuigingen en lastenverzwaringen

Figuur 2.2 geeft de voortgang weer van alle besparingen uit het regeerakkoord. Dit betreft zowel ombuigingen als lastenverzwaringen. Van de maatregelen waarvoor in 2011 een budgettaire opbrengst is ingeboekt, is 97 procent afgerond en is 2 procent alternatief ingevuld. De maatregelen waarbij vertraging is opgetreden beslaan 1 procent van de totale omvang in 2011.

Figuur 2.3 Voortgang uitvoering regeerakkoord, intensiveringen en lastenverlichting

Figuur 2.3 geeft op dezelfde wijze de voortgang weer van alle extra middelen die in het regeerakkoord beschikbaar worden gesteld. Dit betreft zowel intensiveringen als lastenverlichtingen. Van de maatregelen waarvoor in 2011 een budgettaire uitgave is ingeboekt is 82 procent afgerond, 13 procent is vertraagd en heeft 4 procent een alternatieve invulling.

In de detailtabellen in hoofdstuk 3 is te zien dat in deze versie van de monitor sommige maatregelen zijn gesplitst in een reeks voor 2011 en een reeks voor 2012 en verder. Hierdoor kan onderscheid worden aangebracht in de voortgang in 2011 en de voortgang in de jaren daarna. Daarmee geeft deze monitor extra inzicht in de voortgang in het afgelopen jaar. Dit is bijvoorbeeld het geval bij ombuigingen die na 2012 ingaan, maar waarvoor in het regeerakkoord in de eerste jaren uitvoerings- of implementatiekosten zijn gereserveerd. Door de maatregel te splitsen kan worden toegelicht dat de invoering van de bezuiniging bijvoorbeeld op schema ligt, terwijl in 2011 de met de voorbereiding gemoeide middelen zijn uitgegeven, en dus zijn afgerond. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de maatregel *woonlandbeginsel* op de begroting van SZW. Het kan ook zijn dat van een maatregel de bezuiniging in 2011 is opgehaald, maar dat voor het ophalen van de structurele opbrengst nog regelgeving nodig is. Ook in die gevallen is, om dit te kunnen toelichten, een splitsing gemaakt tussen 2011 en latere jaren (zie bijvoorbeeld de maatregel *inburgering* bij BZK). Bij sommige intensiveringen is ook het onderscheid gemaakt tussen 2011 en latere jaren, bijvoorbeeld als al wel uitgaven zijn gedaan, maar de structurele intensivering nog niet helemaal is afgerond. Een voorbeeld daarvan is de reeks uit het regeerakkoord *strafbaar stellen illegaliteit / ontwikkelen systeem biometrische gegevens*. Hiervoor zijn in 2011 de uitgaven wel gedaan, en dit jaar is dus afgerond. De structurele intensivering staat nog *op schema* omdat het wetsvoorstel strafbaarstelling illegaal verblijf nog niet is ingevoerd.

In box 2.1 wordt verder toegelicht hoe de voortgang van maatregelen precies is beoordeeld.

Box 2.1 Betekenis beoordeling maatregelen

Afgerond

In deze 18 miljard monitor wordt een maatregel beschouwd als afgerond als het kabinet de wet- of regelgeving gereed heeft. Dat wil zeggen: inclusief eventuele parlementaire goedkeuring en plaatsing in het Staatsblad. Bij een deel van de maatregelen is van wet- of regelgeving geen sprake, bijvoorbeeld indien een opdracht aan een uitvoeringsinstantie volstaat. In dit voorbeeld is het moment van verstrekken van de opdracht dus het moment waarop de maatregel wordt beschouwd als afgerond. Met afgerond wordt dus afronding van de implementatie van de maatregel bedoeld, niet het moment dat de geraamde opbrengst wordt gerealiseerd of (een deel van) het budget reeds is uitgegeven.

Op schema

Indien het proces om een maatregel door te voeren in gang is gezet en geen vertragingen optreden die de geraamde opbrengst ex-ante in gevaar brengen, wordt de voortgang gezien als 'op schema'.

Vertraagd, alternatief gedekt

Maatregelen kunnen vertraging oplopen in de implementatie, bijvoorbeeld doordat aanvullend onderzoek nodig is of dialoog met maatschappelijke partijen langer duurt dan voorzien. In dat geval ontstaat een gat in de raming van de opbrengst van de maatregel. Dit moet worden voorzien van alternatieve dekking. In hoofdstuk 3 wordt in de toelichtingen op de maatregelen waar mogelijk uitgelegd waar deze alternatieve dekking uit bestaat, maar het is ook mogelijk dat de dekking onderdeel uitmaakt van een integrale budgettaire afweging. In dat geval is niet aan te geven welke euro alternatieve dekking in plaats komt van de gemiste euro in het betreffende jaar van deze vertraagde maatregel.

Alternatief ingevuld en gedekt

De categorie 'alternatief ingevuld en gedekt' bevat de maatregelen waarvoor een alternatieve invulling is afgesproken. In de toelichtingen in deze monitor of in de Kamerstukken waarnaar wordt verwezen is uitgebreid omschreven voor welke alternatieve invulling is gekozen.

Niet gerealiseerd

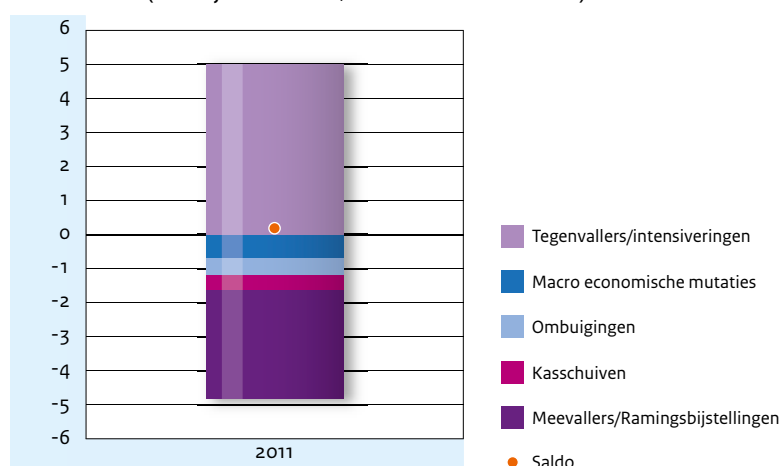
Indien een maatregel in het geheel niet wordt getroffen en ook geen alternatieve maatregel wordt afgesproken, komt de maatregel in de categorie 'niet gerealiseerd'.

Ontwikkeling sinds regeerakkoord

Uitgavenkader

Figuur 2.4 laat de mutaties sinds regeerakkoord zien voor de uitgavenkant van de begroting. Naast de 2,8 miljard euro aan ombuigingen en intensiveringen uit het regeerakkoord, hebben immers in 2011 ook andere mutaties plaatsgevonden die van invloed waren op de totaalstanden.

Figuur 2.4 Ontwikkeling sinds regeerakkoord, uitgavenkader
(in miljarden euro, - = saldoverbeterend)

De stip in figuur 2.4 geeft het saldo weer van de uitgavenverhogingen en uitgavenverlagingen in 2011. Te zien is dat de uitgavenverhogingen in totaal groter zijn geweest dan de uitgavenverlagingen. Dat beeld komt overeen met het overschrijden van het uitgavenkader in 2011, zoals in het Financieel Jaarverslag Rijk (FJR) 2011 wordt toegelicht. De cijfers zijn overigens niet exact gelijk aan de kadertoets in het FJR 2011, omdat die ook de ontwikkelingen van de kaders zelf bevat, in tegenstelling tot de cijfers in de 18 miljard monitor, die alleen betrekking hebben op de ontwikkelingen onder de kaders.

Box 2.2 Verklaring vijf categorieën

1 Ombuigingen

De ombuigingen betreffen de maatregelen die het kabinet actief heeft genomen om uitgaven te verlagen. De ombuigingen zijn op maatregelniveau onderverdeeld naar kader en worden toegelicht onder tabel 2.2. Deze maatregelen zijn ook toegelicht in de suppletoire begrotingen 2011 en de departementale jaarverslagen.

2 Tegenvallers/intensiveringen

Onder de post tegenvallers en intensiveringen worden de uitgavenverhogingen na regeerakkoord geschaard (met uitzondering van kasschuiven: zie 5).

3 De macro-economische mutaties

Van sommige uitgaven hangt de ontwikkeling grotendeels af van de stand van de economie. Minder of meer uitgaven aan deze posten worden macro-economische mutaties genoemd. De categorie macro-economische mutaties bevat ook de nominale ontwikkeling. Hogere prijzen en lonen leiden tot extra uitgaven. Daarnaast zijn er bijvoorbeeld nog de werkloosheidsuitgaven.

4 Meevallers/ramingsbijstellingen

In deze categorie worden alle saldoverbeterende mutaties opgenomen die niet worden veroorzaakt door ombuigingen of kasschuiven, maar door meevallende uitgaven of niet-belastingontvangsten. Daarnaast bevat deze post beleidsarme ramingsbijstellingen.

5 Kasschuiven

Hieronder vallen alle verschuivingen van de middelen over de jaren. Belangrijk hier is dat er middelen zijn geschoven naar andere jaren dan 2011. Voor 2011 telt het totaal aan kasschuiven dus niet op tot nul.

Tabel 2.1 Mutaties sinds regeerakkoord¹⁾ (in miljarden euro, - = saldoverbeterend)

	2011
Ombuigingen	-0,5
RBG-eng	-0,3
SZA	-0,1
BKZ	-0,1
Tegenvallers/intensiveringen	5,0
RBG-eng	1,7
SZA	0,9
BKZ	2,4
Macro-economische mutaties	-0,7
RBG-eng	-0,5
SZA	-0,3
BKZ	0,2
Meevallers/ramingsbijstellingen	-3,2
RBG-eng	-1,8
SZA	-1,0
BKZ	-0,4
Kasschuiven	-0,4
RBG-eng	-0,8
SZA	0,4
BKZ	0,0

¹⁾ Door afronding kan de som der delen afwijken van het totaal.

Tabel 2.2 Ombuigingen sinds regeerakkoord (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

		2011	Hoofdstuk
	Rijksbegroting eng	-306	
R2	Herprioritering binnen ODA	-84	HGIS
R3	Versnelde uitplaatsing statushouders	-25	7
R4	Versobering opvang en overige maatregelen	-36	7
R6	Inzet prijsbijstelling voor faseringsmaatregelen	-120	8
R9	Inzet middelen maatschappelijke stage	-3	8
R11	Herprioritering uitgaven	-38	13
	SZA	-90	
S5	Overige maatregelen	-31	
S6	Inzet loon- en prijsbijstelling	-59	
	BKZ	-99	
B5	Cure: farmaceutische hulp	-42	
B6	Overig	-57	

Toelichting

R2+R3+R4 Herprioritering binnen ODA + Versnelde uitplaatsing statushouders + Versobering opvang en overige maatregelen

Bij de opvang van asielzoekers heeft zich een tegenvaller voorgedaan; onder andere als gevolg van uitspraken van Europese Hof is de uitstroom uit de asielopvang lager dan geraamd en is de gemiddelde opvangduur toegenomen. Conform de OESO-DAC criteria wordt een deel van deze kosten ten laste gebracht van het ODA budget. Daarnaast vindt een versnelde uitplaatsing naar gemeenten van asielzoekers met een verblijfsvergunning plaats (gemiddeld van zeven naar drie maanden). Als laatste wordt het aangeboden arrangement in de opvang versoberd.

R6 Inzet prijsbijstelling voor faseringsmaatregelen

De prijsbijstelling tranche 2011 is gedeeltelijk ingezet ter dekking van de fasering van de RA-maatregelen langstudeerders en passend onderwijs.

R9 Inzet middelen maatschappelijke stage

Een deel van de middelen voor maatschappelijke stage wordt ingezet ter dekking van fasering van de RA-maatregelen langstudeerders en passend onderwijs.

R11 Herprioritering uitgaven

In het voorjaar 2011 heeft binnen de EL&I begroting een herprioritering van middelen plaatsgevonden. Het betreft met name de inzet van nog niet gecommitteerde voormalige FES (Fonds voor Economische Structuurversterking) middelen en middelen op de beleidsterreinen (duurzaam) ondernemen, kennis en innovatie, energie en telecom.

S5 Overige maatregelen

Dit betreft onder meer inzet van de eindejaarsmarge en overdekking uit eerdere besluitvorming.

S6 Inzet loon- en prijsbijstelling

Een deel van de loon- en prijsbijstelling tranche 2011 is ingezet ter dekking van problematiek.

B5 Farmaceutische hulp

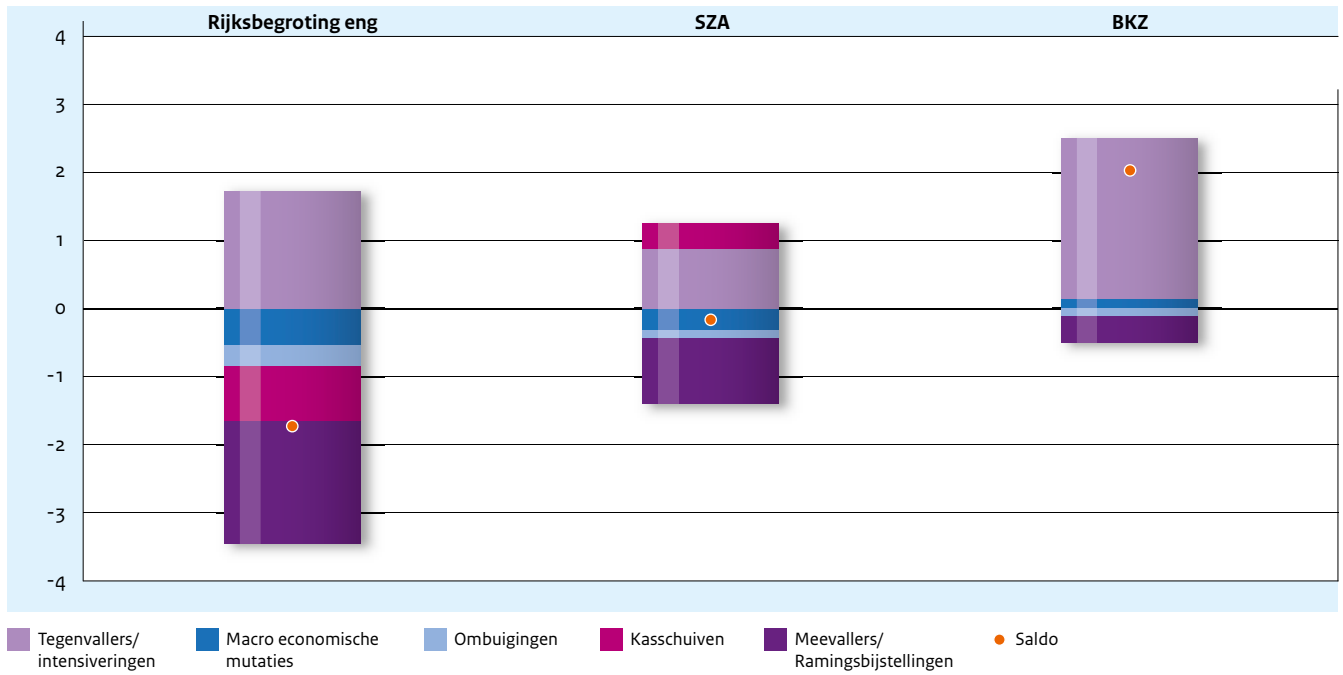
Als gevolg van het besluit van de NZa om de apothekerstarieven per 1 januari 2011 te verlagen, zijn de uitgaven voor geneesmiddelen structureel 42 miljoen lager uitgevallen dan eerder geraamd. Zie ook de brief *NZa apothekerstarief 2011* (29477, nr. 141).

B6 Overig

De post overig bestaat uit het saldo van diverse kleine mutaties.

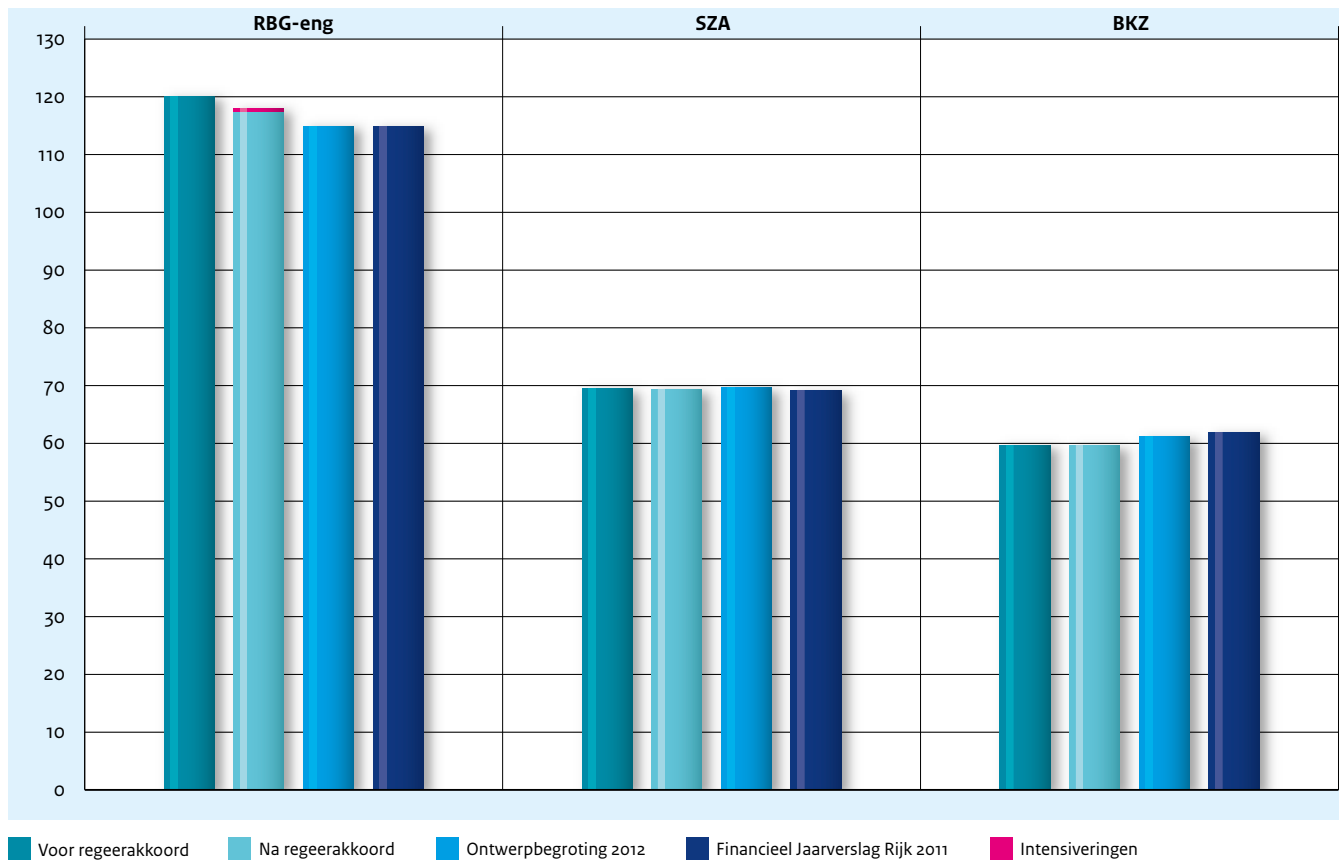
Figuur 2.5 laat de ontwikkeling sinds regeerakkoord zien uitgesplitst naar budgettair kader.

Figuur 2.5 Ontwikkelingen sinds regeerakkoord (in miljarden euro, - = saldoverbeterend)

Figuur 2.6 laat de geraamde uitgaven voor 2011 zien vóór en na de verwerking van het regeerakkoord en ten tijde van het vaststellen van de ontwerpbegroting 2012. De stand uit het Financieel Jaarverslag Rijk 2011 geeft de gerealiseerde uitgaven weer.

Figuur 2.6 Ontwikkeling netto uitgaven per kader, 2011 (in miljarden euro, - = saldoverbeterend)

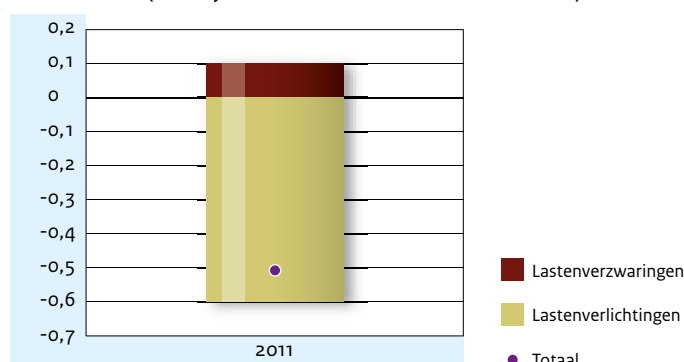

Inkomstenkader

Het inkomstenkader toetst de lastenontwikkeling voor de gehele kabinetsperiode. Voor het inkomstenkader zijn alleen beleidsmatige wijzigingen in de tarieven of grondslagen van belang. Het inkomstenkader dient over de kabinetsperiode cumulatief te sluiten. Tijdelijke afwijkingen van het inkomstenkader zijn dus toegestaan.

In figuur 2.7 is te zien dat er in 2011 – zoals reeds gerapporteerd in de vorige 18 miljard monitor – extra lastenverlichting is gegeven ten opzichte van het inkomstenkader zoals dat bij Startnota is vastgesteld. Deze lastenverlichting wordt in latere jaren gecompenseerd met een lastenstijging, zodat over de kabinetsperiode het inkomstenkader cumulatief sluit.

Figuur 2.7 Ontwikkeling sinds Startnota, inkomstenkader
(in miljarden euro, - = lastenverlichtend)

Tabel 2.3 Lastenmutaties sinds Startnota (in miljarden euro, - = lastenverlichtend)

	2011
Lastenverzwaringen	0,1
1 Zorgpremies	0,1
Lastenverlichtingen	-0,6
2 Tijdelijke verlaging OVB	-0,6
Totaal lasten	-0,5

Toelichting

- 1 In 2011 is er sprake van een lastenverzwaring als gevolg van een hogere nominale zorgpremie. Deze nominale premie is door verzekeraars iets hoger vastgesteld dan waar bij de Startnota vanuit werd gegaan.
- 2 De overdrachtsbelasting is tijdelijk verlaagd.

In dit deel wordt inzicht gegeven in de voortgang van de maatregelen uit het regeerakkoord. Per begrotingshoofdstuk zijn er twee figuren:

- 1 Voortgang uitvoering regeerakkoord. Dit figuur geeft per departement een overzicht van de voortgang van de uitvoering van de maatregelen. Voor de criteria wordt verwezen naar box 2.1. De voortgang wordt ook gepresenteerd voor de lastenmaatregelen.
- 2 Ontwikkeling netto uitgaven. Dit figuur geeft voor het begrotingsjaar 2011 vier standen weer:
  - a Netto uitgaven vóór regeerakkoord. Dit is een berekende stand, die is bepaald door de stand van de incidentele suppletoire begrotingen 2011 te nemen en hiervan de maatregelen uit het regeerakkoord (inclusief het 3,2 miljard euro pakket) af te halen.
  - b Netto uitgaven na regeerakkoord. Dit is ook een berekende stand. De intensiveringsmiddelen uit het regeerakkoord zijn namelijk niet direct geboekt op de departementale begrotingen. Om de gevolgen van het regeerakkoord zichtbaar te maken zijn de standen uit de incidentele suppletoire begrotingen 2011 daarom vermeerderd met de intensivering uit het regeerakkoord die (aanvankelijk) op de Aanvullende Post Algemeen zijn geboekt.
  - c De geraamde netto uitgaven voor 2011 zoals gemeld in de ontwerpbegroting 2012.
  - d De gerealiseerde netto uitgaven voor 2011 zoals gemeld in het Financieel Jaarverslag Rijk 2011.

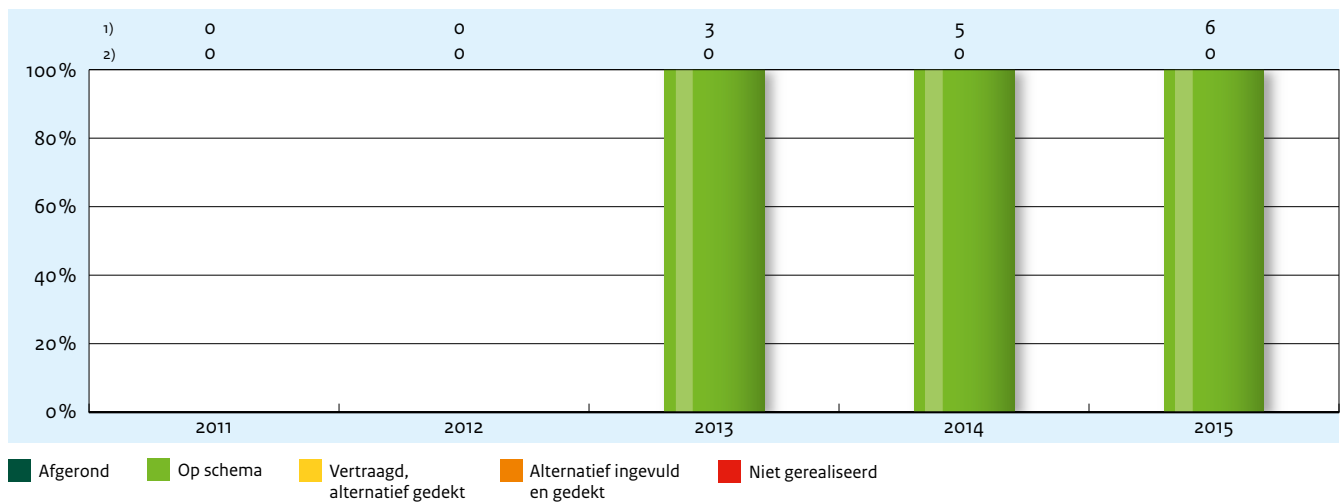
De standen betreffen de netto uitgaven, oftewel de uitgaven zijn gesaldeerd met de niet-belasting ontvangsten. In deze standen zijn de middelen die niet onder een budgettair kader vallen (de zogenoemde niet-kader relevante middelen) en de HGIS middelen niet opgenomen. Voor uitgebreide informatie over het verloop van de begrotingen wordt verwezen naar de internetbijlagen 1 *Horizontale Toelichting* en 2 *Verticale Toelichting* bij de Miljoenennota 2012 en de *Verticale Toelichtingen* bij Najaarsnota, Voorlopige Rekening en Financieel Jaarverslag Rijk (zie www.rijksbegroting.nl).

Box 3.1 Het lezen van begrotingsstanden

In de figuren *ontwikkeling netto uitgaven* is het effect van het regeerakkoord op de afzonderlijke begrotingshoofdstukken zichtbaar gemaakt. Doordat is gecorrigeerd voor het overhevelen van beleidsterreinen (de zogenoemde 'herverkaveling') is het effect van het regeerakkoord geïsoleerd in beeld gebracht ten opzichte van de stand vóór verwerking van het regeerakkoord. Bij verreweg de meeste begrotingen is sprake van een afname van de uitgaven als gevolg van de verwerking van het regeerakkoord. De standen van de ontwerpbegroting 2012 zijn in de meeste gevallen hoger dan de standen van de netto uitgaven na regeerakkoord. Hiervoor zijn diverse oorzaken. De standen van de ontwerpbegroting 2012 kunnen hoger liggen door het uitdelen van het werkgeversdeel van de loonbijstelling en van de prijsbijstelling tranche 2011. Daarnaast kunnen ook andere macro-economische cijfers tot ophogingen van de begrotingen leiden. Hogere werkloosheidscijfers leiden zo bijvoorbeeld tot hogere WW ramingen op de begroting Sociale Verzekeringen. Tevens kan ook door kasschuiven het niveau in sommige jaren hoger uitpakken. Overboekingen tussen begrotingen kunnen eenzelfde effect hebben. Uitgaven die buiten de eigen begroting worden gefinancierd ('generale compensatie') kunnen ook tot een hogere stand leiden. Ten slotte kunnen er tijdens het jaar diverse mee- en tegenvallers optreden.

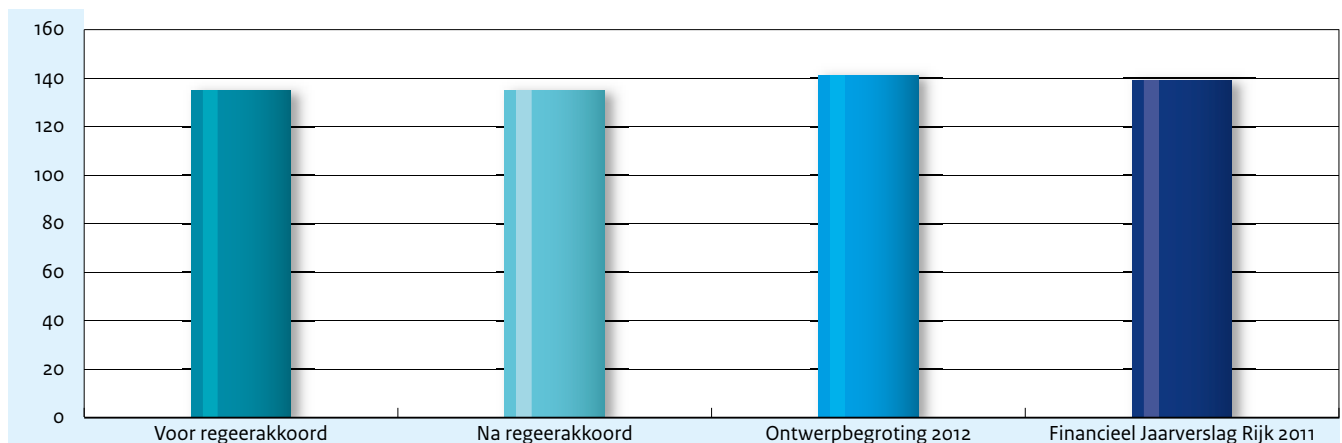
In dit hoofdstuk wordt verder per begroting de individuele maatregelen in tabelvorm gepresenteerd en toegelicht. Voor veel maatregelen geldt dat over de implementatie diverse beleidsstukken naar het parlement zijn gezonden. In dat geval is een verwijzing opgenomen naar deze stukken. De bedragen die worden gepresenteerd, zijn terug te vinden in de Startnota. Als beleidsterreinen zijn overgeheveld, zijn de maatregelen ook herverkaveld. In de laatste kolom is waar mogelijk aangegeven op welk(e) artikel(en) de maatregel is ingeboekt. Naast de departementale begrotingen zijn er Aanvullende Posten. Middelen staan op de Aanvullende Posten omdat op het moment van reservering nog niet expliciet kan worden aangegeven op welke begroting(en) zij uiteindelijk worden verantwoord of omdat de exacte omvang van de middelen nog niet bekend is. Voor de Aanvullende Posten zijn geen figuren en tabellen opgenomen. Dit omdat de ingeboekte ombuigingen (regerakkoord inclusief het 3,2 miljard pakket) op de accessen en de arbeidsvoorwaarden door de budgettaire verwerking reeds zijn afgerond. Het monitoren van deze maatregelen heeft daarmee geen toegevoegde waarde. Het budget voor de intensivering uit het regeerakkoord, die aanvankelijk waren geboekt op de Aanvullende Post Algemeen, zijn voor 2011 toebedeeld aan de departementen. De voortgang van de intensivering is opgenomen bij het begrotingshoofdstuk waar de uitgaven worden gedaan.

Figuur 3.1 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.2 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen
1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.1 Staten-Generaal (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee			-3	-5	-6	10.3
Totaal ombuigingen				0	0	-3	-5	-6	

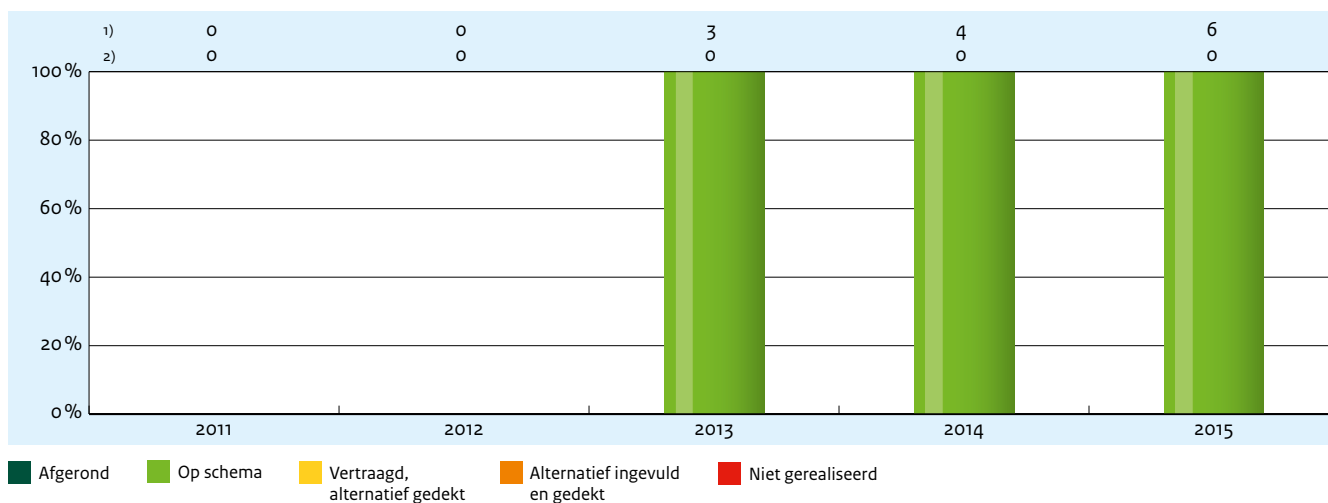
Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's
De invulling van de taakstelling loopt op schema.

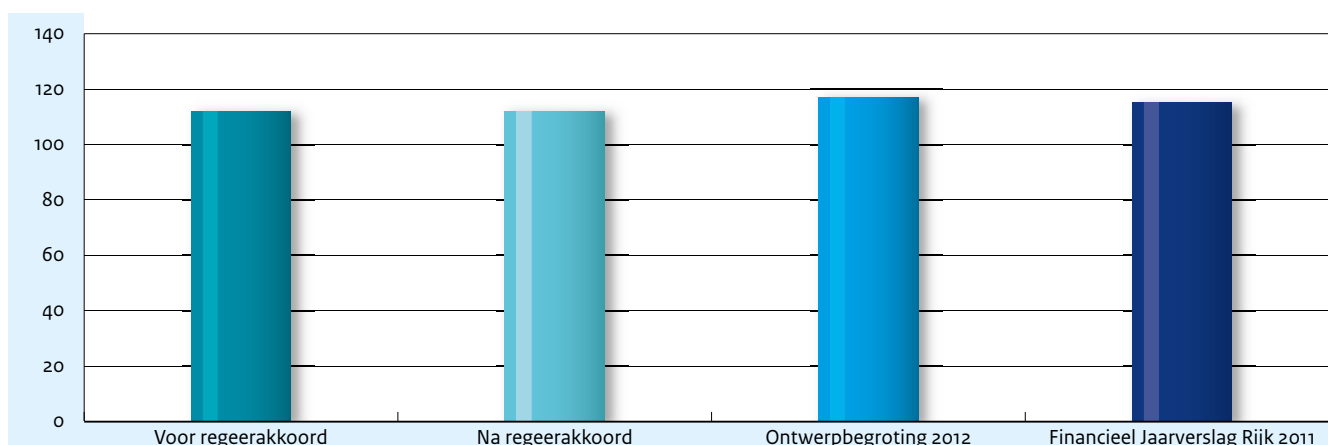
Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten van de Gouverneurs

Figuur 3.3 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.4 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen
¹⁾ De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.2 Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten van de Gouverneurs (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee			-3	-4	-6	10.3
Totaal ombuigingen				0	0	-3	-4	-6	

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

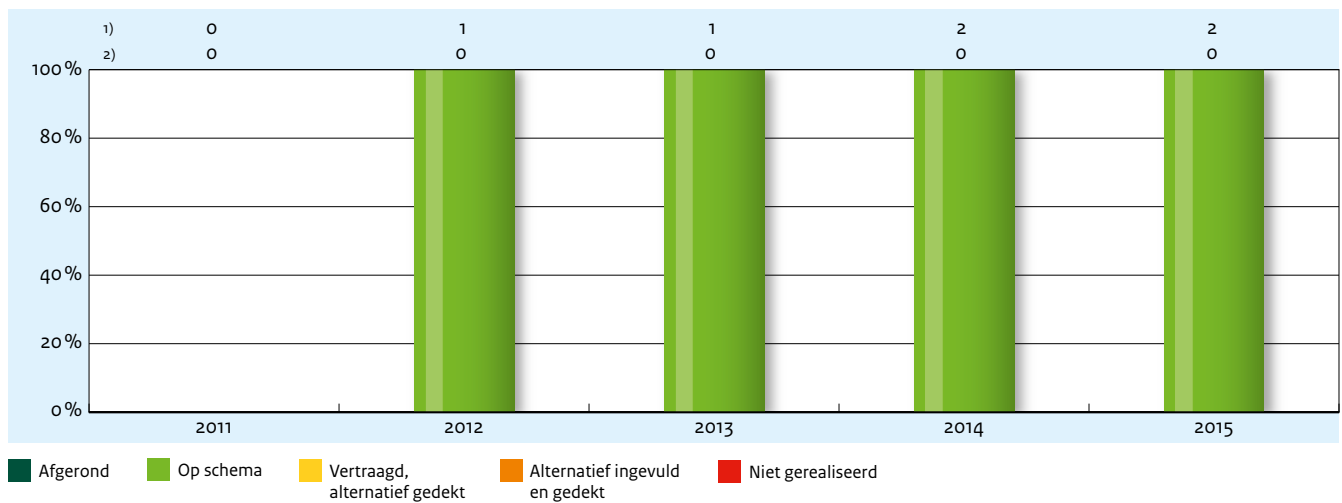
A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's

De invulling van de taakstelling loopt op schema.

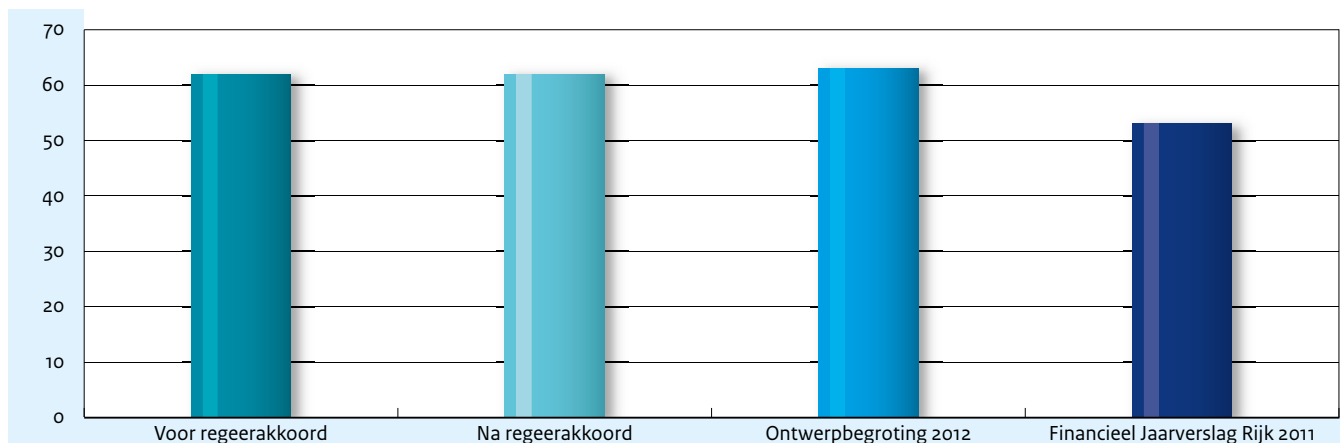
Algemene Zaken

Figuur 3.5 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.6 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen
1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.3 Algemene Zaken (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee				-1	-1	1.4
Subtotaal ombuigingen				0	0	0	-1	-1	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Nee		-1	-1	-1	-1	1.4
Totaal ombuigingen				0	-1	-1	-2	-2	

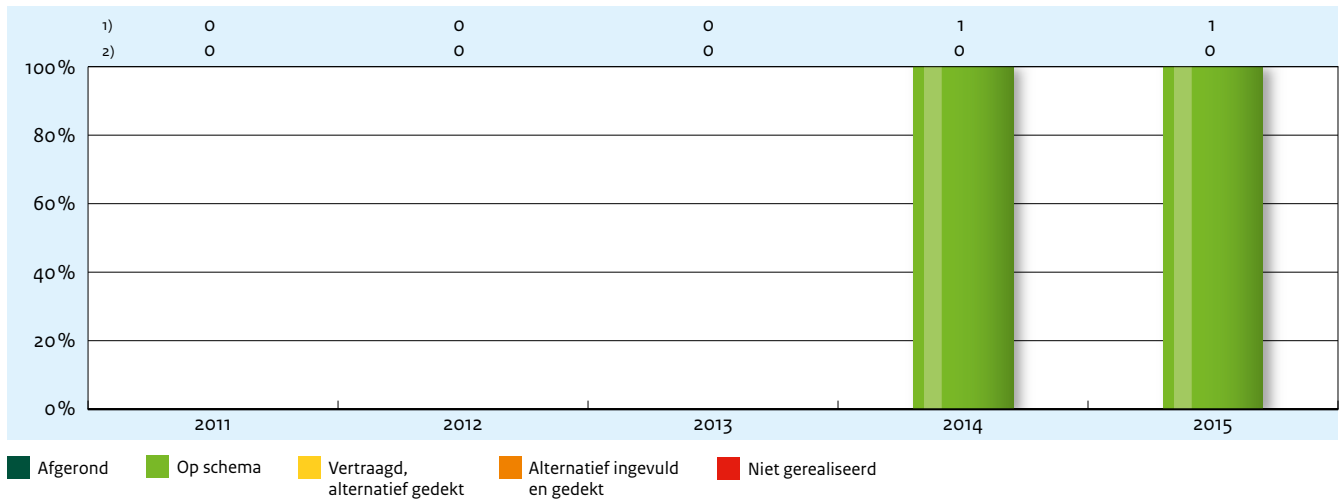
Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versoering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
Zie de toelichting bij maatregel A 1, Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's.

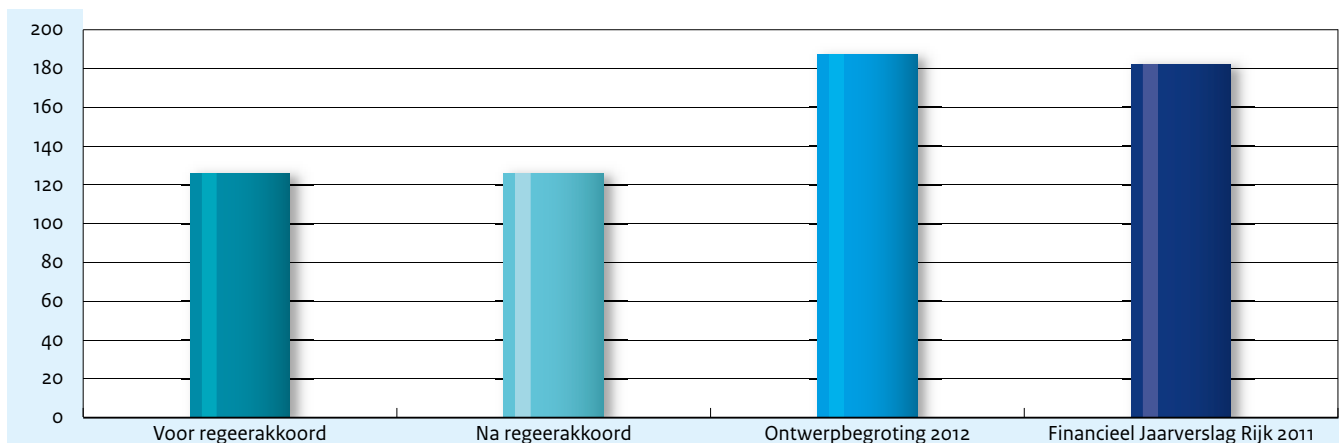
Koninkrijksrelaties

Figuur 3.7 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.8 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen
1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.4 Koninkrijksrelaties (in miljoenen euro, - = is saldoverbeterend)

Ra nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee				-1	-1	3.3
Totaal ombuigingen				0	0	0	-1	-1	

Toelichting

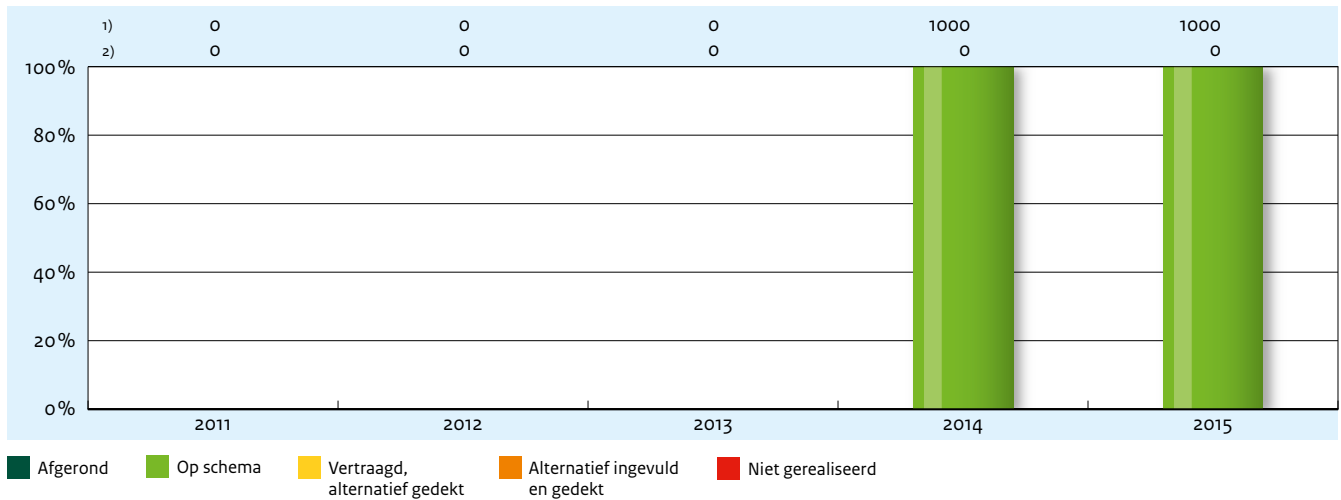
Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's

De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.

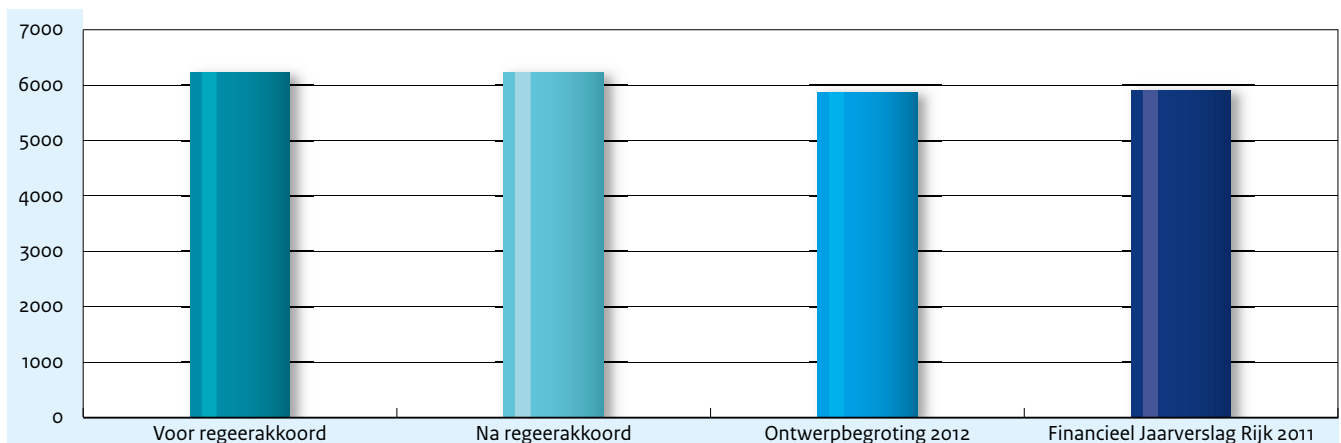
Buitenlandse Zaken

Figuur 3.9 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.10 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen

¹⁾ De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.5 Buitenlandse Zaken (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
D 4	EU-afracht	Op schema	Nee				-1000	-1000	3.1
Totaal ombuigingen				0	0	0	-1000	-1000	

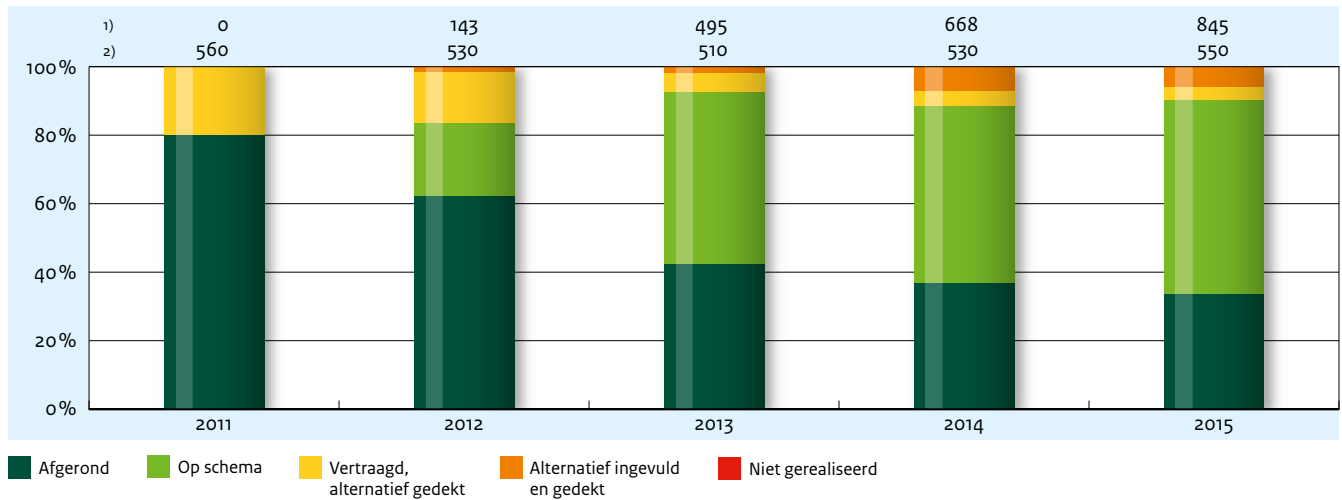
Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

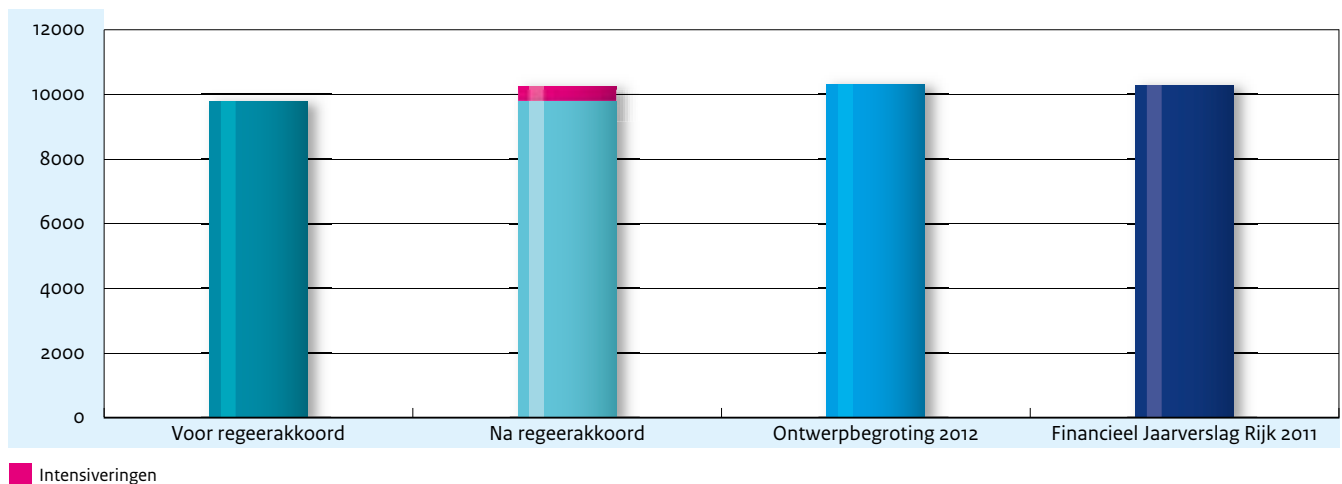
D 4 EU-afdracht

De ingeboekte ombuiging van een miljard euro op de Nederlandse afdrachten aan de Europese Unie zal gerealiseerd moeten worden bij de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader van de begroting van de Europese Unie vanaf 2014 en de gelijktijdige aanpassing van het Eigenmiddelenbesluit (EMB; de inkomstenkant van de Europese begroting). Op 29 juni 2011 heeft de Commissie een voorstel gepresenteerd voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2014–2020 en voor aanpassing van het EMB. Deze voorstellen vormen de basis voor besluitvorming tussen de Raad van Ministers en (in het geval van het MFK) het Europees Parlement in 2012. Het kabinet heeft eind maart zijn inzet bekend gemaakt middels een brief naar de Tweede Kamer (Kamerstuk 21501-20 nr. 529). Deze inzet vormde ook de basis voor de kabinetsreactie op de Commissievoorstellen die naar de Tweede Kamer is gestuurd (Kamerstuk 21501-20 nr. 553). De onderhandelingen binnen de Raad zijn inmiddels gestart. Met een groep van gelijkgezinde lidstaten zet Nederland in op een plafond voor het nieuwe MFK dat tenminste honderd miljard euro lager ligt. Bij de eigen middelen houdt Nederland vast aan het behoud van de korting die het thans op de afdrachten ontvangt en op behoud van de 25 procent perceptiekostenvergoeding (het deel dat lidstaten mogen houden voor de inning van de traditionele eigen middelen). Deze inzet moet ertoe leiden dat de Nederlandse afdrachten substantieel worden verminderd en de ingeboekte ombuiging van een miljard wordt gerealiseerd. De verwachting is dat in de tweede helft van 2012 een eerste poging zal worden gedaan tot een akkoord te komen.

Figuur 3.11 Voortgang uitvoering regeerakkoord

Figuur 3.12 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Tabel 3.6 Veiligheid en Justitie (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agenschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee			-62	-125	-182	Diverse
A 4	Rechtsbijstand	Alternatief ingevuld en gedekt	AMvB				-50	-50	12
A 5	Toespitsen hoger beroep, cassatie	Op schema	Wetgeving			-10	-10	-10	12
A 6	Minder groepstaakstraffen	Vertraagd, alternatief gedekt	Nee	-10	-10	-10	-10	-10	13
A 12	Pluk ze	Afgerond	Nee	10	10	10	0	-20	13
A 7	Griffierechten	Op schema	Wetgeving			-240	-240	-240	12
A 13	Toezicht beroepsgroepen	Op schema	Wetgeving				-10	-10	12
A 2	Nationale politie	Op schema	Wetgeving			-30	-50	-80	23
A 3	Kosten evenementen	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-30	-30	-30	-30	23
A 8	Politieonderwijs	Op schema	AMvB					-60	23
A 9	ANPR	Op schema	Wetgeving				-10	-10	13, 23

Tabel 3.6 Veiligheid en Justitie (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
A 11	Meldkamers	Op schema	Nee					-10	23
A 14	Politietoezichthouder	Alternatief ingevuld en gedekt	Nee		-10	-20	-30	-30	23
A 15	Montfrans	Afgerond	Nee		-48	-48	-48	-48	14, 25
J 1	Opbrengst licenties	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-10	-10	-10	-10	13
Subtotaal ombuigingen				0	-98	-450	-623	-800	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Nee		-45	-45	-45	-45	Diverse
Totaal ombuigingen				0	-143	-495	-668	-845	
<i>Intensiveringen</i>									
B 1	Politie	Afgerond	Nee	300	320	340	360	370	23
B 2	Justitie keten (OM en ZM)			85	85	85	85	85	12, 13
	waarvan 2011	Afgerond	Andere regelgeving	85					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Andere regelgeving		85	85	85	85	
A 2	Nationale politie	Vertraagd, alternatief gedekt	Nee	90	40				AP
A 8	Politieonderwijs	Op schema	Andere regelgeving					10	AP
Totaal intensiveringen				560	530	510	530	550	

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's

De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.

A 4 Rechtsbijstand

Naar aanleiding van voorstellen van de Nederlandse Orde van Advocaten (NOVA) en de Raad voor Rechtsbijstand is de invulling van de taakstelling aangepast. De totale besparing van 50 miljoen is nu gedekt uit de verlaging van de vergoeding van de advocatuur (28 miljoen), het verhogen van de eigen bijdrage bij echtscheiding (10 miljoen), het opnieuw heffen van eigen bijdrage bij bewerkelijke zaken en opvolging raadsman (3,5 miljoen), aanpassing van de anti-cumulatieregeling (1,5 miljoen), lagere vergoeding bij kennelijk niet-ontvankelijk (2 miljoen) en een algemene taakstelling (5 miljoen) bij de Raad voor Rechtsbijstand zelf (31753, nr 27).

A 5 Toespitsen hoger beroep, cassatie

Het wetsvoorstel voor het toespitsen hoger beroep kantonzaken is verzonden naar de Tweede kamer. De overige wetsvoorstellen om deze maatregel uit het regeerakkoord te realiseren zullen in een later stadium naar de Tweede Kamer worden verstuurd.

A 6 Minder groepstaakstraffen

De besparing kan in 2011 en 2012 nog niet volledig worden gerealiseerd (vanwege doorlopende verplichtingen) en is over de volle breedte van de productie van reclassering via een algemene korting verwerkt.

A 12 Pluk ze

Het Openbaar Ministerie is het programma ter intensivering van het afnemen van crimineel vermogen gestart.

A 7 Griffierechten

De totale besparing bedraagt 240 miljoen, waarvan 77 miljoen minder uitgaven en 163 miljoen meer ontvangsten. Ten opzichte van het Regeerakkoord is de maatregel versneld met een half jaar. Het wetsvoorstel is in het najaar van 2011 naar de Tweede Kamer verzonden (33071, nr. 2).

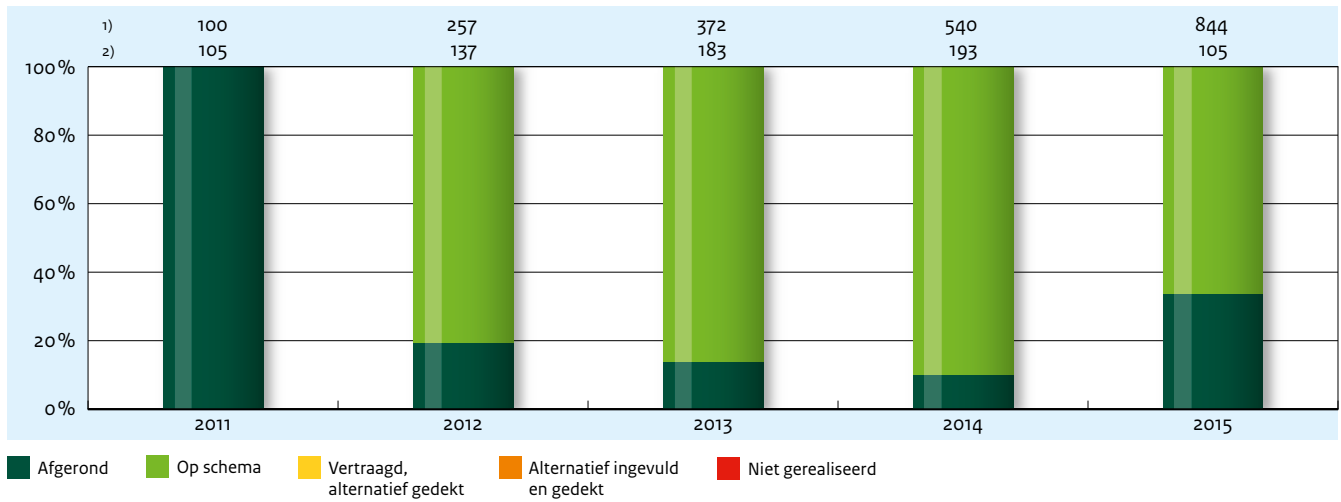
- A 13 Toezicht beroepsgroepen**
Het wetsvoorstel zal in 2012 of 2013 naar de Tweede Kamer worden verzonden.
- A 2 Nationale politie**
Het wetsvoorstel is in december 2011 door de Tweede Kamer aangenomen (30880, nr. 11) en naar de Eerste Kamer gezonden.
- A 3 Kosten evenementen**
De consultatiefase is begin oktober 2011 afgerond. Op basis van de bevindingen wordt besloten over de voortgang van het wetsvoorstel en kan het wetsvoorstel worden aangepast.
- A 8 Politieonderwijs**
De verkorting van de onderwijsduur is doorgevoerd. De arbeidsvoorwaardenmaatregelen zijn onderwerp van bespreking bij de CAO-onderhandelingen. Doorvoering ervan zal uiteindelijk een aanpassing van het besluit algemene rechtspositie politie (BARP) en het besluit bezoldiging politie (BBP) betekenen.
- A 9 ANPR**
Het wetsontwerp is naar de Raad van State verzonden voor advies. Verzending naar de Kamer wordt voorzien in de loop van 2012.
- A 11 Meldkamers**
Het haalbaarheidsonderzoek is uitgevoerd. Op basis van de bevindingen uit dit onderzoek is besloten tot opschaling naar tien meldkamers onder één meldkamerorganisatie
- A 14 Politietoezichthouder**
Deze maatregel wordt niet tot uitvoering gebracht (29628, nr. 255). Alternatieve dekking wordt geboden binnen de begroting van Veiligheid en Justitie, onder meer door aanpassing van de bekostiging van de Politieacademie en door centralisatie van het overig door de korpsen bekostigde onderwijs.
- A 15 Montfrans**
De decentralisatie-uitkering Leefbaarheid en Veiligheid 2010-2011 is vervallen per 31 december 2011. De uitkering gold voor een 40-tal gemeenten: G31, de zogenoemde Ortega-gemeenten (Almere, Apeldoorn, Ede, Haarlemmermeer, Zoetermeer) en 4 gemeenten met ernstige problematiek inzake overlastgevende Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren (Culemborg, Gouda, Veenendaal, Zeist).
- J 1 Opbrengst licenties**
Een wetsvoorstel zal waarschijnlijk niet in 2012 ingediend kunnen worden bij de Kamer. Het reguleren van internetkansspelen kan namelijk niet los gezien worden van de rest van de kansspelmarkt. Het wetsvoorstel dient dan ook bekeken te worden in een breder kader. Voor 2012 zal in alternatieve dekking binnen de V&J-begroting worden voorzien.
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.

Intensiveringen

- B 1 Politie**
Deze middelen zijn inmiddels verwerkt in de circulaire voor de bekostiging van de politie.
- B 2 Justitie keten (OM en ZM)**
In de Justitieketen worden diverse beleidsmaatregelen uitgerold.
- A 2 Nationale politie**
De uitdeling van deze intensiveringsmiddelen heeft een ander kasritme gekregen, aangezien de voor 2011 gereserveerde middelen nog niet nodig bleken.
- A 8 Politieonderwijs**
De arbeidsvoorwaardenmaatregelen zijn onderwerp van bespreking bij de CAO-onderhandelingen. Doorvoering ervan zal uiteindelijk een aanpassing van het besluit algemene rechtspositie politie (BARP) en het besluit bezoldiging politie (BBP) betekenen.

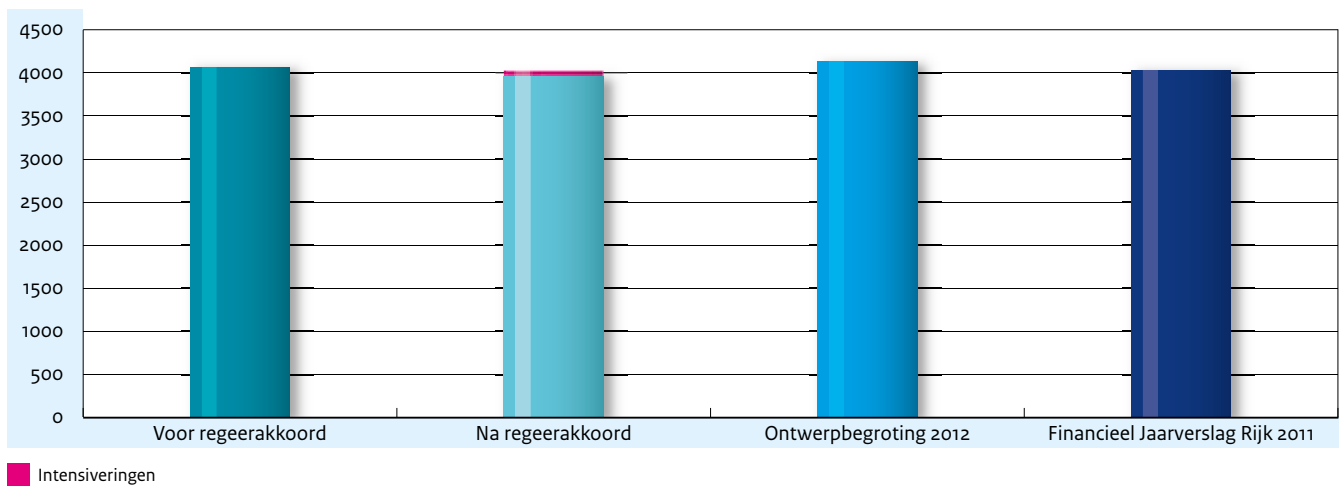
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Figuur 3.13 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.14 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen
1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.7 Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

Ra nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee			-35	-85	-119	Diverse
C 2	Leges regulier verhogen	Op schema	Andere regelgeving			-10	-10	-30	10
C 3	Beperken instroom en verkorten doorlooptijden (max.)	Op schema	Andere regelgeving		-20	-30	-50	-50	10
C 4	Rationalisatie COA	Op schema	Nee					-10	10
A 15	Montfrans	Afgerond	Nee		-32	-32	-32	-32	4
A 17	Stopzetten BLS	Afgerond	Nee					-93	4
A 17	Stopzetten ISV	Afgerond	Nee					-137	4
C 1	Einde aan specifiek integratiebeleid	Afgerond	Nee		-10	-10	-10	-20	5
C 6	Gevolgen onttrekken aan verplichte inburgering	Op schema	Wetgeving						5
Subtotaal ombuigingen				0	-62	-117	-187	-491	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Nee		-20	-20	-20	-20	Diverse
3,2 mld	Inburgering			-100	-175	-235	-333	-333	5
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	-100					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Wetgeving		-175	-235	-333	-333	
Totaal ombuigingen				-100	-257	-372	-540	-844	
<i>Intensiveringen</i>									
B 2	Justitie keten (OM en ZM)	Afgerond	Nee	15	15	15	15	15	2
C 1	Maximaal versnellen asielprocedures (extra capaciteit IND)			3	3	3	3	3	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	3					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		3	3	3	3	
C 2	Strafbaar stellen illegaliteit / ontwikkelen systeem biometrische gegevens			10	16	19	21	4	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	10					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Wetgeving		16	19	21	4	
C 3	Sluitende controle / handhaving op referent naleving Vreemdelingewetgeving (extra capaciteit IND en Vreemdelingenpolitie)			15	20	30	32	12	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	15					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Andere regelgeving		20	30	32	12	
C 4	Verkorten procedures i.g.v. fraude / bedrog / criminaliteit			2	2	2	2	2	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	2					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	AMvB		2	2	2	2	
C 5	AMV's versneld terugsturen + uitbreiden opvangcapaciteit land van herkomst			1	1	1	1	1	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	1					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		1	1	1	1	
C 6	Onmiddellijke heroverweging alle vergunningen categoriaal beleid (extra capaciteit IND)	Afgerond	Nee	2					10
C 7	Uitbreiding politieliaisons bij ambassades			1	1	1	1	1	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	1					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		1	1	1	1	
C 8	Reeds bij eerste aanvraag voor gezinsvorming strikt checken bij indicaties van fraude of misbruik	Afgerond	Nee	3	3	3	3	3	10
C 9	MVV alleen uit het buitenland + schrappen uitzonderingen: extra inzet IND buitenland			2	2	2	2	2	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	2					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		2	2	2	2	
C 10	Intensiveren grenscontroles: project PARDEX (mensenhandel, controle documenten etc.)			4	10	15	16	9	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	4					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		10	15	16	9	

Tabel 3.7 Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

Ra nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
C 11	Intensieve controle op criminaliteit en inkomensvereiste automatiseren			1	1	1	1	1	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	1					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		1	1	1	1	
C 12	Standaard / sluitende controle op gebruik Europa-route (extra capaciteit IND)			1	1	1	1	1	10
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	1					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		1	1	1	1	
C 13	Intensiveren controle op arbeids- en kennismigranten: extra capaciteit IND	Afgerond	Nee	1	1	1	1	1	10
C 14	Daadwerkelijk intrekken verblijfsvergunning i.g.v. beroep op bijstand door vreemdeling (uitbreiding handhavingscapaciteit / koppeling systemen UWV en SVB)	Op schema	Nee						10
C 15	Dubbel check door IND op inwilligingen verblijfsaanvragen door aparte unit (incl. einde behandelquota beslismedewerkers)	Afgerond	Nee	4	4	4	4	4	10
C 17	Sociaal leenstelsel inburgering	Op schema	Andere regelgeving			10	10	10	5
Totaal intensiveringen				105	137	183	193	105	

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoering ZBO's**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.
- C 2 Leges regulier verhogen**
Op 27 juni 2011 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de nieuwe legestarieven (30573-VII, nr. 73). Hiermee ligt de invulling van de eerste tranche van de taakstelling op schema. In 2012 wordt het legeshuis Modern Migratiebeleid uitgewerkt. In dit kader wordt de verdere invulling van het resterende deel van de legestaakstelling verwerkt.
- C 3 Beperken instroom en verkorten doorlooptijden (max.)**
Het Programma Stroomlijning Toelatingsprocedures is eind 2010 gestart. Op 22 februari 2011 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de hoofdlijnen van de maatregelen (19637, nr. 1400). Van augustus tot en met oktober 2011 heeft een Ex Ante Uitvoeringstoets plaatsgevonden. Op basis van de resultaten van deze toets wordt de Tweede Kamer binnenkort geïnformeerd over de uitwerking van de maatregelen.
- C 4 Rationalisatie COA**
De bezuiniging gaat in vanaf 2015. Dit wordt meegenomen in de beschikking van het COA.
- A 15 Montfrans**
De decentralisatie-uitkering Leefbaarheid en Veiligheid 2010-2011 is vervallen per 31 december 2011. De uitkering gold voor een 40-tal gemeenten: G31, de zogenoemde Ortega-gemeenten (Almere, Apeldoorn, Ede, Haarlemmermeer, Zoetermeer) en 4 gemeenten met ernstige problematiek inzake overlastgevende Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren (Culemborg, Gouda, Veenendaal, Zeist).
- A 17 Stopzetten BLS**
De werkingsduur van het Besluit Locatiegebonden Subsidies 2005 is vervallen per 31 december 2009.
- A 17 Stopzetten ISV**
Om het Investeringsbudget stedelijke vernieuwing naar gemeenten te decentraliseren, is de Wet stedelijke vernieuwing met terugwerkende kracht per 1 januari 2011 ingetrokken. De verplichting voor gemeenten tot zorg voor, en bevordering en ondersteuning van stedelijke vernieuwing is vastgelegd in de Woningwet (32460 (A, B)).

- C 1** **Einde aan specifiek integratiebeleid**
Er wordt bezuinigd op de subsidies van de Rijksoverheid gericht op integratie, met uitzondering van de subsidie aan Vluchtelingenwerk (conform de Visie op Integratie).
- C 6** **Gevolgen onttrekken aan verplichte inburgering**
Dit is meegenomen in de wijziging van de Wet inburgering. Eind 2011 is het wetvoorstel aangeboden aan de Tweede Kamer.
- 3,2 mld** **Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
Zie de toelichting bij maatregel A 1, Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's.
- 3,2 mld** **Inburgering**
Er komt een nieuwe Wet inburgering, waarbij inburgeraars per 1 januari 2013 zelf (financieel) verantwoordelijk worden voor hun inburgering. Het wetvoorstel is aangeboden aan de Tweede Kamer. Om budgettaire redenen (invulling motie Koolmees) heeft het kabinet ervoor gekozen in 2011 100 miljoen en in 2012 175 miljoen incidenteel om te buigen op de inburgeringsmiddelen in het Participatiebudget en het gemeentefonds door verlaging van het aantal inburgeringstrajecten. Er zal worden toegewerkt naar een stelsel waarbij het merendeel van de kosten bij de inburgeraar wordt neergelegd. Dit levert na ingroei structureel 333 miljoen op.

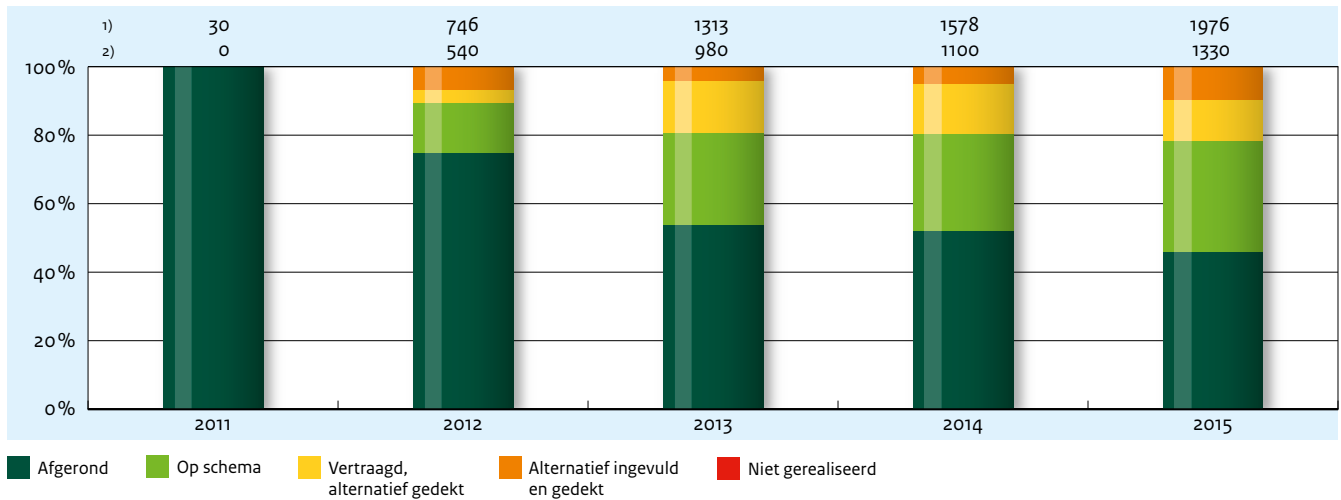
Intensiveringen

- B 2** **Justitie keten (OM en ZM)**
Dit betreft de intensivering B2 uit het regeerakkoord. Hiermee kan de AIVD onder meer de beschikbare dataopslag- en analysecapaciteit aanpassen aan de huidige eisen.
- C 1** **Maximaal versnellen asielprocedures (extra capaciteit IND)**
Deze middelen worden ketenbreed ingezet voor het stroomlijnen van asielprocedures, het tegengaan van het stapelen van procedures en verkorting van de doorlooptijden.
- C 2** **Strafbaar stellen illegaliteit / ontwikkelen systeem biometrische gegevens**
Biometrie in de vreemdelingenketen is noodzakelijk voor ondersteuning van identiteitsvaststelling, en daarmee voor de vraag of sprake is van illegaal verblijf. Het programma gericht op invoering van biometrie in de vreemdelingenketen is gestart. Het wetsvoorstel tot uitbreiding van biometrie in de Vreemdelingenketen is begin maart 2012 aan de Tweede Kamer aangeboden. Leertuinen bij de basispolitiezorg voor mobiel toezicht op vreemdelingen zijn gaande. In 2012 wordt het Wetsvoorstel Strafbaarstelling illegaal verblijf aan de Tweede Kamer aangeboden.
- C 3** **Sluitende controle / handhaving op referent naleving Vreemdelingewetgeving (extra capaciteit IND en Vreemdelingenpolitie)**
Deze middelen worden aangewend voor het optimaliseren van het proces en de informatievoorziening voor de vreemdelingenketen en extra capaciteit voor de handhaving binnen de vreemdelingenketen IND en Vreemdelingenpolitie. De inventarisatie voor het optimaliseren van de vreemdelingenketen wordt momenteel uitgevoerd. Daarnaast zijn in nauwe samenwerking met de ketenpartners de projectdefinities ten aanzien van ketenmanagementinformatie, de gemeenschappelijke vreemdelingenvoorziening en het digitaal werken opgesteld.
- C 4** **Verkorten procedures i.g.v. fraude / bedrog / criminaliteit**
Deze middelen worden ingezet om na vergunningverlening op specifieke momenten actief te controleren of nog aan de voorwaarden van verblijf wordt voldaan. Daarnaast worden er middelen ingezet voor doelgroepgerichte handhaving op het gebied van bijvoorbeeld naturalisatie, studie, kennis- en arbeidsmigratie en de B9-regeling (slachtoffers mensenhandel).
- C 5** **AMV's versneld terugsturen + uitbreiden opvangcapaciteit land van herkomst**
Het afgelopen jaar is in Europees verband verder geïnvesteerd in het opzetten van opvangplekken in Afghanistan. Er wordt gewacht op akkoord van de Afghaanse overheid. Er heeft een verkennende missie plaatsgevonden naar Irak om de mogelijkheden van bestaande of nog op te zetten opvangplekken te bezien. De contracten over de bestaande huizen in Angola en Congo zijn verlengd.
- C 6** **Onmiddellijke heroverweging alle vergunningen categoriaal beleid (extra capaciteit IND)**
Er wordt naar gestreefd de asielgronden te beperken tot de internationale vormen van bescherming en daarmee af te zien van categoriale bescherming. In de praktijk betekent dit dat nauwelijks toepassing is van categoriale bescherming en C- grond. De gelden zijn ingezet in het kader van fraudebestrijding ten aanzien van de groep vergunninghouders en voor het al lopende traject van heroverwegingen van Irakezen.
- C 7** **Uitbreiding politieliaisons bij ambassades**
De inzet van Immigration Liaison Officers (ILO's) zal leiden tot een daling van het aantal ongedocumenteerde en onjuist gedocumenteerde vreemdelingen naar Nederland. Deze inzet leidt ook tot het bevorderen van terugkeer en daarmee verkorting van de opvangtermijn. De werving is nagenoeg afgerond. De liaisons van de KMar en IND zullen dit jaar worden geplaatst.

- C 8 Reeds bij eerste aanvraag voor gezinsvorming strikt checken bij indicaties van fraude of misbruik**
Deze maatregelen zijn gericht op het terugdringen van fraude en misbruik. Er is inmiddels een werkinstructie voor beslismedewerkers uitgevaardigd. Deze instructie is gericht op het tegengaan van schijnhuwelijken en -relaties.
- C 9 MVV alleen uit het buitenland + schrappen uitzonderingen: extra inzet IND buitenland**
Dit vereist aanpassingen van procedures en wetgeving en is uitgewerkt in het Programma Stroomlijning Procedures. Schrapping MVV-vrijstelling voor remigranten en vreemdelingen die als minderjarige minimaal 5 jaar rechtmatig verblijf hebben gehad, is gerealiseerd door aanpassing van het Vreemdelingenbesluit en wacht op inwerkingtreding.
- C 10 Intensiveren grenscontroles: project PARDEX (mensenhandel, controle documenten etc.)**
Het programma Vernieuwing Grensmanagement is goed op stoom. Een voorziening voor geautomatiseerde grenspassage op Schiphol, uitbreiding en koppeling van geregistreerde reizigers programma's (vooraf geregistreerde reizigers) en de ontwikkeling van een robuust samenwerkingsverband 'informatie- en analysecentrum' voor controle op in- en uitreizend personenverkeer zijn de zichtbare resultaten van fase 2 van dit programma. De beleidsvisie ten aanzien van passagiersgegevens is aangeboden en wetgeving is in voorbereiding.
- C 11 Intensieve controle op criminaliteit en inkomensvereiste automatiseren**
Deze maatregel wordt door de departementen BZK, V&J en SZW uitgewerkt en is opgenomen in het in te voeren informatie- en beslissysteem van de IND (INDiGO). Er loopt inmiddels een pilot voor het geautomatiseerd verwerken van signalen uit de strafrechtketen.
- C 12 Standaard / sluitende controle op gebruik Europa-route (extra capaciteit IND)**
De handhaving is geïntensiveerd. Misbruik wordt tegengegaan doordat wordt gekeken hoe met bepaalde migratieroutes wordt omgegaan. Daarnaast werkt de IND aan de implementatie van de maatregelen van het kabinet ten aanzien van de migranten uit Midden en Oost Europa.
- C 13 Intensiveren controle op arbeids- en kennismigranten: extra capaciteit IND**
Door extra personele inzet op toezicht en handhaving van de arbeids- en kennismigrantenprocedures, worden misbruik en oneigenlijk gebruik tegengegaan. Hierbij wordt nauw samen gewerkt met andere overheidsorganisaties, zoals de Inspectie SZW.
- C 14 Daadwerkelijk intrekken verblijfsvergunning i.g.v. beroep op bijstand door vreemdeling (uitbreiding handhavingscapaciteit / koppeling systemen UWV en SVB)**
Momenteel werken BZK en SZW deze maatregelen uit in een uitvoeringstoetsingskader. In november 2011 is een gezamenlijke brief aan de Tweede Kamer gezonden.
- C 15 Dubbel check door IND op inwillingen verblijfsaanvragen door aparte unit (incl. einde behandelquota beslismedewerkers)**
De IND heeft organisatieonderdelen ingericht om te handhaven, fraude te bestrijden en kwaliteit te meten. Dit betreft de Centrale Verificatie Unit (CVU), de afdeling Handhaving en de afdeling Kwaliteit en Dienstverlening. Deze organisatieonderdelen geven samen invulling aan de doelstellingen van de dubbelcheck-inspanning uit het regeerakkoord.
- C 17 Sociaal leenstelsel inburgering**
Hierover is de Tweede Kamer samen met de wijziging van de Wet inburgering geïnformeerd.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

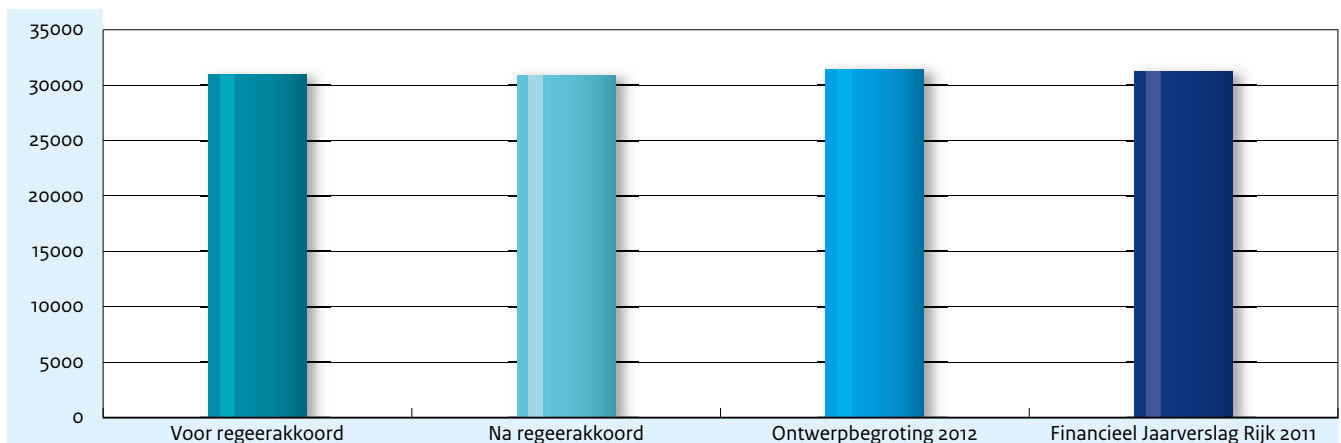
Figuur 3.15 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.

2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.16 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

■ Intensiveringen

1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.8 Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

Ra nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee			-27	-72	-100	Diverse
A 28 a	Taakverbreding provincies	Op schema	Wetgeving		-5	-5	-5	-5	14
A 31	Takenpakket publieke omroep	Op schema	Wetgeving			-50	-100	-200	15
B 5	Cultuursubsidies	Afgerond	Wetgeving	-30	-50	-100	-150	-200	14
B 6	Taakstelling	Afgerond	Andere regelgeving		-140	-140	-140	-130	Diverse
G 1	Efficiencykorting raden en instituten	Afgerond	Nee		-20	-20	-20	-20	Diverse
G 2	PO Gewichtenregeling	Afgerond	Nee		-10	-30	-40	-50	1
G 3	PO Budgettering Passend onderwijs	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-50	-300	-300	-300	1
G 4	VO verminderen aantal profielen HAVO / VWO	Alternatief ingevuld en gedekt	Wetgeving				-20	-50	3

Tabel 3.8 Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

Ra nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
G 5	VO vereenvoudigen bekostigingsmodel, tegengaan vertraging en versnellen excellente leerlingen	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving			-50	-60	-60	3
G 6	MBO Vereenvoudiging kwalificatiestructuur, tegengaan vertraging, verkorten en intensiveren (doorlopende) leerlijnen, kenniscentra breder organiseren	Op schema	Wetgeving			-30	-50	-140	4
G 7	MBO invoeren leeftijdsgrens 30 jr voor bekostiging	Op schema	Wetgeving			-80	-110	-170	4
G 8	VO efficiencykorting lesmateriaal	Vertraagd, alternatief gedekt	Andere regelgeving				-30	-30	3
G 9	HO geen OV-jaarkaart langstudeerders	Op schema	Wetgeving			-10	-10	-30	11
G 10	HO aflossingstermijn van 15 naar 20 jaar	Op schema	Wetgeving						11
G 11	HO Invoeren sociaal leenstelsel masterfase	Op schema	Wetgeving					-20	11
G 12	HO langstudeerders								
G 12	a) verhoging collegegeld met € 3.000	Afgerond	Wetgeving		-180	-170	-150	-140	6, 7
G 12	b) efficiencykorting instellingen met € 3.000 per student	Afgerond	Wetgeving		-190	-170	-160	-140	6, 7
G 12	c) gedrageffect (in vier jaar oplopend tot 25%)	Afgerond	Wetgeving			-30	-60	-90	6, 7
G 13	Efficiency onderzoek en innovatie	Afgerond	Nee		-90	-90	-90	-90	6, 7, 16
Subtotaal ombuigingen				-30	-735	-1302	-1567	-1965	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Nee		-11	-11	-11	-11	Diverse
Totaal ombuigingen				-30	-746	-1313	-1578	-1976	
<i>Intensiveringen</i>									
E 1	PO uitbreiding doelgroep VVE	Op schema	AMvB		30	50	50	50	1
E 2	PO /VO / MBO Versterken centrale een uniforme toetsing, mede tbv meten leerwinst	Alternatief ingevuld en gedekt	Wetgeving		80	80	80	80	1, 3, 4
E 3	PO /VO / MBO professionalisering onderwijspersoneel	Op schema	Andere regelgeving		100	150	150	150	1, 3, 9
E 4	PO /VO / MBO prestatiebeloning op basis van objectief gemeten leerwinst	Alternatief ingevuld en gedekt	Andere regelgeving		10	20	40	200	9
E 5	PO /VO hoogbegaafden	Afgerond	Andere regelgeving		20	30	30	30	1, 3
E 6	PO /VO taal en rekenen	Afgerond	Nee		20	20			1, 3
E 7	PO meer schakelklassen en summercourses	Op schema	AMvB		40	50	50	50	1
E 8	VO / MBO plusvoorzieningen en wijk scholen	Afgerond	Andere regelgeving		30	30	30	30	3, 4
E 9	MBO Kwaliteitsverbetering	Op schema	Wetgeving			150	150	150	4
E 10	HO verhogen intensiteit onderwijs	Afgerond	AMvB		50	130	210	230	6,7
E 11	Kwaliteitsimpuls / reservering ramingsrisico	Afgerond	Nee		70	180	220	270	Diverse
E 12	Innovatie en onderzoek	Afgerond	Nee		90	90	90	90	6, 7, 16
Totaal intensiveringen				0	540	980	1100	1330	

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's

De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.

A 28 a Taakverbreding provincies

Onderdeel van de taakverbreding provincies is dat zij zorg gaan dragen voor hun eigen archief. In de bestuursafspraken 2011-2015 is over de uitwerking van dit punt overeenstemming bereikt.

- De provincies gaan 5 miljoen bijdragen aan het budget van de 12 Regionale Historische Centra. Per 1 juli 2012 wordt de Archiefwet aangepast om deze taakverbreding mogelijk te maken.
- A 31 Takenpakket publieke omroep**
De relevante wetswijziging is in voorbereiding. De Mediawet wordt op 2 punten gewijzigd, namelijk: het wetsvoorstel Aanpassing van de rijksmediabijdrage en opheffing van de Wereldomroep als publieke media-instelling. Hierover is op 2 april 2012 een wetgevingsoverleg in de Tweede Kamer geweest. Deze wetswijziging is een belangrijke stap om de bezuinigingen uit het regeerakkoord per 2013 te kunnen realiseren. Daarna volgt nog een wetswijziging, want de tweede belangrijke stap om de bezuinigingen te kunnen realiseren, is de barrières weg te nemen ten aanzien van fusies tussen omroepen. Hiertoe wordt een nieuwe financieringssysteem in de Mediawet vastgelegd, waarbij elk lid telt. Deze wijziging zal in het najaar aan de Tweede Kamer worden voorgelegd en per 2014 in werking treden.
- B 5 Cultuursubsidies**
In juni 2011 is *Meer dan Kwaliteit* over de inrichting van het cultuurstelsel na 2013 naar de Tweede Kamer gestuurd (32820, nr. 1). In augustus 2011 is de Ministeriële Regeling ingediend bij de Tweede Kamer (32820, nr. 42). Deze Regeling maakt het mogelijk om de structurele bezuinigingen van 200 miljoen euro per 2013 te laten ingaan. De noodzakelijke wetswijziging is begin 2012 door beide kamers aanvaard. Instellingen hebben voor 1 februari 2012 17.00 uur aanvragen voor subsidie kunnen indienen. De Raad van Cultuur adviseert over deze aanvragen. Op Prinsjesdag 2012 maakt het kabinet de definitieve invulling van het nieuwe cultuurstelsel bekend.
- B 6 Taakstelling**
Door het aantal subsidiestromen en uitvoeringsorganisaties terug te dringen, kan de aandacht en energie van instellingen, uitvoeringsorganisaties en OCW beter worden gefocust op de primaire taak van het onderwijs. Leren moet centraal staan. Overheidsgeld dat bestemd is voor onderwijs moet met zo min mogelijk bureaucratie naar de scholen, die worden ondersteund door een effectieve en efficiënte (dus kleinere) ondersteuningsstructuur. Zie de brief *Herziening subsidiebeleid onderwijs* d.d. 13 april 2011 (32500-VIII, nr. 160).
- G 1 Efficiencykorting raden en instituten**
Zie de brief *Herziening subsidiebeleid onderwijs* d.d. 13 april 2011 (32500-VIII, nr. 160).
- G 2 PO Gewichtenregeling**
Omdat het aantal leerlingen in het PO daalt en het opleidingsniveau van de ouders stijgt, valt er geld op de gewichtenregeling vrij. Tot nu toe was het gebruikelijk om dit ten gunste te laten komen van de impulsregeling die samen met de gewichtenregeling onderdeel uitmaakt van het onderwijsachterstandenbeleid. Nu kan het geld worden gebruikt voor de invulling van de taakstelling. Er is daarvoor geen aanvullende regelgeving nodig.
- G 3 PO Budgettering Passend onderwijs**
Bij de begrotingsvoorbereiding voor 2012 is tot een temporisering besloten. In plaats van een bezuiniging van 50 miljoen euro in 2012 en een structurele bezuiniging van 300 miljoen euro vanaf 2013, start de bezuiniging in 2013 met een bedrag van 100 miljoen euro, oplopend naar 200 miljoen euro in 2014 en structureel 300 miljoen euro vanaf 2015. De temporisering wordt tezamen met de temporisering langstudeerders geheel gedekt binnen de OCW-begroting, namelijk uit: middelen voor de prijsbijstelling tranche 2011, een incidentele korting op de middelen voor de uniforme toetsing, de maatschappelijke stage en de middelen voor prestatiebeloning. Relevante brieven zijn de brief *Temporisering passend onderwijs en langstudeerders* d.d. 13 april 2011 (32618, nr. 32) en de brief *Naar passend onderwijs* d.d. 1 februari 2011 (31497, nr. 31). In het najaar van 2011 is het wetsvoorstel Passend onderwijs naar de Tweede Kamer gestuurd (33106, nr. 2). Het wetsvoorstel is door de Tweede Kamer aangenomen op 15 maart 2012.
- G 4 VO verminderen aantal profielen HAVO / VWO**
Zie de brief aan de Tweede Kamer (31289, nr. 114). Hierin wordt gemeld dat het kabinet er niet voor kiest om het bovenbouwprogramma in HAVO en VWO te vereenvoudigen door het aantal profielen te verminderen. Voor wat betreft de realisatie van de ingeboekte bezuiniging is door het kabinet afgesproken dat deze ombuiging op de bekostiging in mindering zal worden gebracht.
- G 5 VO vereenvoudigen bekostigingsmodel, tegengaan vertraging en versnellen excellente leerlingen**
Zie de brief aan de Tweede Kamer (33000-VIII, nr. 157). Hierin wordt gemeld dat de VO-raad tot en met 31 juli 2012 de tijd heeft om een alternatieve variant te ontwikkelen voor vereenvoudiging van de bekostiging. Als er op 1 augustus 2012 geen alternatief van de VO-raad ligt, zal vanaf die datum het OCW-voorstel voor vereenvoudiging bekostiging worden ingevoerd. Dit bete-

kent dat het nieuwe bekostigingsmodel voor schoolbesturen per 1 januari 2014 is ingevoerd. Het kabinet heeft besloten dat de eerste jaren (waarin de vereenvoudiging van het bekostigingsmodel nog niet draait) de ingeboekte bezuiniging wordt gehaald door de bekostiging te verminderen met het betreffende bezuinigingsbedrag.

- G 6 MBO Vereenvoudiging kwalificatiestructuur, tegengaan vertraging, verkorten en intensiveren (doorlopende) leerlijnen, kenniscentra breder organiseren**
De Tweede Kamer heeft op 16 februari 2011 het Actieplan mbo *Focus op vakmanschap 2010-2015* (31524, nr. 88) ontvangen. Wetgeving is in voorbereiding. Over de stand van zaken rond het Actieplan is op 28 november 2011 een brief naar de Tweede Kamer gestuurd (31524, nr. 120).
- G 7 MBO invoeren leeftijdsgrens 30 jr voor bekostiging**
De bezuiniging wordt in het gegeven tempo gerealiseerd. Binnen de begroting van OCW worden extra middelen (70 miljoen) vrijgemaakt en er wordt extra cursusgeld gevraagd (59,2 miljoen) ten bate van een alternatief arrangement voor studenten in het mbo ouder dan 30 jaar (31524, nr. 89).
- G 8 VO efficiencykorting lesmateriaal**
Zie de brief aan de Tweede Kamer (33000-VIII, nr. 157). Hierin wordt gemeld dat de VO-raad tot en met 31 juli 2012 de tijd heeft om een alternatieve variant te ontwikkelen voor vereenvoudiging van de bekostiging. Als er op 1 augustus 2012 geen alternatief van de VO-raad ligt, zal vanaf die datum het OCW-voorstel voor vereenvoudiging bekostiging worden ingevoerd. Dit betekent dat het nieuwe bekostigingsmodel voor schoolbesturen per 1 januari 2014 is ingevoerd. Het kabinet heeft besloten dat de eerste jaren (waarin de vereenvoudiging van het bekostigingsmodel nog niet draait) de ingeboekte bezuiniging wordt gehaald door de bekostiging te verminderen met het betreffende bezuinigingsbedrag.
- G 9 HO geen OV-jaarkaart langstudeerders**
Op 19 januari 2012 is het voorstel tot wijzigingen van onder meer de Wet studiefinanciering 2000 naar de Tweede Kamer gestuurd (33145, nr. 2). In voorbereiding op de plenaire behandeling heeft de Tweede Kamer op 16 februari schriftelijke vragen gesteld (33145, nr. 6). De inwerkingtreding is voorzien per 1 september 2012.
- G 10 HO aflossingstermijn van 15 naar 20 jaar**
Op 19 januari 2012 is het voorstel tot wijzigingen van onder meer de Wet studiefinanciering 2000 naar de Tweede Kamer gestuurd (33145, nr. 2). In voorbereiding op de plenaire behandeling heeft de Tweede Kamer op 16 februari schriftelijke vragen gesteld (33145, nr. 6). De inwerkingtreding is voorzien per 1 september 2012.
- G 11 HO Invoeren sociaal leenstelsel masterfase**
Op 19 januari 2012 is het voorstel tot wijzigingen van onder meer de Wet studiefinanciering 2000 naar de Tweede Kamer gestuurd (33145, nr. 2). In voorbereiding op de plenaire behandeling heeft de Tweede Kamer op 16 februari schriftelijke vragen gesteld (33145, nr. 6). De inwerkingtreding is voorzien per 1 augustus 2012.
- G 12 HO langstudeerders**
De Tweede Kamer is op 13 april 2011 (32618, nr. 32) geïnformeerd over de temporisering van de maatregelen langstudeerders. Deze temporisering wordt tezamen met de temporisering passend onderwijs geheel gedekt binnen de OCW-begroting, namelijk uit incidentele ruimte op de OCW-begroting, middelen voor de prijsbijstelling 2011, een incidentele korting op de middelen voor de uniforme toetsing, de maatschappelijke stage en de middelen voor prestatiebeloning. Het wetsvoorstel verhoging collegegeld langstudeerders is reeds door de Eerste en Tweede Kamer aanvaard.
- G 13 Efficiency onderzoek en innovatie**
De strategische agenda Hoger Onderwijs die voor het zomerreces 2011 naar de Tweede Kamer is verstuurd (31288, nr. 194), bevat de plannen ten aanzien van het Hoger Onderwijs en Onderzoek in Nederland. Hierin worden zowel de geplande intensiveringen als de ombuigingen geconcretiseerd.
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
Zie de toelichting bij maatregel A 1, Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's.

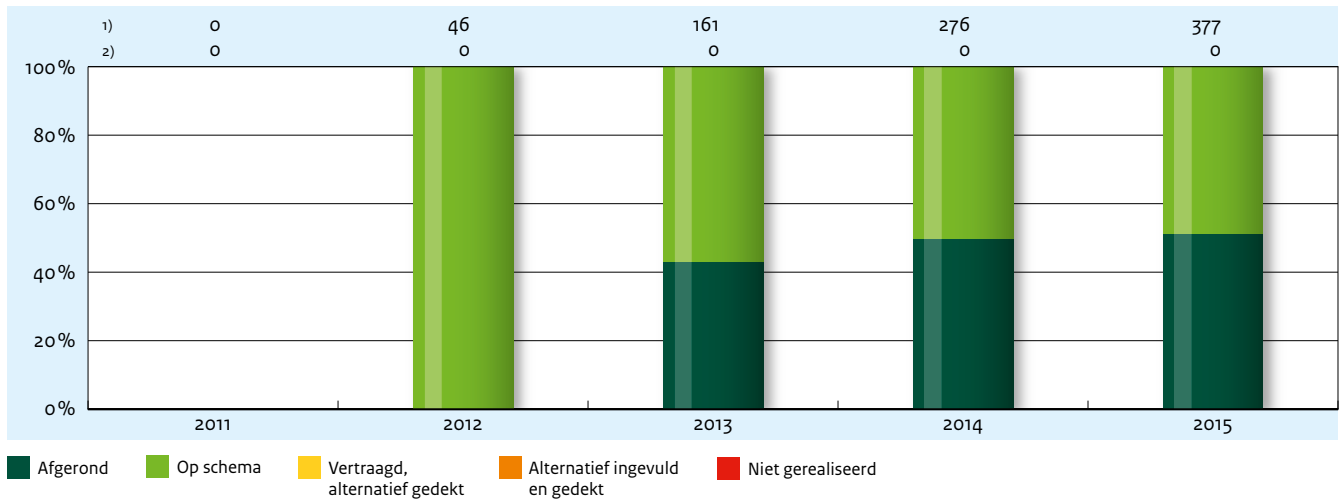
Intensiveringen

- E 1 PO uitbreiding doelgroep VVE**
Het kabinet geeft uitvoering aan de motie van Haersma Buma, waarin wordt gevraagd de middelen voor VVE en zomerscholen / schakelklassen in te zetten in de G37. Over de wijze waarop dit gebeurt en de bestuursafspraken hierover met de G37 is de Kamer in het najaar van 2011 geïnformeerd (33000-VIII, nr. 61). De bestuursafspraken zijn in maart 2012 ondertekend.

- E 2 PO / VO / MBO Versterken centrale een uniforme toetsing, mede tbv meten leerwinst**
 Het budget is in de jaren 2012 en 2013 met 10 miljoen verlaagd naar tweemaal 70 miljoen in plaats van 80 miljoen in het kader van de temporisering passend onderwijs en langstudeerders. Zie de brief *Temporisering passend onderwijs en langstudeerders* d.d. 13 april 2011 (32618, nr. 32). In de actieplannen voor PO / VO / MBO wordt aan toetsen en aan leerlingvolgsystemen gerefereerd. Voor de concrete uitwerking heeft de Tweede Kamer in het voorjaar van 2012 de wetwijziging Primair onderwijs ontvangen (33157, nr. 2). Deze regelt de verplichte eindtoets Primair Onderwijs, tezamen met de verplichting voor een leerlingvolgsysteem in het Primair onderwijs. Ook kondigt deze experimenten voor de begintoets Primair onderwijs aan. Voor het VO en MBO ontvangt de Tweede Kamer nog de wetwijzigingen.
- E 3 PO / VO / MBO professionalisering onderwijspersoneel**
 Zie de Brief *Actieplan Leraar 2020* dd. 23 mei 2011 (32500, nr. 176). De bestuursakkoorden PO, VO en MBO zijn afgesloten. De regelingen PO, VO en MBO zijn gepubliceerd (StCrt 2012, nr. 1714, 215 en 7232).
- E 4 PO / VO / MBO prestatiebeloning op basis van objectief gemeten leerwinst**
 Het budget is in 2015 met 120 miljoen euro verlaagd van 200 miljoen euro naar 80 miljoen euro in het kader van de temporisering passend onderwijs en langstudeerders. Zie de Brief *Temporisering passend onderwijs en langstudeerders* d.d. 13 april 2011 (32618, nr. 32). De regeling Experimenten Prestatiebeloning is in november 2011 gepubliceerd (27923, nr. 120). De aanvragen voor 2012 zijn ingediend.
- E 5 PO / VO hoogbegaafden**
 In de actieplannen voor PO / VO wordt aan dit onderwerp gerefereerd (32500 VIII, nr 176). De middelen zijn toegevoegd aan de prestatiebox.
- E 6 PO / VO taal en rekenen**
 In de actieplannen voor PO / VO wordt aan dit onderwerp gerefereerd (32500 VIII, nr 176). De middelen zijn toegevoegd aan de prestatiebox.
- E 7 PO meer schakelklassen en summercourses**
 Het kabinet geeft uitvoering aan de motie van Haersma Buma, waarin wordt gevraagd de middelen voor VVE en zomerscholen / schakelklassen in te zetten in de G37. Over de wijze waarop dit gebeurt en de bestuursafspraken hierover met de G37 is de Kamer in het najaar van 2011 geïnformeerd (33000-VIII, nr. 61). De bestuursafspraken zijn in maart 2012 ondertekend.
- E 8 VO / MBO plusvoorzieningen en wijk scholen**
 De ministeriële regeling is gepubliceerd in de Staatscourant (StCrt 2012, nr. 5841).
- E 9 MBO Kwaliteitsverbetering**
 De Tweede Kamer heeft op 16 februari 2011 het Actieplan mbo *Focus op vakmanschap 2010-2015* (31524 nr. 88) ontvangen. Wetgeving is in voorbereiding. Over de stand van zaken rond het Actieplan is op 28 november 2011 een brief naar de Tweede Kamer gestuurd (31524, nr. 120).
- E 10 HO verhogen intensiteit onderwijs**
 Op 1 juli 2011 is de Strategische Agenda Hoger Onderwijs, Onderzoek en Wetenschap *Kwaliteit in verscheidenheid* naar de Tweede Kamer gezonden (31288, nr. 194). Deze agenda bevat een pakket van maatregelen om de koerswijziging te realiseren die nodig is om het hogeronderwijsstelsel gereed te maken voor 2025. In de zomer van 2012 worden met alle individuele bekostigde instellingen voor hoger onderwijs prestatieafspraken gemaakt. De hoofdlijnenakkoorden die eind 2011 zijn gesloten met de HBO-raad en VSNU (31288, nrs. 246 en 247) vormen het kader voor deze prestatieafspraken.
- E 11 Kwaliteitsimpuls / reservering ramingsrisico**
 De kwaliteitsimpuls / reservering ramingsrisico is ingezet. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd via de 1e suppletoire begroting 2011 van OCW (32780, nr. 1).
- E 12 Innovatie en onderzoek**
 Op 1 juli 2011 is de Strategische Agenda Hoger Onderwijs, Onderzoek en Wetenschap *Kwaliteit in verscheidenheid* naar de Tweede Kamer gezonden (31288, nr. 194). Deze agenda bevat een pakket van maatregelen om de koerswijziging te realiseren die nodig is om het hogeronderwijsstelsel gereed te maken voor 2025. In de zomer van 2012 worden met alle individuele bekostigde instellingen voor hoger onderwijs prestatieafspraken gemaakt. De hoofdlijnenakkoorden die eind 2011 zijn gesloten met HBO-raad en VSNU (31288, nrs. 246 en 247) vormen het kader voor deze prestatieafspraken. Daarnaast is voor onderzoek geld vrijgemaakt uit kortingen op de 1e en 2e geldstroom. Dit geld wordt ingezet voor verdere profilering van het onderzoekslandschap in relatie tot de topsectoren.

Financiën

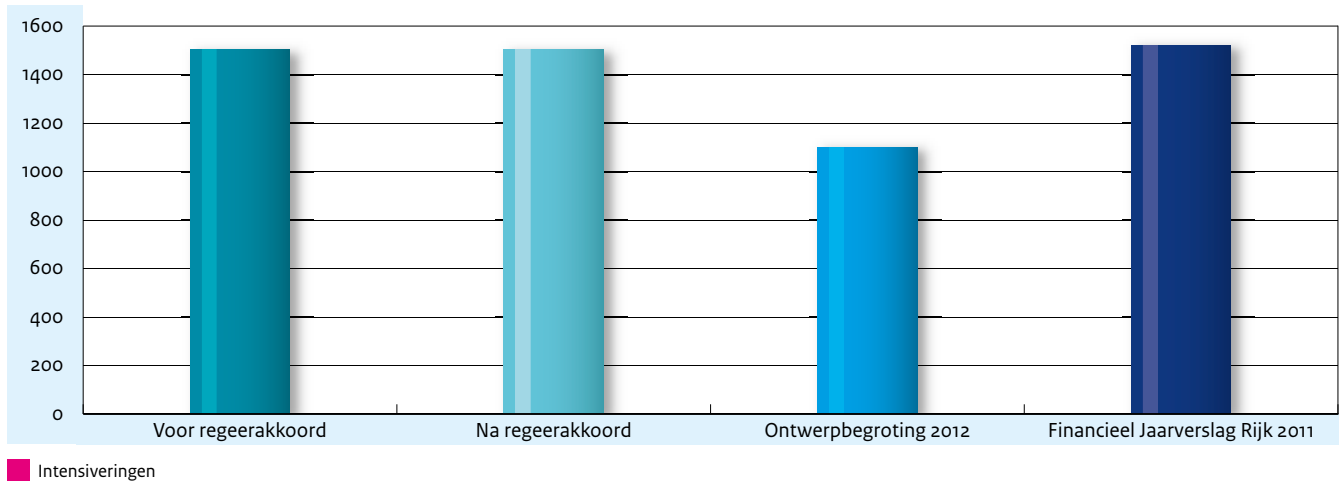
Figuur 3.17 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.

2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.18 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

¹⁾ De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.9 Financiën (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Wetgeving			-46	-93	-139	Diverse
J 2	Differentiëren heffings- en invorderingsrente met 1,5%	Afgerond	Wetgeving			-69	-137	-192	1.20
Subtotaal ombuigingen				0	0	-115	-230	-331	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Wetgeving		-46	-46	-46	-46	Diverse
Totaal ombuigingen				0	-46	-161	-276	-377	

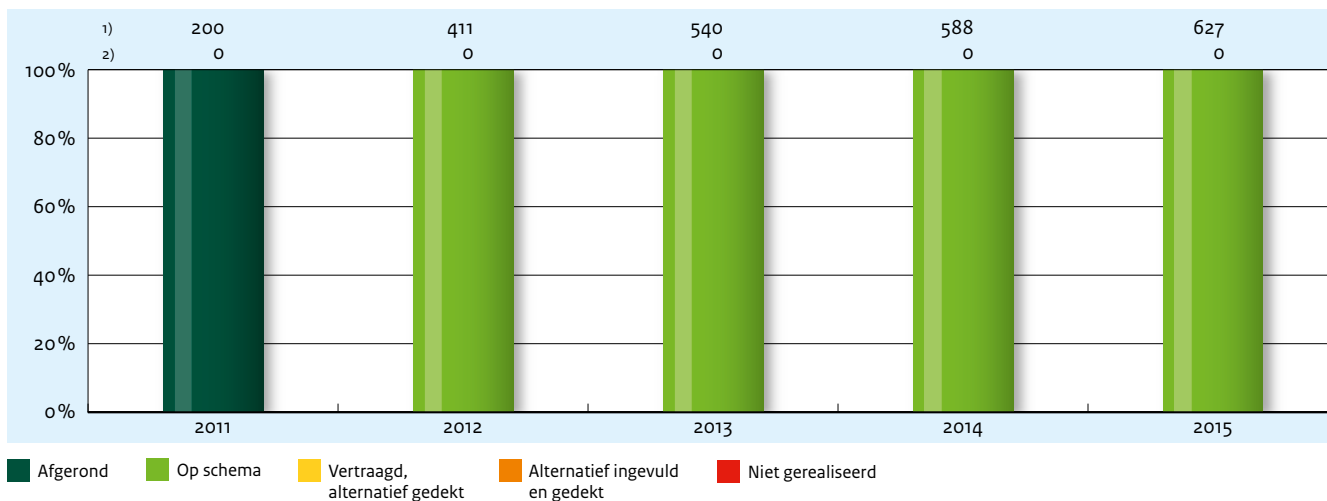
Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst. De Belastingdienst vult de taakstelling in door (1) efficiency en versobering en (2) vereenvoudiging van wet- en regelgeving. Voorstellen voor dit laatste zijn onder andere opgenomen in de Fiscale Agenda (32740, nr. 1) en het Belastingplan 2012 (33 003, nr. 18).
- J 2 Differentiëren heffings- en invorderingsrente met 1,5%**
Deze maatregel is opgenomen in het Belastingplan 2012. Deze is reeds verzonden naar de Tweede Kamer en inmiddels ook aangenomen (33 003, nr. 18).
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst. De Belastingdienst vult de taakstelling in door (1) efficiency en versobering en (2) vereenvoudiging van wet- en regelgeving. Voorstellen voor dit laatste zijn onder andere opgenomen in de Fiscale Agenda (32740, nr. 1) en het Belastingplan 2012 (33 003, nr. 18).

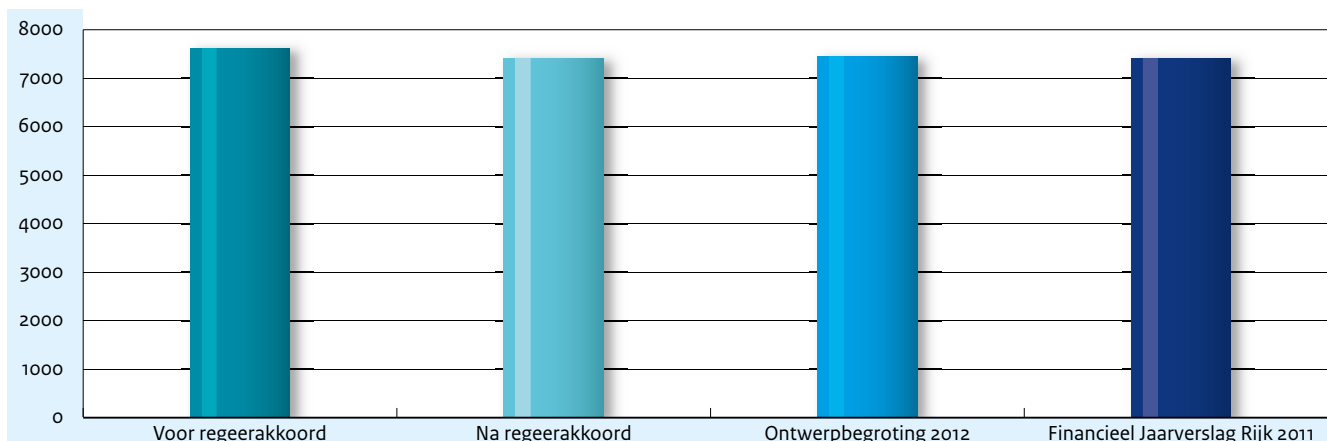
Defensie

Figuur 3.19 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.20 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen

¹⁾ De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.10 Defensie (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee			-29	-77	-106	Diverse
A 8	Politieonderwijs	Op schema	Nee					-10	24
A 16	Doelmatige inzetbaarheid Defensie en minder JSF's			-200	-400	-500	-500	-500	
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	-200					Diverse
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		-400	-500	-500	-500	Diverse
	Subtotaal ombuigingen			-200	-400	-529	-577	-616	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Nee		-11	-11	-11	-11	Diverse
	Totaal ombuigingen			-200	-411	-540	-588	-627	

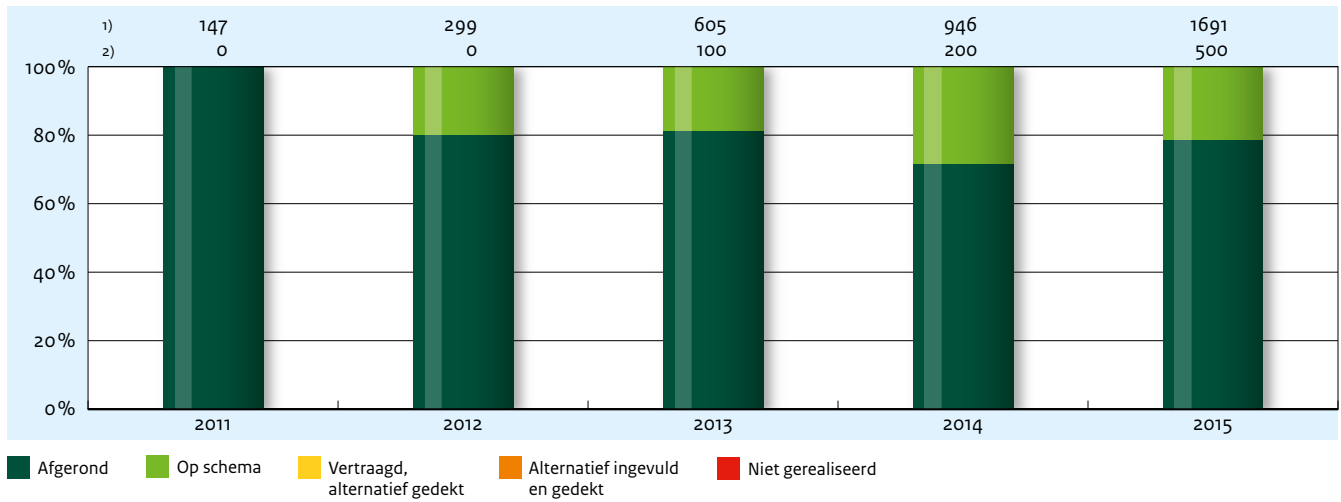
Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's**
Defensie heeft de taakstellingen (A1, A8, A16, 3,2 mld) opgenomen in de beleidsbrief Defensie. De maatregelen uit de beleidsbrief inclusief de ingediende moties zijn verwerkt in de begroting 2012 van Defensie. De maatregelen uit de beleidsbrief liggen op schema.
- A 8 Politieonderwijs**
Defensie heeft de taakstellingen (A1, A8, A16, 3,2 mld) opgenomen in de beleidsbrief Defensie. De maatregelen uit de beleidsbrief inclusief de ingediende moties zijn verwerkt in de begroting 2012 van Defensie. De maatregelen uit de beleidsbrief liggen op schema.
- A 16 Doelmatige inzetbaarheid Defensie en minder JSF's**
Deze taakstelling heeft meegelopen in de beleidsbrief Defensie (32733 X, nr. 1). Hiermee is de Tweede Kamer geïnformeerd over de gemaakte keuzes. In de ontwerpbegroting 2012 van Defensie zijn de financiële gevolgen van de genomen maatregelen verwerkt. Voor het jaar 2011 is de taakstelling ingevuld via een selectieve vacaturestop en het verminderen van investeringen. De taakstelling voor het jaar 2011 is behaald. De maatregelen zijn uitgevoerd conform de Nota van Wijziging op de begroting 2011 (32 500 X nr.11), met dien verstande dat de uitgestelde betaling voor het Joint Support Ship toch in 2011 is gerealiseerd vanwege de vertraging bij de levering van de zes nieuwe Chinook-helikopters.
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
Defensie heeft de taakstellingen (A1, A8, A16, 3,2 mld) opgenomen in de beleidsbrief Defensie. De maatregelen uit de beleidsbrief inclusief de ingediende moties zijn verwerkt in de begroting 2012 van Defensie. De maatregelen uit de beleidsbrief liggen op schema.

Infrastructuur en Milieu

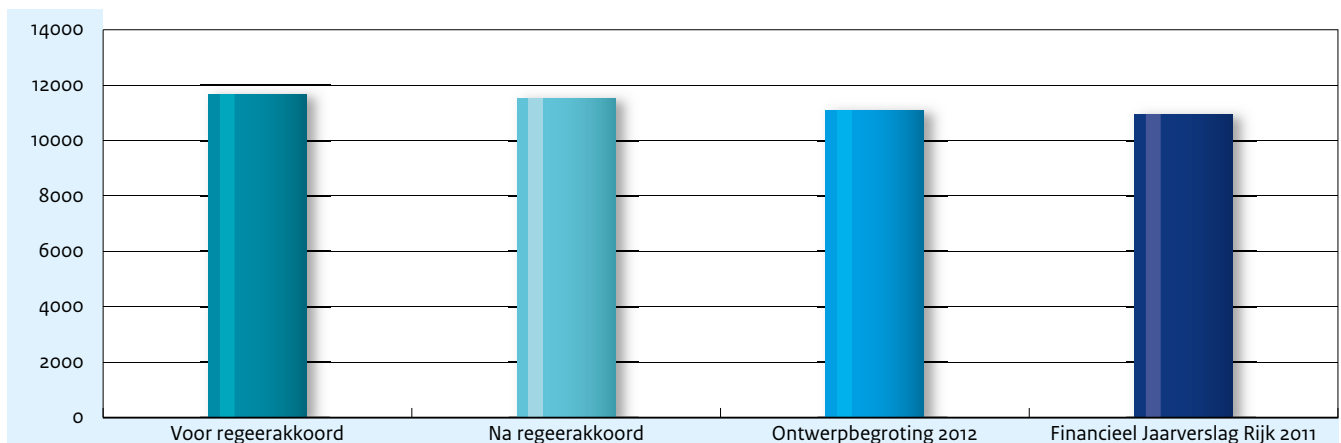
Figuur 3.21 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.

2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.22 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

■ Intensiveringen

1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.11 Infrastructuur en Milieu (en Infrastructuurfonds) (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee			-63	-168	-233	IM: diverse
A 19	Breder toepassen PPS bij aanleg infrastructuur	Afgerond	Nee			-10	-30	-50	IF: diverse
A 21	Aanbesteding OV grote steden	Afgerond	Nee			-60	-60	-120	IM: 39.2
A 22	Niet invoeren kilometerheffing	Afgerond	Nee		-40	-40	-40	-300	IF 17.4
A 23	Hogere gebruiksvergoeding spoor	Op schema	Nee					-50	IF 13.2
A 24	Temporiseren en versoberen kaderrichtlijn water			-20	-20	-20	-40	-50	IF 11.03
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	-20					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		-20	-20	-40	-50	
A 25	Ruimtelijke inpassing bovenwettelijk	Afgerond	Nee		-20	-30	-50	-50	IF diverse
A 26	Vereenvoudiging omgevingsrecht	Op schema	Wetgeving				-50	-50	IF diverse
B 9	Taakstelling			-10	-30	-40	-60	-80	IM diverse
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	-10					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		-30	-40	-60	-80	
B 10	Korting BDU / exploitatiebijdrage regionaal OV	Afgerond	Nee	-30	-60	-90	-120	-160	IM 39.2
A 18	Schrappen bijdrage Afvalfonds	Afgerond	Nee			-120	-120	-120	IM 54.14
A 18	Bodembescherming: minder beschikkingsmomenten	Op schema	Wetgeving		-10	-10	-10	-10	IM 60.1
A 18	Bodemsanering NS	Afgerond	Nee					-10	IM 60.1
A 18	Kosten MER commissie doorbereken	Afgerond	Nee				-6	-6	IM diverse
A 18	Sluitreeks	Afgerond	Nee						54.14, 62.94
B 4	SMOM-subsidie beëindigen	Afgerond	Nee	-8	-8	-8	-8	-8	IM 54.26
B 4	Instrumenten gebiedsontwikkeling	Afgerond	Nee	-2	-2	-2	-2	-2	IM 52.06
B 4	Bufferzones decentraliseren of stopzetten	Afgerond	Nee				-7	-7	52.04
B 4	Waddenfonds decentraliseren met efficiencykorting	Afgerond	Wetgeving		-5	-5	-5	-5	IM 52.06, WF
B 4	Verdroging-budget duurzaam ondernemen, duurzaam bodemgebruik en milieukwaliteit	Afgerond	Nee				-16	-16	IM 60.4
B 4	Onderzoek en materieel	Afgerond	Nee	-6	-9	-10	-10	-10	diverse
B 4	Taakstelling diverse kleine subsidies	Afgerond	Nee	-4	-4	-4	-1	-1	IM 54.14, 60.02
B 4	Subsidies roetfilters geen vervolg geven	Afgerond	Nee	-2					IM 53.16
B 4	ProMT subsidies	Afgerond	Nee			-2	-2	-2	IM 53.18
A 20	Verhogen opbrengst spoorsector en meer doelmatigheid	Afgerond	Nee					-160	IF 13.02, 13.09
A 28 b	Maatregelen waterschappen	Afgerond	Wetgeving				-50	-100	IF 11.09
	Subtotaal ombuigingen			-82	-208	-514	-855	-1600	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Afgerond	Nee		-26	-26	-26	-26	Diverse
3,2 mld	Efficiencykorting beheer en onderhoud infrastructuur	Afgerond	Nee	-65	-65	-65	-65	-65	Diverse
	Totaal ombuigingen			-147	-299	-605	-946	-1691	
<i>Intensivering</i>									
<i>Infrastructuur</i>									
D	Extra wegen en spoor	Afgerond	Nee			100	200	500	IF diverse
	Totaal intensivering			0	0	100	200	500	

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.
- A 19 Breder toepassen PPS bij aanleg infrastructuur**
De taakstelling is verdeeld over een aantal DBFM-projecten.
- A 21 Aanbesteden OV grote steden**
De Tweede Kamer is 6 juni 2011 per brief geïnformeerd (23645, nr 452) over de maatregel om OV verplicht aan te besteden in de drie grote steden. Gezien de totale taakstelling voor de G3 ten bedrage van 165 miljoen, heeft de minister I&M besloten met ingang van 2015 jaarlijks 23 miljoen beschikbaar te stellen. De algemene BDU-korting voor de G3 is met dit bedrag verminderd op voorwaarde dat de aanbestedingstermijnen van het stadsvervoer in de G3 worden gerealiseerd. De minister van I&M heeft binnen de begroting van I&M hiertoe middelen vrijgemaakt.
- A 22 Niet invoeren kilometerheffing**
De plannen en activiteiten met betrekking tot de invoering van de kilometerheffing zijn stopgezet. De besparing is daardoor direct gerealiseerd.
- A 23 Hogere gebruiksvergoeding spoor**
Prorail zal vanaf 2015 een hogere gebruiksvergoeding in rekening brengen bij de gebruikers.
- A 24 Temporisering en versobering kaderrichtlijn water**
Deze besparing is tot en met 2015 ingevuld met concrete maatregelen waarover de Tweede Kamer per brief is geïnformeerd (27625, nr. 189). Vanaf 2015 moet een nieuw uitvoeringsprogramma worden gemaakt waarvoor nog dekking moet worden gevonden. Bij het niet doorgaan van het programma is er het risico van EU-boetes, omdat de doelstellingen in 2027 gerealiseerd moeten zijn.
- A 25 Ruimtelijke inpassing bovenwettelijk**
De taakstelling is verdeeld over investeringsprojecten in het MIRT.
- A 26 Vereenvoudiging omgevingsrecht**
De Tweede Kamer is op 23 maart 2011 door de minister van I&M geïnformeerd over vernieuwing omgevingsrecht (31953, nr. 39). Hierin is aangegeven dat het kabinet voor het zomerreces de hoofdlijnen schetst van de Raamwet omgevingsrecht. In het voorjaar van 2012 wordt een hoofdlijnennotitie naar de Tweede Kamer gezonden, waarin de contouren van de beoogde stelselwijziging van het omgevingsrecht is geschetst. Eind 2012 zal het kabinet naar verwachting het wetsvoorstel aanbieden aan de Raad van State. De taakstelling is verdeeld over investeringsprojecten in het MIRT.
- B 9 Taakstelling**
De subsidies op het terrein van voormalig V&W worden beperkt. Daarbij zal het huidige takenpakket van het KNMI nader worden bezien (eventueel privatisering). De Tweede Kamer is hierover per brief geïnformeerd (32500A, nr. 83).
- B 10 Korting BDU / exploitatiebijdrage regionaal OV**
De rijksbijdrage aan de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer is beperkt met 5 procent. Daarnaast is de reële groei van de BDU afgeroomd (met 1,1 procent per jaar).
- A 18 Schrappen bijdrage Afvalfonds**
De rijksbijdrage aan het Afvalfonds wordt met ingang van 2013 beëindigd (afrekening). Het Rijk, de VNG en het verpakkend bedrijfsleven hebben in een onderhandelingsakkoord nadere afspraken gemaakt om ervoor te zorgen dat een inzamelingssysteem voor verpakkingsafval blijft draaien en gemeenten en bedrijven vergoed zullen blijven worden voor de taken die zij voor het bedrijfsleven uitvoeren. Het akkoord is bereikt op 5 maart 2012.
- A 18 Bodembescherming: minder beschikkingsmomenten**
Op 25 januari 2012 heeft het Kabinet het wetsvoorstel ingediend om de administratieve en bestuurlijke lasten terug te brengen en de uitvoering te verbeteren (33150). Het wetsvoorstel ligt nu in de Tweede Kamer.

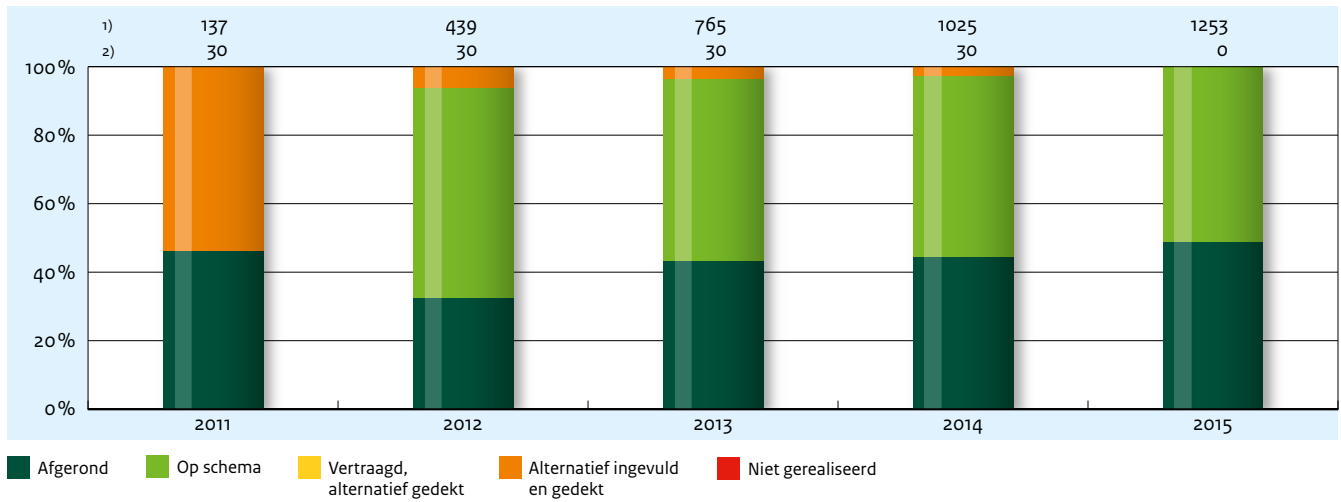
- A 18 Bodemsanering NS**
Het budget voor bodemsanering van de NS is gekort.
- A 18 Kosten MER commissie doorbereken**
De kosten voor de commissie MER zullen worden doorberekend.
- A 18 Sluitreeks**
Hiervan wordt 5 miljoen ingezet als gevolg van afrondingsverschillen bij de taakstelling Afvalfonds en 5 miljoen ingezet als gevolg van afrondingsverschillen bij de taakstelling Cie MER.
- B 4 SMOM-subsidie beëindigen**
Voor de SMOM worden geen nieuwe tenders meer uitgeschreven.
- B 4 Instrumenten gebiedsontwikkeling**
Er is 2 miljoen gekort op het budget voor onderzoek en uitvoering op het gebied van ruimtelijke ordening. Dit ligt in de lijn van dit kabinet om ruimtelijke ordening meer te decentraliseren.
- B 4 Bufferzones decentraliseren of stopzetten**
De middelen die voor bufferzones op de begroting stonden zijn afgeboekt.
- B 4 Waddenfonds decentraliseren met efficiencykorting**
Op 14 september 2011 is in Harlingen tijdens de Wadden Toogdag het Bestuursakkoord getekend door de minister van I&M en vertegenwoordigers van de drie Waddenprovincies (Noord-Holland, Friesland en Groningen). De Tweede Kamer is bij brief van 27 september 2011 geïnformeerd (29684, nr. 100). Met de ondertekening is de decentralisatie per 1 januari 2012 een feit. Eind 2011 is bij de Raad van State de Intrekkingwet Waddenfonds ter advisering aangeboden.
- B 4 Verdroging-budget duurzaam ondernemen, duurzaam bodemgebruik en milieukwaliteit**
Er wordt 16 miljoen bespaard door het stopzetten van ILG na 2013.
- B 4 Onderzoek en materieel**
Er is gekort op het budget voor onderzoek en materieel van voormalig VROM.
- B 4 Taakstelling diverse kleine subsidies**
De subsidies op het terrein van voormalig VROM zijn gekort.
- B 4 Subsidies roetfilters geen vervolg geven**
De subsidie roetfilters wordt niet verlengd.
- B 4 ProMT subsidies**
De ProMT subsidies worden beëindigd.
- A 20 Verhogen opbrengst spoorsector en meer doelmatigheid**
De verdeling van de taakstelling tussen Prorail en de NS is vastgesteld en wordt concreet door hen ingevuld.
- A 28 b Maatregelen waterschappen**
De maatregelen zijn vastgelegd in het *Bestuursakkoord Water*. Hierover is de Tweede Kamer al geïnformeerd per brief (27625, nr. 190).
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
Zie de toelichting bij maatregel A 1, Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's.
- 3,2 mld Efficiencykorting beheer en onderhoud infrastructuur**
Vanaf 2011 wordt 45 miljoen bespaard door middel van maatregelen zoals beschreven in de heroverweging mobiliteit en water. Additioneel (20 miljoen) worden maatregelen genomen die leiden tot functievermindering, zoals bijvoorbeeld het beperken van verlichting.

Intensiveringen

- D Extra wegen en spoor**
Met deze middelen is rekening gehouden in de structuurvisie die aan de Kamer is gezonden (32660, nr. 17).

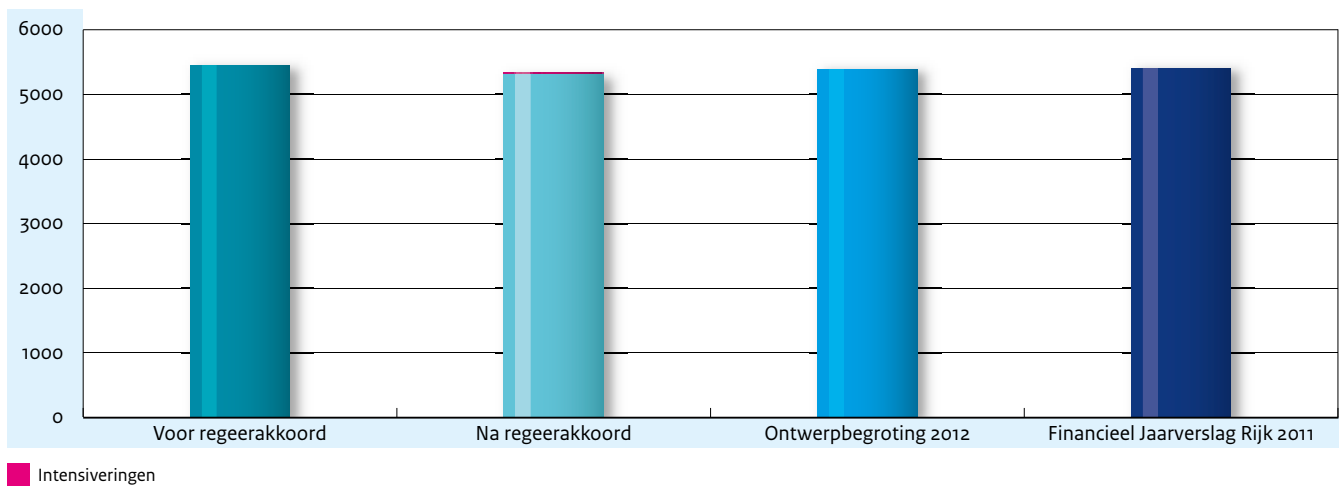
Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Figuur 3.23 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.24 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen
1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.12 Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee			-65	-177	-243	Diverse
B 1	SDE	Afgerond	Nee			-50	-90	-90	14
B 2	Themagerichte innovatiesubsidies	Afgerond	Nee	-30	-80	-160	-220	-300	Diverse
B 3	Ondernemingsklimaatssubsidies*	Afgerond	Nee	-17	-51	-102	-117	-168	Diverse
A 18	Leefomgeving en natuur			-60	-110	-170	-213	-244	18
	waarvan 2011	Alternatief ingevuld en gedekt	Wetgeving	-60					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Wetgeving		-110	-170	-213	-244	
A 28 a	Taakverbreding provincies	Op schema	Wetgeving		-125	-125	-95	-85	18
B 8	Taakstelling subsidies / verkoop gronden ZBO's LNV			-20	-30	-40	-50	-50	Diverse
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	-20					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Nee		-30	-40	-50	-50	
Subtotaal ombuigingen				-127	-396	-712	-962	-1180	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Nee		-23	-23	-23	-23	Diverse
3,2 mld	Subsidies	Afgerond	Nee	-10	-20	-30	-40	-50	Diverse
Totaal ombuigingen				-137	-439	-765	-1025	-1253	
<i>Intensiveringen</i>									
F 1	Programmatische aanpak stikstof	Alternatief ingevuld en gedekt	Wetgeving	30	30	30	30	0	18
Totaal intensiveringen				30	30	30	30	0	

* In deze tabel staan niet de maatregelen uit het Regeerakkoord die betrekking hebben op HGIS middelen. Deze staan apart toegelicht op pagina 62.

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's

De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.

Voor EL&I is de taakstelling bij begroting 2012 toebedeeld aan de verschillende dienstonderdelen. Bij het jaarverslag 2011 zijn enkele incidentele tegenvallers verantwoord op apparaatsbudgetten, voor onder andere de NVWA, Dienst Regelingen, Agentschap NL, hogere fusiekosten en middensomproblematiek. Deze heeft EL&I opgevangen binnen de eigen begroting.

B 1 SDE

Voor het beëindigen van de SDE in zijn tot 2011 bestaande vorm, is geen (aanpassing van) regelgeving noodzakelijk. De in de tabel opgenomen bedragen zijn de ingetrokken verwachte uitgaven van verplichtingen die onder de tot 2011 vigerende regelgeving gedaan zouden zijn bij ongewijzigd beleid.

Om invulling te geven aan het streven van het kabinet om de meest efficiënte vormen van duurzame energie voorrang te geven, wordt de SDE omgevormd naar een SDE+ (zie ook maatregel 13 regeerakkoord (lasten)). Hiervoor zijn wel wijzigingen in de regelgeving wenselijk (AMvB). Deze wijzigingen zijn meegenomen in de aanpassing van het Besluit SDE. Het gewijzigde Besluit SDE is op 13 maart 2012 in werking getreden.

Tenslotte is voor de financiering van de SDE+ zoals vastgelegd in het regeerakkoord nieuwe regelgeving nodig. Daartoe is de *Wet opslag duurzame energie* opgesteld. Deze wet ligt nu voor in de Tweede Kamer. De parlementaire afhandeling zal dit jaar plaatsvinden en naar verwachting worden afgerond, waardoor de opslag voor duurzame energie per 1 januari 2013 zal ingaan ter dekking van de uitgaven voor de SDE+.

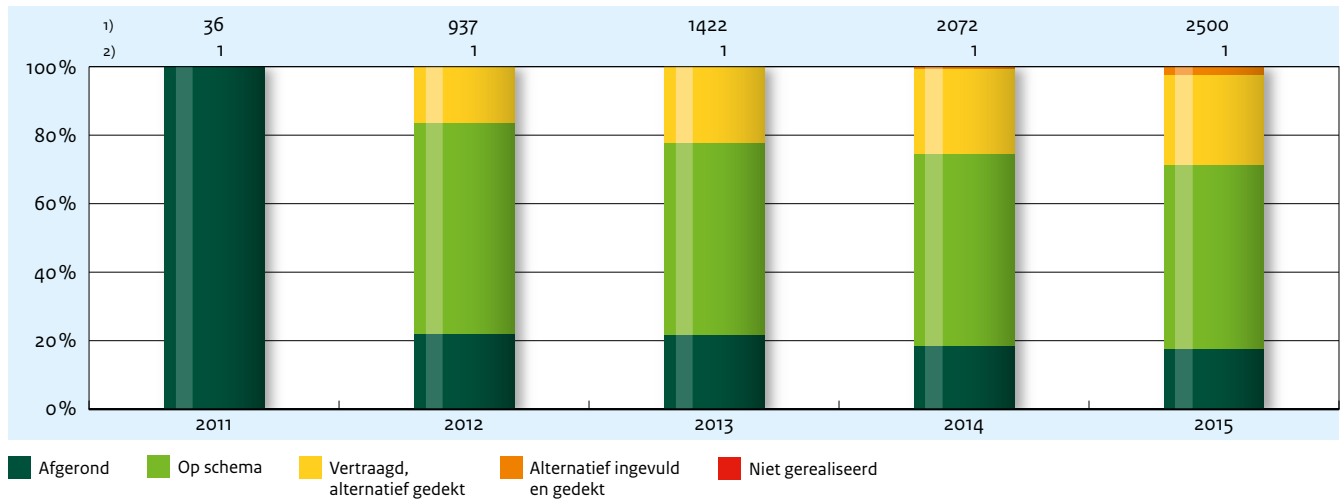
- B 2 Themagerichte innovatiesubsidies**
De uitwerking / specificatie van deze subsidietaakstelling is opgenomen in de ontwerpbegroting 2012 van EL&I.
- B 3 Ondernemingsklimaatsubsidies**
De uitwerking / specificatie van deze subsidietaakstelling is opgenomen in de ontwerpbegroting 2012 van EL&I.
- A 18 Leefomgeving en natuur**
Rijk en provincies hebben met een deelakkoord aanvullend op de bestuursafspraken 2011-2015 (20 september 2011), aanvullende afspraken (7 december 2011) en uitvoeringsafspraken (8 februari 2012) invulling gegeven aan de in het regeerakkoord voorgenomen herijking van de Ecologische Hoofdstructuur en verdere decentralisatie van het natuurbeleid. Acht provincies hebben met het akkoord ingestemd, 3 hebben aangegeven aan de uitvoering te zullen meewerken en 1 provincie heeft (op dit moment) nog geen uitspraak gedaan.
Omdat in 2011 nog geen overeenstemming was bereikt, heeft in 2011 bevoorschotting plaatsgevonden op grond van het ILG. Afronding van het Investeringsbudget Landelijk Gebied en wetswijziging zullen er toe moeten leiden dat de bezuinigingen zijn geëffectueerd. Daaraan wordt nu gewerkt. Gelet op de door de provincies aangegane verplichtingen is een ander tempo van financiering afgesproken dan voorzien op de begroting. Voor 2011 betekent dit een verhoging met 83,3 miljoen. Bij Voorjaarsnota 2012 wordt de begroting met 83,3 miljoen verlaagd in de periode 2014-2017. In 2012 en 2013 zijn geen aanpassingen noodzakelijk.
- A 28 a Taakverbreding provincies**
Rijk en provincies hebben met het akkoord decentralisatie natuur, aanvullende afspraken en uitvoeringsafspraken invulling gegeven aan de taken zoals vastgelegd in het regeerakkoord. Op grond hiervan zullen de Wet inrichting landelijk gebied (WILG) en de Wet Natuur worden aangepast. Zie ook A18 *Leefomgeving en natuur*.
- B 8 Taakstelling subsidies /verkoop gronden ZBO's LNV**
Is budgettair verwerkt bij Nota van Wijziging in november 2010 en in de brief aan de Tweede Kamer van 1 juni 2011 (29659, nr. 69). De Grondnota zal in 2012 aan de Kamer wordt toegezonden
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
Zie de toelichting bij maatregel A 1, Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's.
- 3,2 mld Subsidies**
De subsidietaakstelling oplopend tot 50 miljoen in 2015 heeft betrekking op de in het Aanvullend Beleidsakkoord (Kabinet Balkenende IV) opgenomen besparing van totaal 3,2 miljard. De invulling / specificatie van de totale subsidietaakstelling (inclusief regeerakkoord) is opgenomen in de ontwerpbegroting 2012 van EL&I.

Intensiveringen

- F 1 Programmatische aanpak stikstof**
De definitieve PAS zal in het voorjaar van 2012 aan de Tweede Kamer gezonden. Middelen zijn van de aanvullende post overgeheveld naar de begroting van EL&I in een aangepast kasritme.

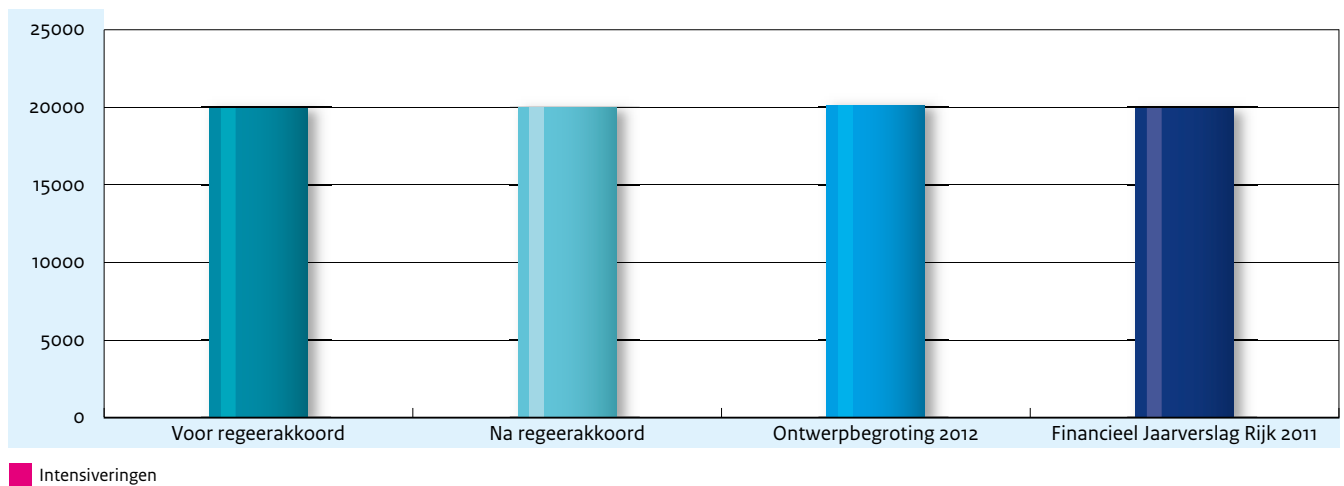
Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Figuur 3.25 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
 2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.26 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.13 Sociale Zaken en Werkgelegenheid (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Wetgeving			-80	-209	-288	Diverse
B 11	Taakstelling subsidies	Afgerond	Nee			-10	-10	-20	99.2.1
F 1	AHK in referentieminimumloon afbouwen in 20 jaar	Afgerond	Wetgeving		-54	-99	-145	-192	46, 49
F 3 a	Beperken Wajong tot volledig en duurzaam arbeidsongeschikten	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-20	-40	-70	-90	
	waarvan Directe effecten Wajong uitkeringslasten	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-55	-145	-245	-335	46.3.11
	waarvan Weglekeffecten WWB	Vertraagd, alternatief gedekt	Nee		35	105	175	245	46.5.1
F 3 b	Verlagen uitkering gedeeltelijk arbeidsongeschikten			30	30	30	-50	-100	46.3.11
	waarvan 2011 (uitvoeringskosten)	Afgerond	Nee	30					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Wetgeving		30	30	-50	-100	
F 3 c	Beperken nieuwe instroom Wsw tot beschutte arbeid + loondispensatie voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten (netto besparing)	Alternatief ingevuld en gedekt	Wetgeving				-30	-100	48.1.1
F 3 d	Maatregelen WWB	Afgerond	Wetgeving		-50	-100	-100	-100	46.5.1
F 3 e	Gerichte re-integratie en begeleiding ontschotte WWB, Wajong en Wsw (netto)	Op schema	Wetgeving		-200	-290	-420	-490	
	waarvan Samenvoegen budgetten	Op schema	Wetgeving						47.2.1
	waarvan Directe effecten Participatiebudget	Op schema	Nee		-400	-490	-620	-690	47.2.1
	waarvan Weglekeffecten WWB	Op schema	Nee		200	200	200	200	46.5.1
F 3 g	Gerichte bemiddeling	Afgerond	Nee		-30	-50	-80	-100	47.1.2
F 6	Afschaffen WWIK	Afgerond	Wetgeving		-10	-10	-10	-10	46.5.1
F 7	Woonlandbeginsel WIA, ANW, AKW / WKB			3	-9	-9	-9	-9	Diverse
	waarvan 2011 (uitvoeringskosten)	Afgerond	Nee	3					
	waarvan 2012 en verder	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-9	-9	-9	-9	
F 12	Aanpak fraude	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-50	-90	-140	-180	Diverse
F 14	Verlengen termijn zelfstandig verblijfsrecht huwelijksmigranten	Op schema	Andere regelgeving				-10	-10	46.1.10
F 15	Geen AOW tegemoetkoming bij onvolledige opbouw	Afgerond	Wetgeving		-20	-20	-20	-20	49.2
F 5	Aanpassingen kinderopvangtoeslag	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-110	-150	-180	-200	52.1
F 4	Maatregelen kindgebonden budget	Afgerond	Wetgeving		-200	-210	-220	-230	50.2
F 13	Niet exporteren kindgebonden budget	Op schema	Wetgeving				-10	-10	50.2
F 17	Vermogenstoets kindgebonden budget	Afgerond	Wetgeving			-20	-20	-20	50.2
H 7	Eigen bijdrage jeugdzorg breed (doorwerking AKW / WKB)	Op schema	Wetgeving					18	50.2
	Subtotaal ombuigingen			36	-732	-1157	-1742	-2160	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Wetgeving		-30	-30	-30	-30	Diverse
3,2 mld	Kinderopvangtoeslag	Op schema	Wetgeving		-175	-235	-300	-310	52.1
	Totaal ombuigingen			36	-937	-1422	-2072	-2500	
<i>Intensiveringen</i>									
C 16	Intensiveren controle op arbeids- en kennismigranten (extra capaciteit arbeidsinspectie en DUO)	Afgerond	Nee	1	1	1	1	1	99.2.1
	Totaal intensiveringen			1	1	1	1	1	

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.
- B 11 Taakstelling subsidies**
Deze maatregel is afgerond. De taakstelling is verwerkt in de budgetten. Zie kamerbrief 32500 nr. 75 voor een overzicht van de invulling.
- F 1 AHK in referentieminimumloon afbouwen in 20 jaar**
Het wetsvoorstel (32777 nr. 2) is aangenomen door de Tweede en de Eerste Kamer.
- F 3 a Beperken Wajong tot volledig en duurzaam arbeidsongeschikten**
In lijn met de bestuursafspraken 2011-2015 is besloten om deze maatregel in te laten gaan per 1 januari 2013, tegelijk met maatregel F3c. De jaargang 2012 van de nieuwe Wajong wordt per 2014 onder de Wet Werken naar Vermogen gebracht. Zie hiervoor ook de hoofdlijnennotitie Werken naar Vermogen die op 21 april 2011 naar de Tweede Kamer is verzonden (29544 nr. 297). Het wetsvoorstel Werken naar Vermogen (33161) is verzonden naar de Tweede Kamer op 1 februari 2012.
- F 3 b Verlagen uitkering gedeeltelijk arbeidsongeschikten**
Deze maatregel ligt op schema. Bij Voorjaarsnota 2011 is besloten het kasritme van de uitvoeringskosten (30 miljoen in 2011, 2012 en 2013) aan te passen over de jaren 2011 tot en met 2013. Het wetsvoorstel Werken naar Vermogen (33161, nr.2) is verzonden naar de Tweede Kamer op 1 februari 2012.
- F 3 c Beperken nieuwe instroom Wsw tot beschutte arbeid + loondispensatie voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten (netto besparing)**
In lijn met de bestuursafspraken 2011-2015 is besloten om deze maatregel in te laten gaan per 1 januari 2013, tegelijk met maatregel F3a. Het wetsvoorstel Werken naar Vermogen (33161) is verzonden naar de Tweede Kamer op 1 februari 2012.
- F 3 d Maatregelen WWB**
Het wetsvoorstel (32 815) is aangenomen door de Tweede en Eerste Kamer.
- F 3 e Gerichte re-integratie en begeleiding ontschotte WWB, Wajong en Wsw (netto)**
Naar aanleiding van nadere analyse van de weglekeffecten door het CPB is de schatting van het weglekeffect in 2012 (eenmalig) aangepast. In de begrotingsadministratie is het Wsw-budget met ingang van 2013 op nul gesteld en toegevoegd aan het Participatiebudget. Het wetsvoorstel Werken naar Vermogen (33161) is verzonden naar de Tweede Kamer op 1 februari 2012.
- F 3 g Gerichte bemiddeling**
De korting is in het budget van het UWV verwerkt. De wijzigingen binnen het UWV WERKbedrijf zijn in gang gezet.
- F 6 Afschaffen WWIK**
Het wetsvoorstel (32701 nr. 2) is aangenomen door de Eerste en Tweede Kamer. Voor het eerste jaar wordt een overgangsregeling ingesteld. Dit besparingsverlies wordt alternatief gedekt.
- F 7 Woonlandbeginsel WIA, ANW, AKW / WKB**
Het wetsvoorstel (32878) is op 27 maart aangenomen door de Eerste en Tweede Kamer. De invoering is per 1 januari 2013 voor het kindgebonden budget. Voor nieuwe gevallen op grond van de AKW, Anw of WGA-vervolguitkering is de invoeringsdatum 1 juli 2012 en voor lopende gevallen 1 januari 2013. De invoering voor lopende gevallen (met uitzondering van het kindgebonden budget) is daarmee een half jaar vertraagd ten opzichte van de planning van het oorspronkelijke wetsvoorstel.
- F 12 Aanpak fraude**
In maart 2011 is een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over de aanpak van fraude (17050 nr. 403). Invoering was voorzien per 1 juli 2012, dit is uitgesteld naar 1 januari 2013. De maatregelen leiden daarna in de eerste jaren wel tot een grotere besparing.

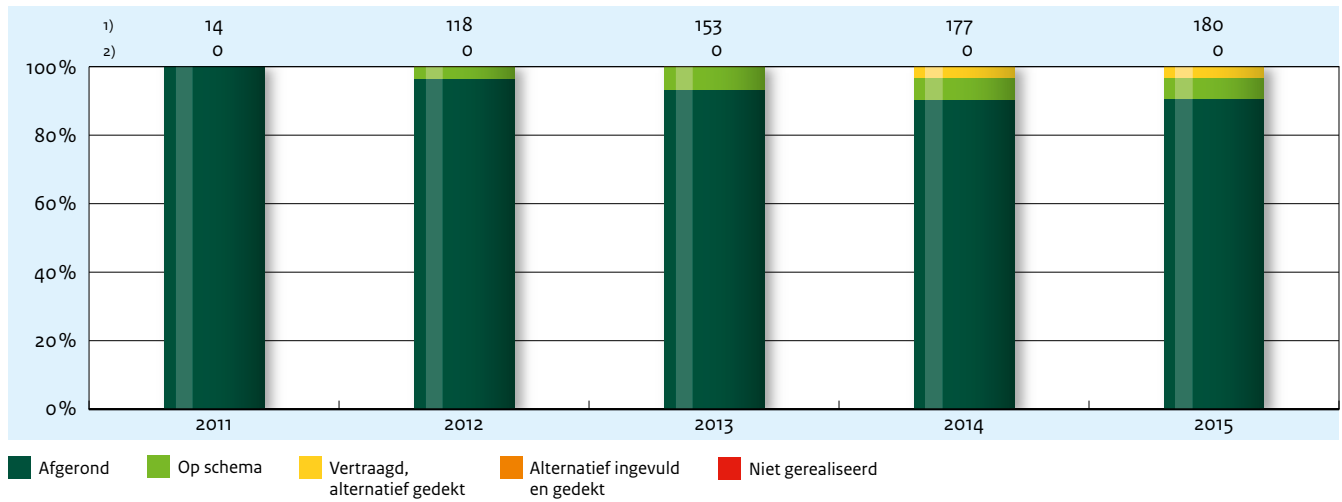
- F 14 Verlengen termijn zelfstandig verblijfsrecht huwelijksmigranten**
Hiervoor is een aanpassing van het Vreemdelingenbesluit nodig. Dit is in voorbereiding. Verder van de wetgeving is BZK. Wetgeving loopt op schema om besparingsreeks te realiseren.
- F 15 Geen AOW tegemoetkoming bij onvolledige opbouw**
Het wetsvoorstel (32777 nr. 2) is aangenomen door de Tweede en Eerste Kamer.
- F 5 Aanpassingen kinderopvangtoeslag**
Op 6 juni 2011 is in een brief aan de Tweede Kamer (31322, nr 137) uiteengezet hoe de ombuiging wordt gerealiseerd. De maatregelen voor 2012 zijn reeds via een AMvB geregeld (gepubliceerd in het Staatsblad op 30 september 2011, nr. 424). De afbouw van de vaste voet in de eerste kindtabel is een jaar uitgesteld in verband met de noodzakelijke wetswijziging. De maatregel zal ingevoerd worden in 2013. Het wetstraject hiervoor loopt op schema en wordt in 2012 afgerond. Alternatieve dekking voor het uitstel is gevonden door de uurprijs niet te indexeren.
- F 4 Maatregelen kindgebonden budget**
De benodigde wetswijziging (32798) is aangenomen door de Tweede en Eerste Kamer.
- F 13 Niet exporteren kinderbijslag buiten EU**
Hiervoor zijn wetgeving en verdragsaanpassingen nodig, er vinden onderhandelingen plaats met verdragslanden.
- F 17 Vermogenstoets kindgebonden budget**
De benodigde wetswijziging (32798) is aangenomen door de Tweede en Eerste Kamer.
- H 7 Eigen bijdrage jeugdzorg breed (doorwerking AKW / WKB)**
De inzet van Rijk, IPO en VNG bij de uitwerking van deze maatregel heeft zijn beslag gekregen in de bestuursafspraken 2011-2015. Naar het invoeren van een eigen bijdrage wordt nader onderzoek verricht. Voor de zomer van 2012 komt een nader voorstel hierover.
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
Zie de toelichting bij maatregel A 1, Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's.
- 3,2 mld Kinderopvangtoeslag**
Deze maatregel is gezamenlijk met maatregel F5 uitgewerkt.

Intensiveringen

- C 16 Intensiveren controle op arbeids- en kennismigranten (extra capaciteit arbeidsinspectie en DUO)**
De Arbeidsinspectie gebruikt dit budget in 2011 en latere jaren voor extra inzet in de inspectieprojecten gericht op werkgevers van kennismigranten, buitenlandse studenten en stagiaires, waarbij misbruik wordt vermoed. Hiertoe wisselen de Arbeidsinspectie en de Immigratie- en Naturalisatiedienst gegevens uit. Daarnaast zet de Arbeidsinspectie extra capaciteit in om op verzoek van de Immigratie- en Naturalisatiedienst gericht onderzoek te doen.

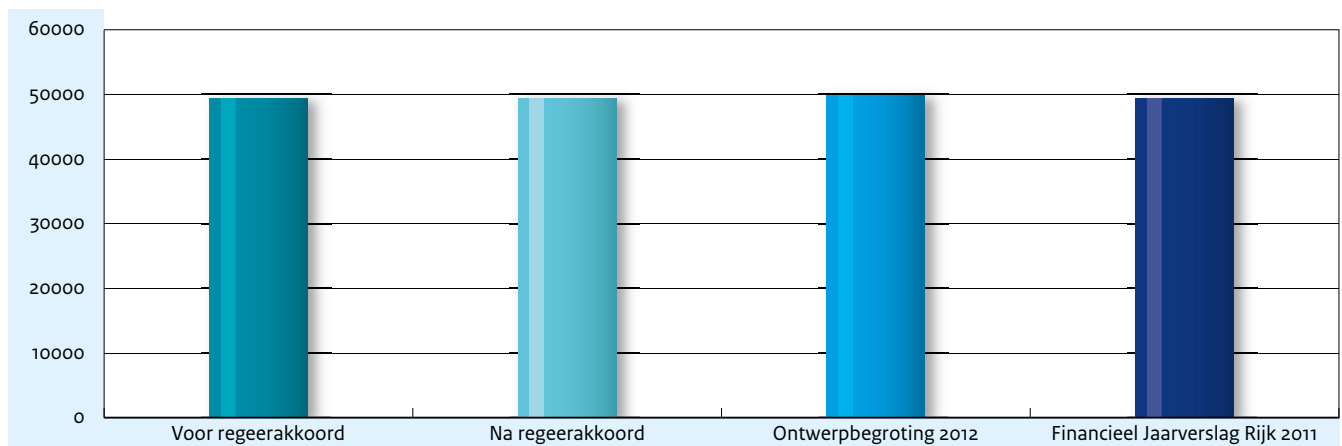
Sociale Verzekeringen

Figuur 3.27 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
 2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.28 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen

¹⁾ De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.14 Sociale Verzekeringen (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
F 1	AHK in referentieminimumloon afbouwen in 20 jaar	Afgerond	Wetgeving		-6	-11	-15	-18	49
F 3 f	Gerichte re-integratie WW (bruto korting 0,1 miljard euro)	Afgerond	Wetgeving		-50	-50	-50	-50	
	waarvan Directe effecten re-integratie WW	Afgerond	Wetgeving		-100	-100	-100	-100	47,2
	waarvan Weglekeffecten WW	Afgerond	Nee		50	50	50	50	46,1
F 7	Woonlandbeginsel WIA, ANW, AKW /WKB			7	-1	-1	-11	-11	46,49
	waarvan 2011 (uitvoeringskosten)	Afgerond	Nee	7					
	waarvan 2012 en verder	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-1	-1	-11	-11	
F 9	Uitzendbureaus bij ziekte verantwoordelijk voor werknemers	Op schema	Wetgeving		10	-20	-20	-20	46,2
F 11	AOW vanaf pensioneringsdatum	Afgerond	Wetgeving		-70	-70	-70	-70	49
F 18	Verhogen AOW-leeftijd	Op schema	Wetgeving						49
Totaal ombuigingen				14	-118	-153	-177	-180	

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

F 1 AHK in referentieminimumloon afbouwen in 20 jaar

Het wetsvoorstel (32777 nr. 2) is aangenomen door de Tweede en de Eerste Kamer.

F 3 f Gerichte re-integratie WW (bruto korting 0,1 miljard)

De re-integratiebudgetten zijn gekort met de bedragen zoals opgenomen in het regeerakkoord.

F 7 Woonlandbeginsel WIA, ANW, AKW /WKB

Het wetsvoorstel (32878) is op 27 maart aangenomen door de Eerste en Tweede Kamer. De invoering is per 1 januari 2013 voor het kindgebonden budget. Voor nieuwe gevallen op grond van de AKW, Anw of WGA-vervolguitkering is de invoeringsdatum 1 juli 2012 en voor lopende gevallen 1 januari 2013. De invoering voor lopende gevallen (met uitzondering van het kindgebonden budget) is daarmee een half jaar vertraagd ten opzichte van de planning van het oorspronkelijke wetsvoorstel.

F 9 Uitzendbureaus bij ziekte verantwoordelijk voor werknemers

Deze maatregel maakt deel uit van het wetsvoorstel modernisering ZW.

F 11 AOW vanaf pensioneringsdatum

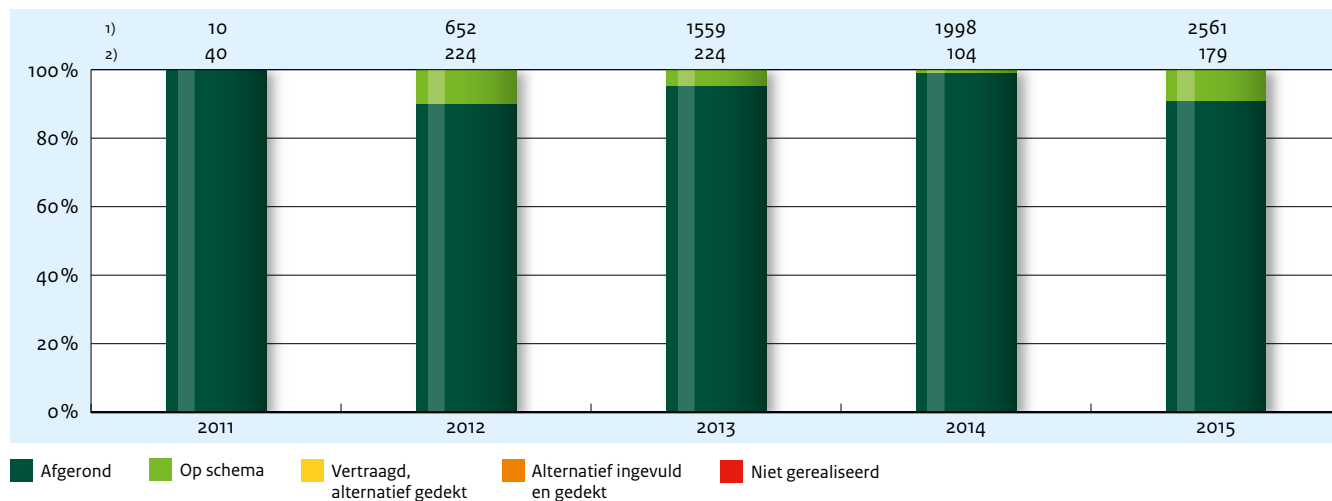
Het wetsvoorstel (32846 nr. 2) is aangenomen door de Tweede en Eerste Kamer. De maatregel gaat een kwartaal later in dan gepland.

F 18 Verhogen AOW-leeftijd

Het wetsvoorstel (33046) is aangenomen door de Tweede Kamer en wacht op behandeling in Eerste Kamer.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

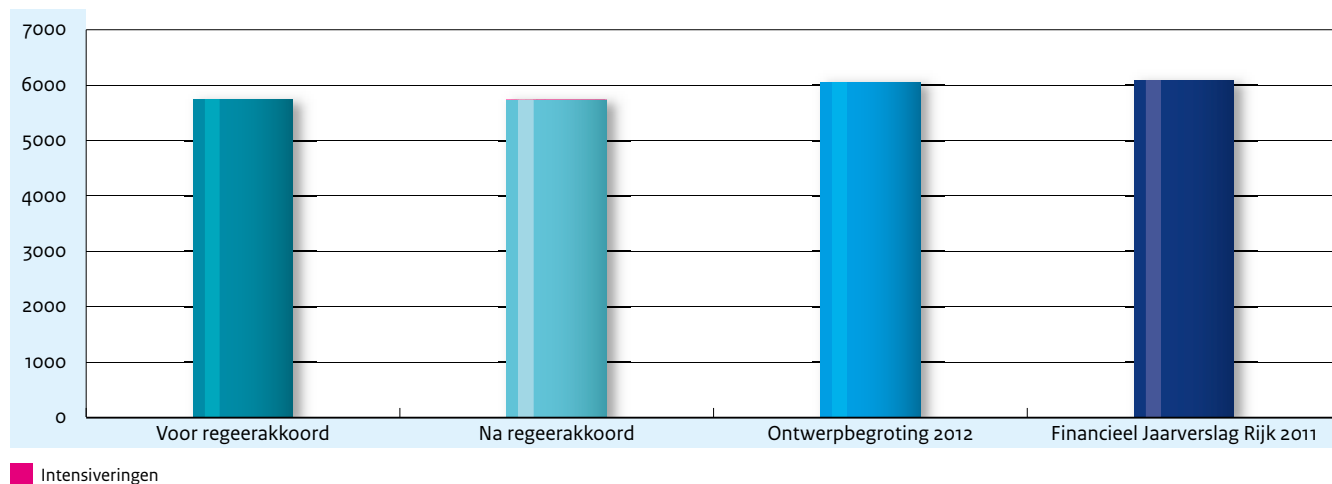
Figuur 3.29 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.

2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.30 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.15 Volksgezondheid, Welzijn en Sport (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Afgerond	Nee			-7	-16	-25	Diverse
B 7	Taakstelling subsidies	Afgerond	Andere regelgeving	-10	-40	-70	-100	-100	Diverse
F 2	Bevriezen doelgroep zorgtoeslag	Afgerond	AMvB		-600	-1300	-1700	-2100	42
F 16	Vermogenstoets zorgtoeslag	Afgerond	Wetgeving			-170	-170	-170	42
A 30	Overhevelen zorg voor jeugd naar gemeenten	Op schema	Wetgeving					-91	45
H 7	Eigen bijdrage jeugdzorg breed	Op schema	Wetgeving					-63	45
Subtotaal ombuigingen				-10	-640	-1547	-1986	-2549	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Nee		-12	-12	-12	-12	Diverse
Totaal ombuigingen				-10	-652	-1559	-1998	-2561	
<i>Intensivering</i>									
A 1	ZZP's inclusief opleidingen (opleidingen)	Afgerond	Andere regelgeving		74	74	74	74	43
A 2	Verstevigen Inspectie	Afgerond	Nee		10	10	10	10	98
A 3	Ouderenmishandeling			10	10	10	10	10	44, 98
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	10					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Wetgeving		10	10	10	10	
A 30	Overhevelen zorg voor jeugd naar gemeenten (uitvoerings- en transitiekosten)	Op schema	Wetgeving					65	AP
H 4	Functies dagbesteding en begeleiding naar de WMO			10	60	60			44, GF
	waarvan 2011	Afgerond	Nee	10					
	waarvan 2012 en verder	Op schema	Wetgeving		60	60			
H 7	Eigen bijdrage jeugdzorg breed (implementatiekosten AWBZ)	Op schema	Wetgeving					5	AP
H 7	Eigen bijdrage jeugdzorg breed (implementatiekosten J&G)	Op schema	Wetgeving					5	AP
Totaal intensivering				40	224	224	104	179	

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.
- B 7 Taakstelling subsidies**
De subsidiebrief is naar de Tweede Kamer gestuurd (32500-XVI, nr. 143). De daarin geschetste maatregelen zijn getroffen. Zo wordt het nieuwe leefstijlbeleid op basis van de landelijke nota gezondheidsbeleid *Gezondheid dichtbij* (32793, nr. 2) uitgevoerd. Verder zijn de subsidieregeling PGO (patiënten-, gehandicapten- en ouderenorganisaties) en de regeling AWBZ-subsidies aangepast. Ook is in de kaderregeling VWS-subsidies een ondergrens voor het verlenen van subsidies ingevoerd.
- F 2 Bevriezen doelgroep zorgtoeslag**
De AMvB (Besluit percentages drempel- en toetsingsinkomen zorgtoeslag, 33000-XVI, nr. 13) is gepubliceerd in de Staatscourant van 20 december 2011. De maatregel is daarmee per 1 januari 2012 in werking getreden.

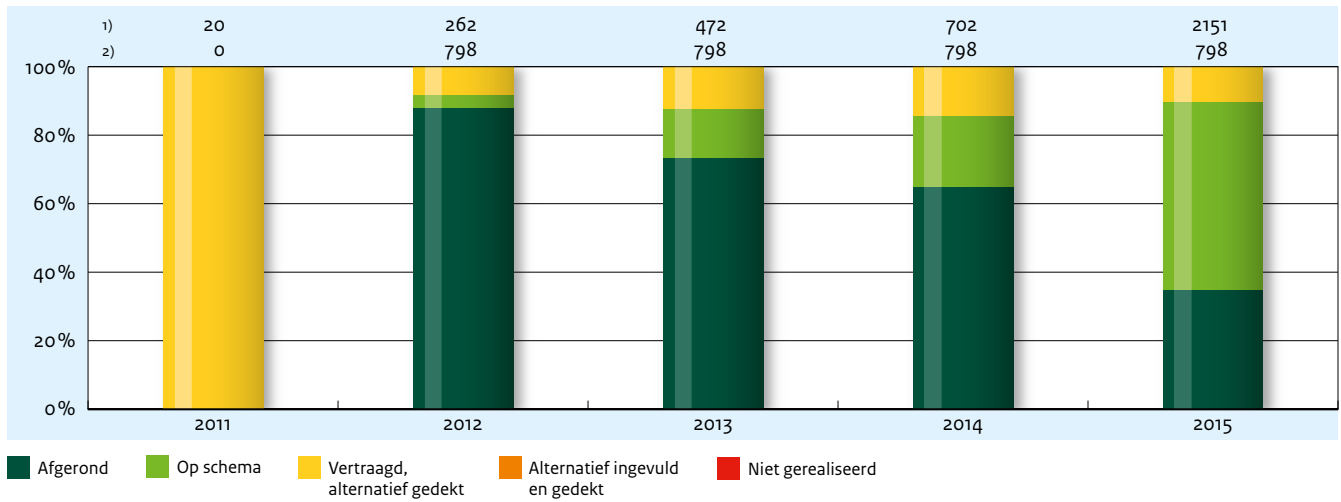
- F 16 Vermogenstoets zorgtoeslag**
 Het wetsvoorstel (Wijziging van de Wet op de zorgtoeslag, in verband met de introductie van een vermogenstoets, 33024, nr. 2) is op 15 december 2011 aangenomen in de Tweede Kamer en op 3 april 2012 door de Eerste Kamer. De maatregel kan daardoor als gepland worden ingevoerd.
- A 30 Overhevelen zorg voor jeugd naar gemeenten**
 De inzet van Rijk, IPO en VNG bij de uitwerking van deze maatregel heeft zijn beslag gekregen in de bestuursafspraken 2011-2015. Alle partijen spannen zich in om het wetsvoorstel op 1 januari 2014 in de Staatscourant te plaatsen zodat deze met een jaar invoeringstermijn op 1 januari 2015 in werking kan treden.
- H 7 Eigen bijdrage jeugdzorg breed**
 De inzet van Rijk, IPO en VNG bij de uitwerking van deze maatregel heeft zijn beslag gekregen in de bestuursafspraken 2011-2015. Naar het invoeren van een eigen bijdrage wordt nader onderzoek verricht. Voor de zomer van 2012 komt een nader voorstel hierover.
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
 Zie de toelichting bij maatregel A 1, Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's.

Intensiveringen

- A 1 ZZP's inclusief opleidingen (opleidingen)**
 Deze maatregel is conform het regeerakkoord uitgevoerd. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd in de voorhangbrief over de aanwijzing aan de Nza inzake de contracteerruimte 2012 (30597, nr. 213).
- A 2 Verstevigen Inspectie**
 De Tweede Kamer is geïnformeerd via de jaarplannen van IGZ en via diverse beleidsbrieven.
- A 3 Ouderenmishandeling**
 Er is een stand van zaken brief naar de Tweede Kamer gestuurd op 16 december 2011 (29389, nr. 34). In 2011 is een aantal projecten gestart. In 2012 lopen alle projecten. Ook dit jaar gaat een deel van de middelen naar centrumgemeenten. Voor de zomer wordt een tweede stand van zaken brief naar de Tweede Kamer gestuurd.
- A 30 Overhevelen zorg voor jeugd naar gemeenten (uitvoerings- en transitiekosten)**
 De inzet van Rijk, IPO en VNG bij de uitwerking van deze maatregel heeft zijn beslag gekregen in de bestuursafspraken 2011-2015. Alle partijen spannen zich in om het wetsvoorstel spoedig in te dienen zodat deze wet op 1 januari 2015 in werking kan treden.
- H 4 Functies dagbesteding en begeleiding naar de Wmo**
 Deze maatregel is nader uitgewerkt in de bestuursafspraken 2011-2015. De middelen, die zijn bestemd voor de transitiekosten, worden verdeeld over het gemeentefonds en de begroting van VWS. Het wetsvoorstel (Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning in verband met de uitbreiding van gemeentelijke taken op het terrein van de begeleiding en een gewijzigde verdeling van de bestuurlijke verantwoordelijkheid, 33 127, nr. 2) is bij de Tweede Kamer ingediend.
- H 7 Eigen bijdrage jeugdzorg breed (implementatiekosten AWBZ)**
 De inzet van Rijk, IPO en VNG bij de uitwerking van deze maatregel heeft zijn beslag gekregen in de bestuursafspraken 2011-2015. Naar het invoeren van een eigen bijdrage wordt nader onderzoek verricht. Voor de zomer van 2012 komt een nader voorstel hierover.
- H 7 Eigen bijdrage jeugdzorg breed (implementatiekosten J&G)**
 De inzet van Rijk, IPO en VNG bij de uitwerking van deze maatregel heeft zijn beslag gekregen in de bestuursafspraken 2011-2015. Naar het invoeren van een eigen bijdrage wordt nader onderzoek verricht. Voor de zomer van 2012 komt een nader voorstel hierover.

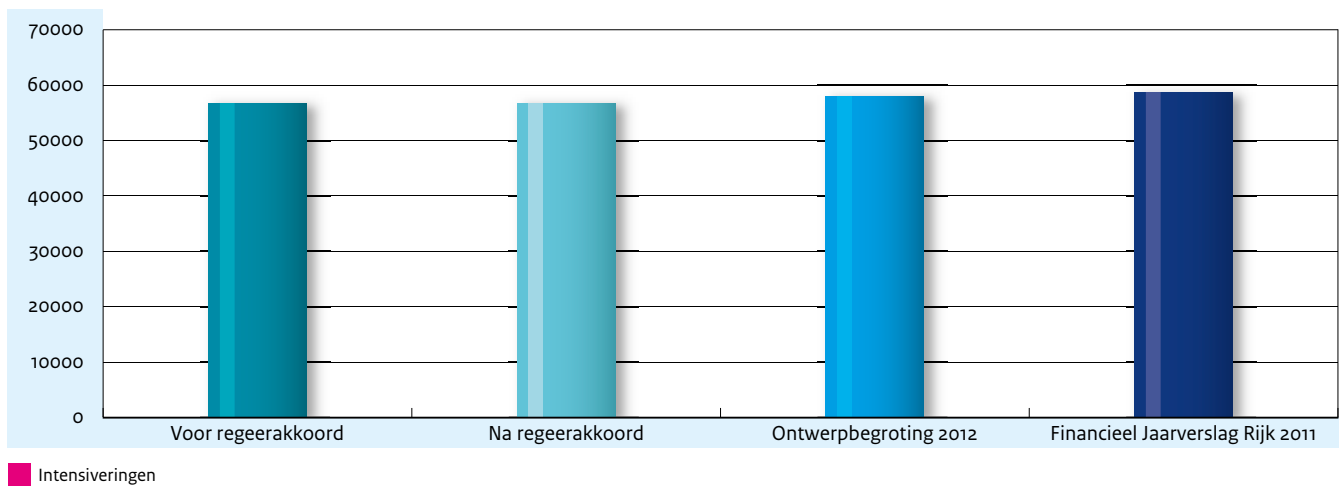
Premiegefinancierd Budgettair Kader Zorg

Figuur 3.31 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
 2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.32 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.16 Premiegefinancierd Budgettair Kader Zorg (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 30	Overhevelen zorg voor jeugd naar gemeenten	Op schema	Wetgeving					-54	43
H 1	Scheiden wonen en zorg	Op schema	AMvB					-100	43
H 3	Revalidatiezorg naar de Zvw	Op schema	AMvB					-50	43
H 4	Functies dagbesteding en begeleiding naar de Wmo	Op schema	Wetgeving			-20	-140	-140	43
H 8	Beperken doelgroep AWBZ	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-20	-60	-120	-210	43
I 1	Marktwerking (uitbreiden B-segment, invoering DOT, afschaffen FB vanwege gelijktrekken bekostigingssystematiek, in verantwoord tempo afschaffen van de ex-post verevening)	Afgerond	Wetgeving				-40	-90	42
I 2	Stringenter pakketbeheer	Op schema	AMvB		-30	-40	-50	-70	99
I 3	Verbeteren governance en beperken gouden handdrukken	Op schema	Wetgeving		-10	-10	-10	-10	42
I 4	Maatregelen GGZ								
	Driedrempelvariant eigen bijdrage GGZ	Afgerond	AMvB		-40	-40	-40	-40	42
	Zelf betalen no-show GGZ	Afgerond	Nee		-20	-20	-20	-20	42
	Stimuleren zelfmanagement cliënt (E-health) en versterking eerstelijns GGZ	Op schema	Nee					-50	42
	Versterken kwaliteit GGZ	Op schema	Nee						
	Verlagen aantal zittingen eerstelijns psycholoog	Afgerond	AMvB		-10	-10	-10	-10	42
	Doelmatigheidsmaatregelen GGZ (scenario B IBO GGZ)	Op schema	Andere regelgeving						42
I 5	IVF slechts 1 behandeling vergoed	Op schema	AMvB			-30	-30	-30	99
I 6	Fysiotherapie pas vergoed bij meer dan 15 behandelingen	Afgerond	AMvB		-30	-30	-30	-30	42
I 7	Naar aanvullende verzekeringen overhevelen van aandoeningen met lage ziektelast	Op schema	AMvB					-1000	99
I 10	Werelddekking zorg buiten EU uit het basispakket	Vertraagd, alternatief gedekt	Wetgeving		-30	-60	-60	-60	42
I 11	Toetsing rechtmatigheid van vergoeding conform Zvw	Vertraagd, alternatief gedekt	Nee	-20	-40	-40	-40	-40	99
A 1	Korting geneesmiddelenkader ten bate van ZZP's inclusief opleidingen	Afgerond	Nee		-32	-32	-32	-32	42
H 6	Vermogensinkomensbijtelling AWBZ	Op schema	Wetgeving			-80	-80	-80	43 / 44
H 7	Eigen bijdrage jeugdzorg breed	Op schema	Wetgeving					-35	99
Totaal ombuigingen				-20	-262	-472	-702	-2151	
<i>Intensiveringen</i>									
<i>Zorg</i>									
A 1	ZZP's inclusief opleidingen (ZZP tarieven)	Afgerond	Andere regelgeving		636	636	636	636	43
A 1	ZZP's inclusief opleidingen (contracteerruimte)	Afgerond	Andere regelgeving		142	142	142	142	43
A 4	Taakstellend nader in te vullen	Afgerond	Nee		20	20	20	20	42
Totaal intensiveringen				0	798	798	798	798	

Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 30 Overhevelen zorg voor jeugd naar gemeenten**
De inzet van Rijk, IPO en VNG bij de uitwerking van deze maatregel heeft zijn beslag gekregen in de bestuursafspraken 2011-2015. Alle partijen spannen zich in om het wetsvoorstel spoedig in te dienen zodat deze wet op 1 januari 2015 in werking kan treden.
- H 1 Scheiden wonen en zorg**
Deze maatregel is toegelicht in de programmabrief *Langdurige zorg* (30597, nr. 186).
- H 3 Revalidatiezorg naar de Zvw**
De geriatrische revalidatiezorg wordt per 1 januari 2013 overgeheveld vanuit de AWBZ naar de Zvw. Hierover is de Kamer geïnformeerd (30597, nr. 184).
- H 4 Functies dagbesteding en begeleiding naar de WMO**
Deze maatregel is nader uitgewerkt in de bestuursafspraken 2011-2015. Het betreffende wetsvoorstel is bij de Tweede Kamer ingediend.
- H 8 Beperken doelgroep AWBZ**
De maatregel gaat een jaar later (2013) in. In de programmabrief *Langdurige zorg* (30597, nr. 186) is aangegeven dat er een nadere verkenning plaatsvindt naar de wijze waarop de maatregel uitgevoerd kan worden. Het besparingsverlies in 2012 (20 miljoen) is alternatief gedekt.
- I 1 Marktwerking (uitbreiden B-segment, invoering DOT, afschaffen FB vanwege gelijktrekken bekostigingssystematiek, in verantwoord tempo afschaffen van de ex-post verevening)**
Hierover is de Tweede Kamer geïnformeerd met de brief *Zorg die loont* (32620 nr.6) en de brief *Ontwerpbesluit wijziging ex post-compensatiemechanismen* (29689, nr.324).
- I 2 Stringenter pakketbeheer**
Voor de tranche 2012 is de maatregel meerjarig ingevuld. De oploop van de maatregel voor 2013 en verder wordt ingevuld naar aanleiding van advies van het CVZ.
- I 3 Verbeteren governance en beperken gouden handdrukken**
Hierover is de Tweede Kamer geïnformeerd met de brief *Zorg die loont* (32620, nr.6). De Wet Normering Topinkomens waarin grenzen gesteld worden aan gouden handdrukken is reeds door de Tweede Kamer aangenomen.
- I 4 Driedrempelvariant eigen bijdrage GGZ**
Deze maatregel is opgenomen in het Besluit zorgverzekeringen 2012. Bij de voorjaarsbesluitvorming is de vormgeving van deze maatregel veranderd onder andere om de drempel voor de 1e lijnszorg te verlagen en de 2e lijnszorg te verhogen. Zie de brieven *Eigen bijdrage GGZ* (25424, nr. 129), *Geestelijke gezondheidszorg* (25424, nr. A), *Ombuigingsmaatregelen 2012* (32780-XVI, nr. 3) en *Motie van der Staaij / Bruins Slot over eigen bijdrage GGZ* (25424, nr. 130).
- I 4 Zelf betalen no-show GGZ**
Voor de implementatie van deze maatregel is door DBC-Onderhoud de DBC-productstructuur aangepast.
- I 4 Stimuleren zelfmanagement cliënt (E-health) en versterking eerstelijns GGZ**
Momenteel wordt samen met veldpartijen in de GGZ gewerkt aan een bestuurlijk akkoord GGZ, waarin concrete afspraken hun beslag zullen krijgen. Daarnaast is van de NZa een uitvoeringstoets basis GGZ ontvangen.
- I 4 Versterken kwaliteit GGZ**
Momenteel wordt samen met veldpartijen in de GGZ gewerkt aan een bestuurlijk akkoord GGZ, waarin concrete afspraken hun beslag zullen krijgen.
- I 4 Verlagen aantal zittingen eerstelijns psycholoog**
Deze maatregel is opgenomen in het Besluit zorgverzekeringen 2012. Zie de brieven *Geestelijke gezondheidszorg*. (25424, nr. A) en *Ombuigingsmaatregelen 2012* (32780-XVI, nr. 3).
- I 4 Doelmatigheidsmaatregelen GGZ (scenario B IBO GGZ)**
Per 2012 wordt de ex post macronacalculatie afgeschaft. Het kabinet heeft besloten tot invoering van prestatiebekostiging per 2013. De invoering van prestatiebekostiging is onderdeel van integrale bestuurlijke afspraken over een brede inhoudelijke beleidsagenda. Momenteel wordt hier samen met veldpartijen in de GGZ aan gewerkt. Zie de brieven aan de Tweede Kamer *Zorg die loont* (32620, nr.6), *Geestelijke gezondheidszorg* (25424, nr. A) en de voorhangbrief inzake de invoering van prestatiebekostiging (25424, nr. 160).
- I 5 IVF slechts 1 behandeling vergoed**
Er is een motie aangenomen die vraagt om alternatieve invulling (32500 XVI, nr. 46). Onderzocht wordt of een alternatieve invulling mogelijk is. Indien de alternatieve oplossing niet adequaat blijkt zal het Besluit Zorgverzekeringen 2013 aangepast moeten worden.

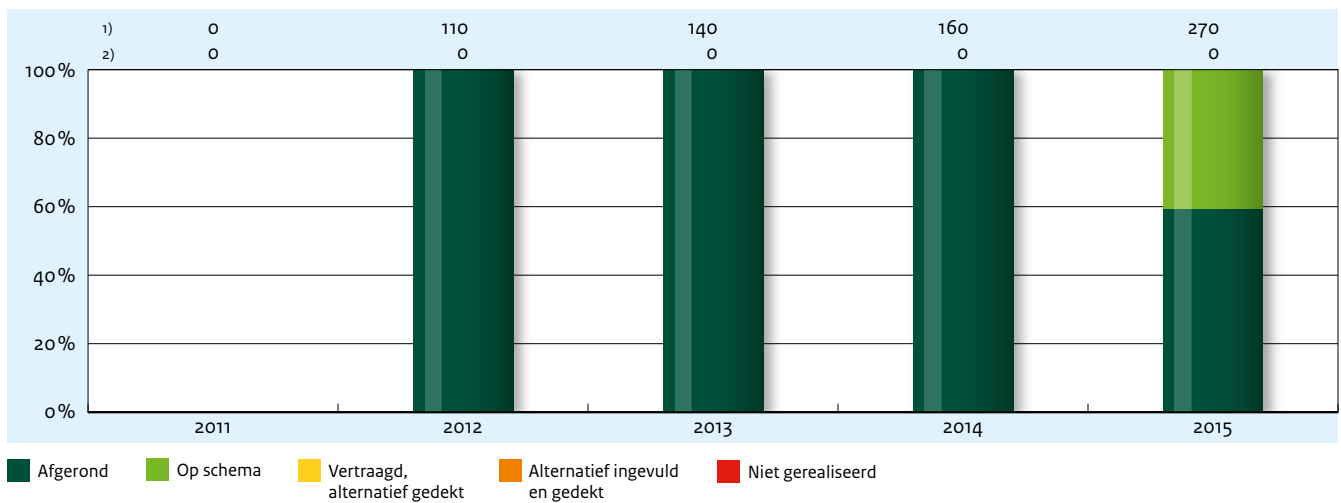
- I 6 Fysiotherapie pas vergoed bij meer dan 15 behandelingen**
Dit is opgenomen in het Besluit zorgverzekeringen 2012. Zie de brief *Ombuigingsmaatregelen 2012* (32780-XVI, nr. 3). In de begroting 2012 (en Besluit Zorgverzekeringen 2012) is de maatregel opgehoogd naar 20 behandelingen. Het besparingsbedrag komt hiermee op 80 miljoen.
- I 7 Naar aanvullende verzekeringen overhevelen van aandoeningen met lage ziektelast**
Het CVZ heeft op 5 maart 2012 een uitvoeringstoets uitgebracht waarin richting wordt gegeven voor de invulling van de maatregel. In nadere adviezen wordt de invulling nader geconcretiseerd. Voor deze maatregel is, afhankelijk van de precieze vormgeving, een AMvB en / of wetswijziging nodig.
- I 10 Werelddekking zorg buiten EU uit het basispakket**
Er wordt gewerkt aan aanpassing van de Zorgverzekeringswet (Zvw) en relevante internationale verdragen. Aanpassing en / of opzegging van die verdragen is een langdurig proces, dat niet eerder dan 1 januari 2014 zal worden afgerond. In 2012 en 2013 zal deze maatregel alternatief worden gedekt.
- I 11 Toetsing rechtmatigheid van vergoeding conform ZVW**
De inschatting van de opbrengst is bij begroting 2012 meerjarig met 7 miljoen opwaarts bijgesteld. Samen met de partners in de zorgketen worden verbeteringen in de controle op de rechtmatigheid van declaraties en het toezicht erop bezien. De implementatie van het beleid zal naar verwachting geen effect hebben in 2012, maar naar verwachting pas vanaf 2013. Deze maatregel zal in 2012 alternatief worden gedekt.
- A 1 Korting geneesmiddelenkader ten bate van ZZP's inclusief opleidingen**
De korting is verwerkt. De raming voor farmaceutische zorg voor farmaceutische hulp binnen het BKZ is neerwaarts bijgesteld op grond van een berekening van het apothekerstarief per 1 januari 2011.
- H 6 Vermogensinkomensbijtelling AWBZ**
Om een vermogensinkomensbijtelling mogelijk te maken per 2013 is een wijziging van de AWBZ en Wmo noodzakelijk. Er loopt een onderzoek naar de opbrengsten die bij de AWBZ en de Wmo worden ingeboekt.
- H 7 Eigen bijdrage jeugdzorg breed**
De inzet van Rijk, IPO en VNG bij de uitwerking van deze maatregel heeft zijn beslag gekregen in de bestuursafspraken 2011-2015. Naar het invoeren van een eigen bijdrage wordt nader onderzoek verricht. Voor de zomer van 2012 komt een nader voorstel hierover.

Intensiveringen

- A 1 ZZP's inclusief opleidingen (ZZP tarieven)**
Deze maatregel is conform het regeerakkoord uitgevoerd. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd in de voorhangbrief over de aanwijzing aan de Nza inzake de contracteerruimte 2012 (30597, nr. 213).
- A 1 ZZP's inclusief opleidingen (contracteerruimte)**
Deze maatregel is conform het regeerakkoord uitgevoerd. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd in de voorhangbrief over de aanwijzing aan de Nza inzake de contracteerruimte 2012 (30597, nr. 213).
- A 4 Taakstellend nader in te vullen**
Ingezet ter dekking voor het in het pakket houden van de rollator en andere loophulpmiddelen (32500 XVI, nr. 53).

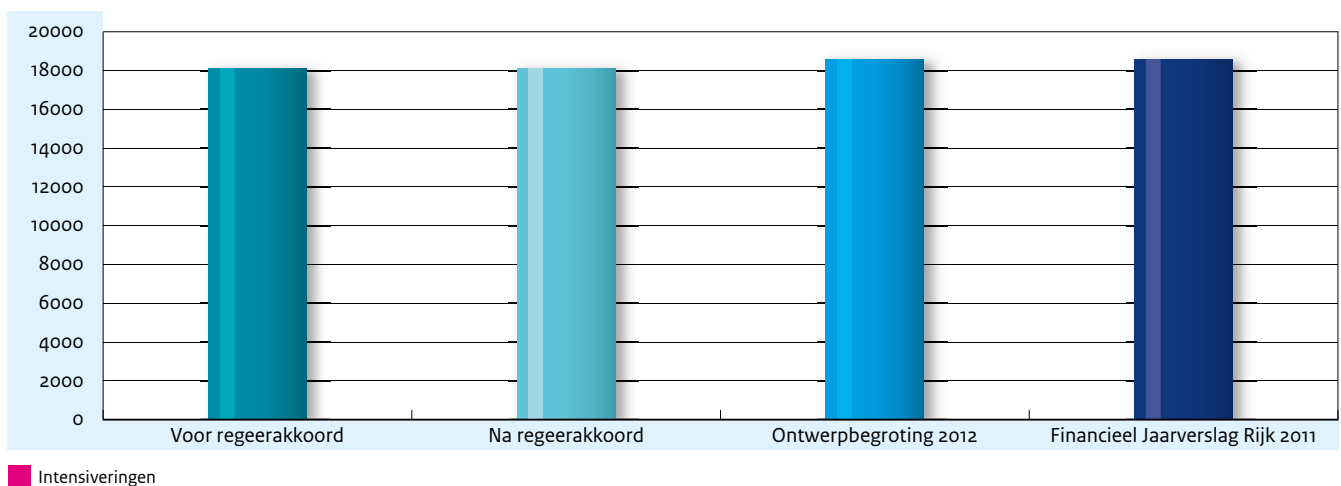
Gemeentefonds

Figuur 3.33 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.34 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen
1) De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.17 Gemeentefonds (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 28 c	Verminderen politieke ambtsdragers	Op schema	Wetgeving					-110	1.2.1
A 29	Opzetten van regionale omgevingsdiensten	Afgerond	Nee		-50	-80	-100	-100	1.2.1
F 8	Normeren lokaal inkomensbeleid	Afgerond	Wetgeving		-40	-40	-40	-40	1.2.1
F 10	Selectieve en gerichte schuldhulpverlening	Afgerond	Wetgeving		-20	-20	-20	-20	1.2.1
Totaal ombuigingen				0	-110	-140	-160	-270	

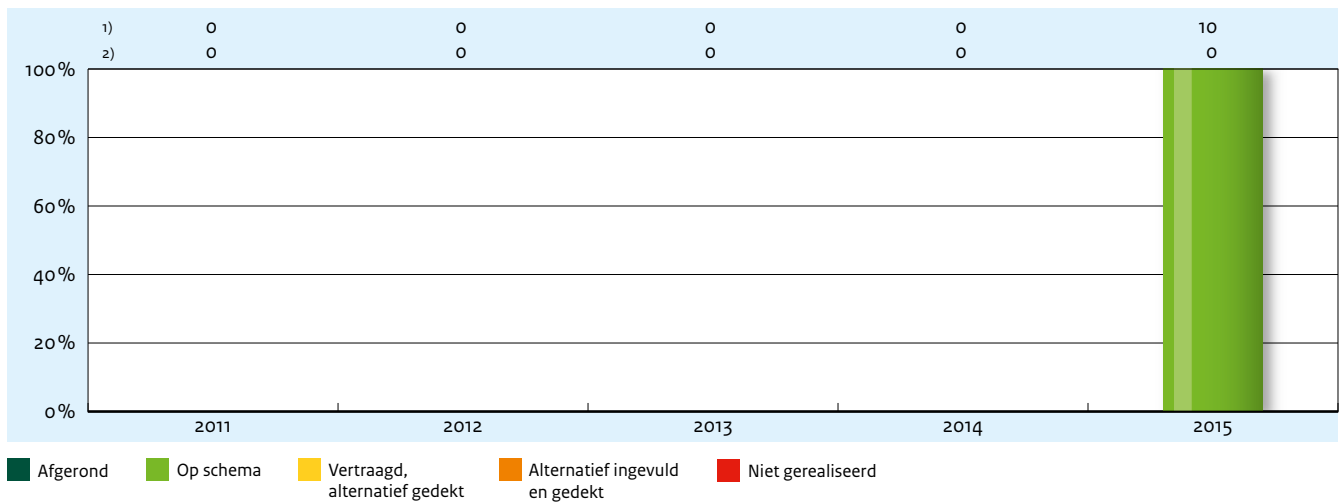
Toelichting

Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 28 c Verminderen politieke ambtsdragers**
Het voorstel tot wijziging van de Gemeentewet is in voorbereiding. Het wetsvoorstel zal naar verwachting in 2012 naar de Tweede Kamer worden gestuurd.
- A 29 Opzetten van regionale omgevingsdiensten**
Deze besparing op het gemeentefonds is doorgevoerd. De besparing wordt gereserveerd voor de hervorming van de SW-sector. Indien uit de evaluatie van deze SW-hervorming blijkt dat dit noodzakelijk is, kunnen daarvoor extra middelen worden ingezet. Als de reserve uiteindelijk niet (volledig) nodig blijkt te zijn voor de hervorming van de SW-sector, kunnen uiterlijk in 2015 in bestuurlijk overleg met de VNG afspraken worden gemaakt over de bestemming van de reserve.
- F 8 Normeren lokaal inkomensbeleid**
De normering gemeentelijk categoriaal inkomensondersteuningsbeleid is per 1 januari 2012 in de Wet werk en bijstand opgenomen.
- F 10 Selectieve en gerichte schuldhulpverlening**
Het wetsvoorstel is door het parlement aanvaard en in het Staatsblad gepubliceerd. De wet zal naar verwachting per 1 juli 2012 in werking treden.

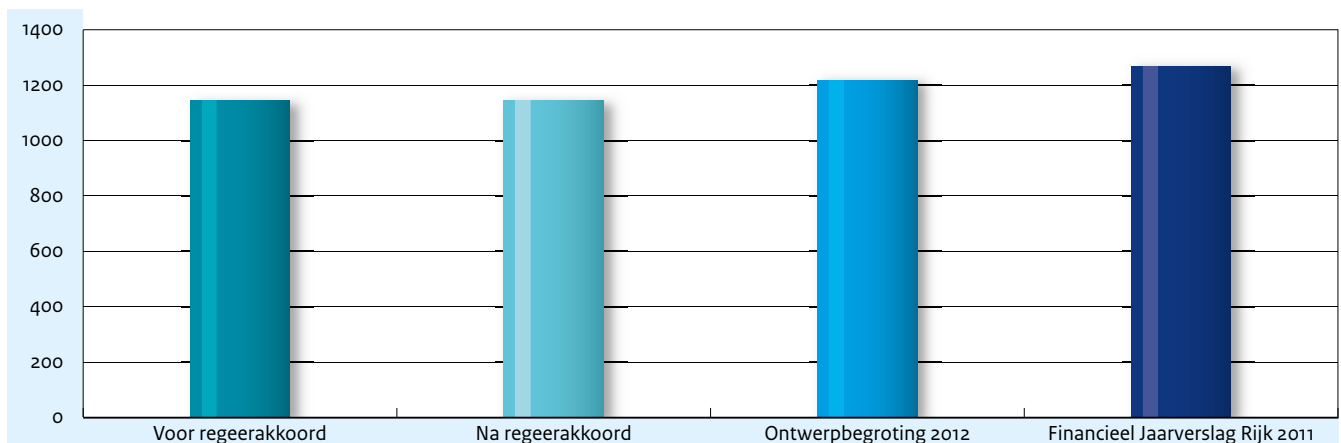
Provinciefonds

Figuur 3.35 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Ombuigingen in miljoenen euro.
2) Intensiveringen in miljoenen euro.

Figuur 3.36 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Intensiveringen

¹⁾ De netto uitgaven zijn exclusief de niet-relevante en HGIS middelen.

Tabel 3.18 Provinciefonds (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 28 c	Verminderen politieke ambtsdragers	Op schema	Wetgeving					-10	1.1.1
Totaal ombuigingen				0	0	0	0	-10	

Toelichting

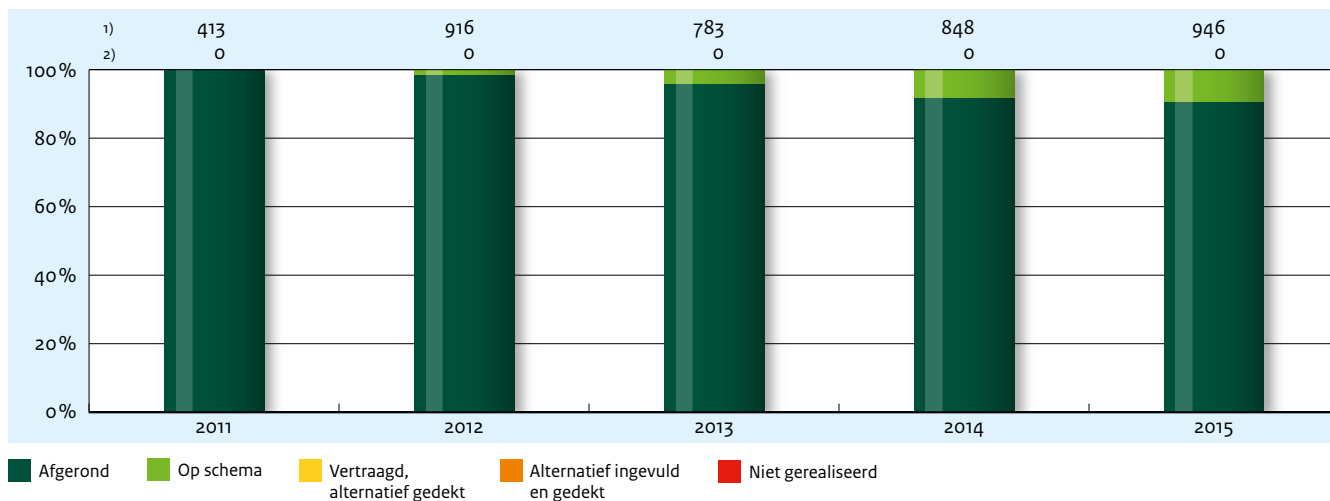
Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

A 28 c Verminderen politieke ambtsdragers

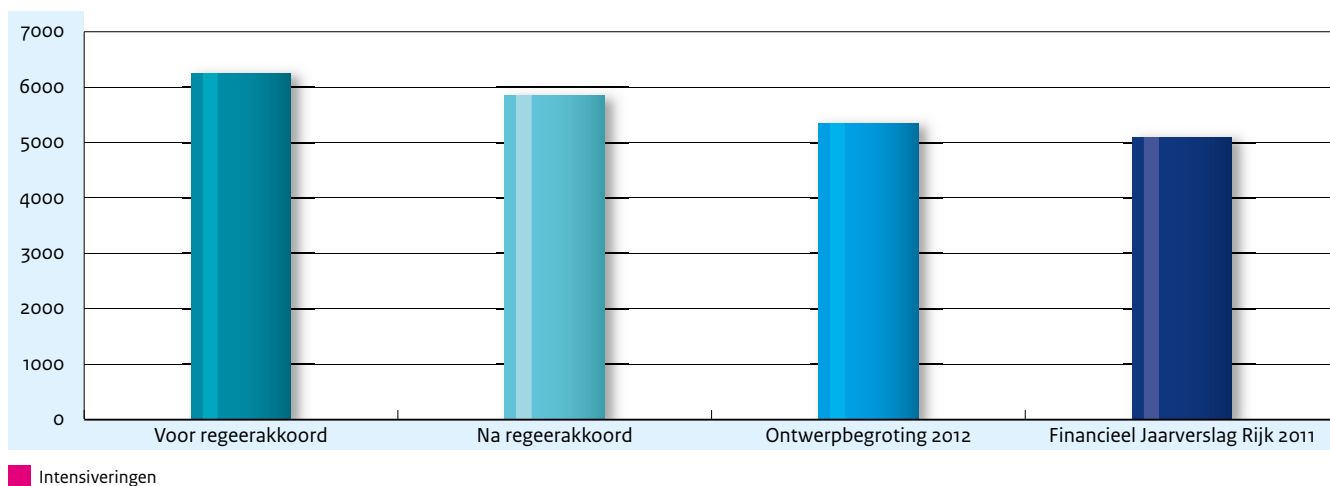
Het voorstel tot wijziging van de Provinciewet is in voorbereiding. Het wetsvoorstel zal naar verwachting in 2012 naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

Homogene Groep Internationale Samenwerking

Figuur 3.37 Voortgang uitvoering regeerakkoord

Figuur 3.38 Ontwikkeling netto uitgaven 2011, in miljoenen euro¹⁾

Tabel 3.19 HGIS (in miljoenen euro, - = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)</i>									
A 1	Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's	Op schema	Nee			-18	-48	-67	Diverse
B 3	Ondernemingsklimaatssubsidies	Afgerond	Andere regelgeving	-3	-9	-18	-23	-32	Diverse
C 3	Beperken instroom en verkorten doorlooptijden (max.)	Op schema	Andere regelgeving		10	10	20	20	Diverse
D 1	Ontwikkelingssamenwerking gemiddeld op 0,7% BNP-ODA per jaar in kabinetsperiode	Afgerond	Nee	-340	-840	-660	-690	-750	Diverse
D 2	Toerekening conform ODA-criteria	Afgerond	Nee	-60	-60	-60	-60	-60	Diverse
D 3	HGIS / vrijwillige afdrachten internationale organisaties	Afgerond	Nee	-10	-10	-30	-40	-50	Diverse
Subtotaal ombuigingen				-413	-909	-776	-841	-939	
3,2 mld	Doelmatigheidskorting Rijksdienst	Op schema	Nee		-7	-7	-7	-7	Diverse
Totaal ombuigingen				-413	-916	-783	-848	-946	

Toelichting

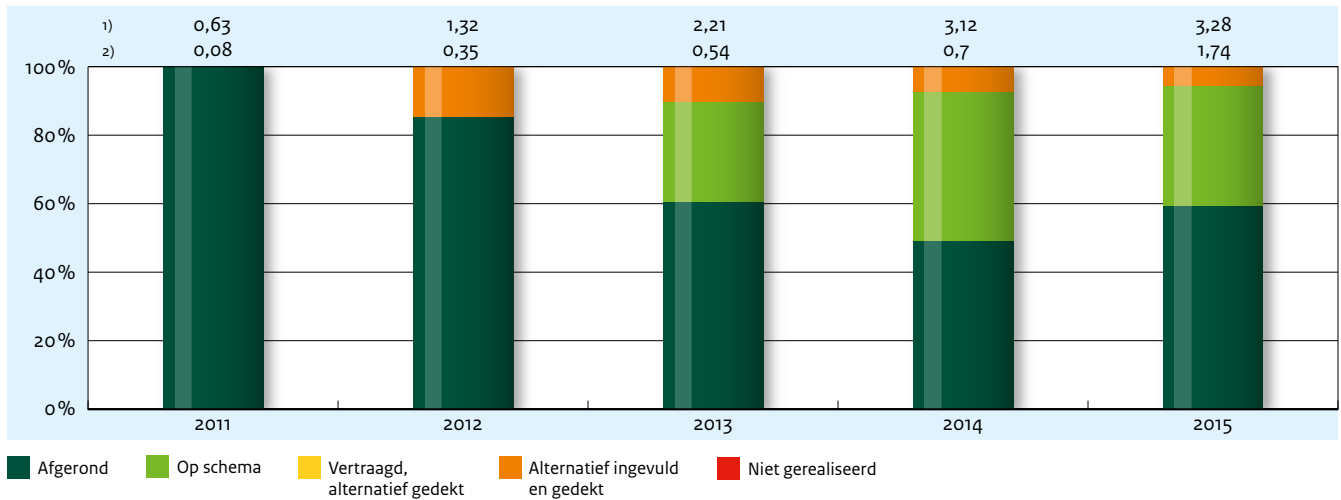
Ombuigingen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)

- A 1 Taakstelling Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.
- B 3 Ondernemingsklimaatssubsidies**
Eerste inzage over de invulling taakstelling is gegeven voorafgaand aan de begrotingsbehandeling 2011 (32500-XIII, nr. 75). Verdere uitwerking is opgenomen in de ontwerpbegroting 2012 van EL&I.
- C 3 Beperken instroom en verkorten doorlooptijden (max.)**
Het Programma Stroomlijning Toelatingsprocedures is opgestart en ligt op schema. Op 22 februari 2011 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de hoofdlijnen van de maatregelen (19637, nr. 1400).
- D 1 Ontwikkelingssamenwerking gemiddeld op 0,7% BNP-ODA per jaar in kabinetsperiode**
In de Basisbrief Ontwikkelingssamenwerking (32500 V, nr. 15) en de Focusbrief Ontwikkelingssamenwerking (325605, nr. 2) is aangegeven hoe de bezuinigingen op het ontwikkelingsbudget worden ingevuld. Dit is verwerkt in de ontwerpbegroting 2012.
- D 2 Toerekening conform ODA-criteria**
Conform de OESO-DAC criteria is de ODA-toerekening van EU-uitgaven met 60 miljoen verhoogd. Dit is verwerkt in de ontwerpbegroting 2012.
- D 3 HGIS / vrijwillige afdrachten internationale organisaties**
Deze maatregel is conform de afspraak uit het regeerakkoord ingevuld door BZ, V&J, ELI en VWS. Dit is verwerkt in de ontwerpbegroting 2012.
- 3,2 mld Doelmatigheidskorting Rijksdienst**
De P&M-taakstelling wordt ingevuld via efficiency en procesoptimalisatie, versobering en synergie (clustering en bundeling van werkzaamheden). Hierbij worden de trajecten uit het programma Compacte Rijksdienst benut. Dit programma is kaderstellend, iedere minister is zelf verantwoordelijk voor realisatie van de taakstelling van zijn departement. De financiële verantwoording over de taakstelling vindt plaats in het kader van de begrotingscyclus op het centrale apparaatsartikel van de departementale begrotingen. Daarnaast presenteert de minister van BZK jaarlijks een jaarrapportage bedrijfsvoering over de belangrijke ontwikkelingen in de organisatie en bedrijfsvoering van de Rijksdienst.

Lasten

Figuur 3.39 Voortgang uitvoering regeerakkoord

1) Lastenverzwaring in miljarden euro.

2) Lastenverlichting in miljarden euro.

Tabel 3.20 Lasten (in miljarden euro, + = saldoverbeterend)

RA nr	Maatregel	Voortgang	Regelgeving	2011	2012	2013	2014	2015	Artikel
<i>Lastenverzwaringen</i>									
1	Podiumkunsten, kunst en verzamelvoorwerpen naar 19%	Afgerond	Wetgeving	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	nvt
2	Afschaffing heffingskortingen box 3	Afgerond	Wetgeving	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	nvt
3	Doorwerkbonus een jaar opschuiven	Afgerond	Wetgeving		0,13	0,13	0,13	0,13	nvt
4	Aftrek levensonderhoud kinderen beperken tot 21 jaar	Afgerond	Wetgeving		0,13	0,13	0,13	0,13	nvt
5	Giftenaftrek beperken tot ANBI's met renseigneringsplicht	Alternatief ingevuld en gedekt	Wetgeving			0,04	0,04	0,04	nvt
6	Leeftijdsgrens jongste kind naar 12 jaar bij alleenstaande (aanvullende) ouderkorting	Alternatief ingevuld en gedekt	Wetgeving		0,25	0,25	0,25	0,25	nvt
7	Assurantiebelasting: gezinnen	Afgerond	Wetgeving	0,19	0,19	0,19	0,19	0,19	nvt
8	Witteveen aanpassen (taakstellend)	Op schema	Wetgeving			0,7	0,7	0,7	nvt
9	Schrappen uitzonderingen OAHK (cohorten 63-72 en gezinnen met jonge kinderen)	Afgerond	Wetgeving		0,15	0,2	0,25	0,31	nvt
10	Assurantiebelasting: bedrijven	Afgerond	Wetgeving	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	nvt
13 / F2	Invoering SDE+	Op schema	Wetgeving			0,1	0,2	0,3	nvt
14	Doorstroming huurmarkt	Op schema	Wetgeving				0,76	0,76	nvt
15	Vitaliteitsregeling	Afgerond	Wetgeving	0	0	0	0	0	nvt
	Subtotaal lastenverzwaringen			0,46	1,12	2,01	2,92	3,08	
3,2 mld	Tabaksaccijns	Afgerond	Wetgeving	0,17	0,2	0,2	0,2	0,2	nvt
	Totaal lastenverzwaringen			0,63	1,32	2,21	3,12	3,28	
<i>Lastenverlichtingen</i>									
11	Terugsluis bedrijven	Afgerond	Wetgeving	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	nvt
12	Lastenverlichting bedrijfsleven (ipv subsidies EZ)	Afgerond	Wetgeving		-0,12	-0,25	-0,37	-0,5	nvt
16	Effect ombuigingen cure	Afgerond	Nee	-0,02	-0,17	-0,23	-0,27	-1,18	nvt
	Totaal lastenverlichtingen			-0,08	-0,35	-0,54	-0,7	-1,74	

Toelichting

Lastenverzwaringen

- 1 **Podiumkunsten, kunst en verzamelvoorwerpen naar 19%**
In het Belastingplan 2011 (32 504) geregeld, naar aanleiding van debat Eerste Kamer is de invoering uitgesteld naar 1 juli 2011. Hierdoor is er incidenteel 10 miljoen minder opbrengst in 2011, dit is gedekt in het Belastingplan 2012 (33 003)
- 2 **Afschaffing heffingskortingen box 3**
In het Belastingplan 2011 (32 504) geregeld, naar aanleiding van amendement Slob (32 504 nr 61) gefaseerd ingevoerd via afbouw heffingskortingen tot nihil in 2014. Derving van de fasering is volledig gedekt via (tijdelijke aanpassing van) de fiscale regelingen EIA, MIA en VAMIL.
- 3 **Doorwerkbonus een jaar opschuiven**
De besparing is in het Belastingplan 2012 (33 003) behaald door de opbouwpercentages aan te passen. Dit hangt samen met de invoering van de werkbonus in 2013 welke eveneens in het Belastingplan 2012 is geregeld.
- 4 **Aftrek levensonderhoud kinderen beperken tot 21 jaar**
Deze maatregel is geregeld via het Belastingplan 2012 (33 003).
- 5 **Giftaftrek beperken tot ANBI's met renseigneringsplicht**
Deze maatregel wordt niet ingevoerd, de budgettaire derving is gedekt binnen het pakket Belastingplan 2012 (33 003).
- 6 **Leeftijdsgrens jongste kind naar 12 jaar bij alleenstaande (aanvullende) ouderkorting**
Alternatieve invulling is geregeld in het Belastingplan 2012 (33 003), tevens wordt hier dekking verwerkt.
- 7 **Assurantiebelasting: gezinnen**
Is geregeld in het Belastingplan 2011 (32 504), naar aanleiding van verzoek van de sector twee maanden uitstel van invoering, gedekt via verhoging van 0,2 procent van maart 2011 tot en met 2014.
- 8 **Witteveen aanpassen (taakstellend)**
Deze maatregel is onderdeel van de ingediende Wet verhoging pensioenleeftijd, extra verhoging AOW en flexibilisering ingangsdatum AOW (33 046). In plaats van in 2013 wordt de maatregel in 2014 ingevoerd.
- 9 **Schrappen uitzonderingen OAHK (cohorten 63-72 en gezinnen met jonge kinderen)**
Is geregeld in het Belastingplan 2012 (33 003), voor de uitzonderingen wordt een tijdelijke verzachting aangebracht (in 2012 en 2013). Deze wordt gedekt binnen het Belastingplan 2012.
- 10 **Assurantiebelasting: bedrijven**
Is geregeld in het Belastingplan 2011 (32 504), naar aanleiding van verzoek van de sector twee maanden uitstel van invoering, gedekt via verhoging van 0,2 procent van maart 2011 tot en met 2014.
- 13 / F2 **Invoering SDE+**
Wetsvoorstel Wet opslag duurzame energie is ingediend bij de Tweede Kamer (33 115)
- 14 **Doorstroming huurmarkt**
Het wetsvoorstel wordt in 2012 naar de Tweede Kamer verzonden.
- 15 **Vitaliteitsregeling**
In het Belastingplan 2012 (33 003) is het totale pakket vitaliteitsregeling geregeld. Dit bestaat onder meer uit een regeling voor vitaliteitssparen en de afschaffing van het spaarloon en de levensloopregeling.
- 3,2 mld **Tabaksaccijns**
Is geregeld in het Belastingplan 2011 (32 504).

Lastenverlichtingen

- 11 **Terugsluis bedrijven**
Tranche voor 2011 geregeld via het Belastingplan 2011 (32 504), voor 2012 en later via het Belastingplan 2012 (33 003).
- 12 **Lastenverlichting bedrijfsleven (ipv subsidies EZ)**
De lastenverlichting zal bestaan uit een research&development aftrek (RDA) welke via een nota van wijziging op het Belastingplan 2012 is gerealiseerd (33 003 nr. 5).
- 16 **Effect ombuigingen cure**
Dit betreft de doorwerking op de ZVW-premies van het pakket aan maatregelen in de curatieve zorg uit het regeer- en gedoogakkoord.

Lijst van afkortingen

AHK	Algemene Heffingskorting	OESO-DAC	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling – Development Assistance Committee
AKW	Algemene Kinderbijslagwet	OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ANW	Algemene Nabestaandenwet	OV	Openbaar Vervoer
AOW	Algemene Ouderdomswet	P&M	Personeel & Materieel
AP	Aanvullende Post Algemeen	PO	primair onderwijs
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur	RGB-eng	Rijksbegroting in enge zin
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	SDE	Stimuleringsregeling Duurzame Energie
AZ	Algemene Zaken	SZA	Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid
BKZ	Budgettair Kader Zorg	SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Bnp	Bruto nationaal product	UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
BZ	Buitenlandse Zaken	V&J	Veiligheid en Justitie
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	V&W	Verkeer en Waterstaat
CPB	Centraal Planbureau	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
CVZ	College voor zorgverzekeringen	VO	voortgezet onderwijs
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs	VRM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
EIA	Energie-investeringsaftrek	VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
EU	Europese Unie	Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
EL&I	Economische Zaken, Landbouw en Innovatie	WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
Ggz	Geestelijke gezondheidszorg	WKB	Wet op het Kindgebonden Budget
HGIS	Homogene Groep Internationale Samenwerking	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
HO	hoger onderwijs	Wsw	Wet sociale werkvoorziening
IF	Infrastructuurfonds	Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
I&M	Infrastructuur & Milieu	WW	Werkloosheidswet
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst	WWB	Wet Werk en Bijstand
IPO	Interprovinciaal Overleg	ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan
J&G	Jeugd & Gezin	Zvw	Zorgverzekeringswet
LNV	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	ZW	Ziektewet
MBO	middelbaar beroepsonderwijs	ZZP	Zorgzwaartepakket
MEV	Macro Economische Verkenning		
NZa	Nederlandse Zorgautoriteit		
ODA	Official Development Assistance		

